TÜRK EDEBİYATI KLASİKLERİ - 68

GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİYLE

HALİT ZİYA UŞAKLIGİL

Sefile

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Genel Yayın: 5509

TÜRK EDEBİYATI KLASİKLERİ DİZİSİ

HALİT ZİYA UŞAKLIGİL
SEFİLE

UYARLAMAYA KAYNAK ALINAN ÖZGÜN ESER
"HİZMET" GAZETESİ, İZMİR
1886-1887

Sertifika No: 40077

EDİTÖR
HACER ER

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

SON OKUMA
SALİH BORA

GRAFİK TASARIM UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

I. BASIM: NİSAN 2022, İSTANBUL

ISBN 978-625-429-045-9

BASKI
DÖRTEL MATBAACILIK SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
ZAFER MAH. 147. SOK. 9-13A
ESENYURT İSTANBUL
Tel. (0212) 565 11 66
Sertifika No: 40970

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE UYARLAYAN: DEMET SUSTAM

İstanbul'da doğdu. Akdeniz Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. 2015 yılında aynı üniversiteye araştırma görevlisi olarak atandı. Reşat Nuri Güntekin'in piyesleri üzerine yazdığı tezle yüksek lisansını tamamladı. Akdeniz Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde doktora öğrenimine devam etmektedir.

TÜRK EDEBİYATI KLASİKLERİ - 68

Roman

sefile

HALİT ZİYA UŞAKLIGİL

Günümüz Türkçesine Uyarlayan: Demet Sustam

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Sunuş

Halit Ziya Uşaklıgil'in modern Türk romanının kurucusu olduğu düşüncesi üzerinde edebiyat araştırmacılarının fikir birliğinde olduğunu söylemek yanlış olmaz. Bu kanaatin oluşmasında, onun romantizm-realizm ekseninde roman tarihi üzerine *Hizmet*'te tefrika ettiği yazılarını bir araya getirdiği *Hikâye* adlı teorik kitabının etkili olduğu kuvvetle muhtemeldir. Nitekim yazar hakkında yapılan çalışmalarda onun Ahmet Mithat tarzı müdahil anlatıcı çizgisinden uzaklaşarak roman türünü Türk edebiyatında teknik açıdan önemli bir noktaya taşıdığına çokça değinilmiştir. Oysa Uşaklıgil, yalnızca roman tekniğinin sağlam olması yönüyle değil, yarattığı roman kişileriyle de modern Türk romanının kurucusu olarak konumlandırılması gereken bir yazardır.

Zeynep Uysal, kimi zaman iki kadın bir erkek kimi zaman da iki erkek bir kadın üzerinden ilerlese bile ihtiva ettikleri üçlü yapı itibariyle Halit Ziya romanlarını yekpare bir romanın parçaları olarak değerlendirdiği *Metruk Ev* adlı çalışmasında, onun yarattığı kişilerin en önemli özelliğinin arzularının peşinden gitmeleri olduğu tespitini yapmıştır.[1] Buna göre Uysal, "yazarın *Sefile*'den *Kırık Hayatlar*'a giden, *Kırık Hayatlar*'da son halini alan bu büyük romanını bireyleşme sancısının, cemaatten kopuşun, bireysel arzularla toplumsal ahlak uzlaşımlarının arasında sürüklenişin romanı olarak okur."[2]

1 Zeynep Uysal, *Metruk Ev*, İletişim, 2014, s.13.
2 age., s.14.

Toplumsal sözleşmeye karşı çıkma pahasına kendi arzularının izini sürmekten vazgeçmeyen roman kişileri, 19. yüzyıl sonunda modernliği deneyimleyen Osmanlı bireyleridir.[3] Onların "dünyanın ortasında tek başına, hamisiz, cemaatin, ailenin korumasından uzak, arzularıyla dolu ama arzularını da tamamen gerçekleştiremeden yalnız ve çaresiz [kalması]; bir nevi geleneksel Osmanlı toplumunda modern birey olma halini imler."[4] Bu noktada Uysal'ın, Oğuz Atay'ın *Aşk-ı Memnu* ile ilgili verdiği bir röportajı üzerinden Halit Ziya'nın, Atay'ın hatta Tanpınar, Yusuf Atılgan, Vüs'at O. Bener gibi modernistlerin "edebî atası" olma nedenlerini sorgulaması oldukça ilgi çekicidir.[5] Atay'ın Halit Ziya'nın roman kişilerini değerlendirdiği röportaj bölümünü Zeynep Uysal'dan aktararak burada vermek isabetli olacaktır. Çünkü bu sözler, kimilerinin modernist kimilerinin postmodernist edebiyatın öncüsü kabul ettiği Atay'ın ağzından çıkması dolayısıyla Halit Ziya ve modern Türk romanı ilişkisi üzerine birinci ağızdan yapılmış, en yetkin ve nüfuzlu tespitlerdir:

> (...) Halit Ziya hep kırık hayatları anlatmıştır. Yani benim bugünkü deyimimle tutunamayanları anlatmıştır. Hayata tutunamayan, hayat karşısında genellikle hayal kırıklıklarına uğrayan insanların dramını vermiştir. Bu yönden kendi duyarlığıma Halit Ziya'yı çok yakın buluyorum. Bu kahramanlar genellikle büyük hayaller kurarlar, yükseklere erişmek isterler fakat bazı özellikleri yüzünden, yani küçük hesapları, ürkeklikleri, tutukluklan ve endişeleri yüzünden sonunda hep hayal kırıklığına uğrarlar. Fakat bu kahramanlara kaderin oyuncağı, kader kurbanı demek de pek mümkün değildir. Çünkü Halit Ziya'nın kahramanları daima kendileriyle hesaplaşırlar (...) ama onlar hiçbir zaman ben bu olaydan sorumlu değildim, ben kaderin kurbanı oldum diye işi kolayca geçiştirmezler.[6]

---

3 Zeynep Uysal, "Siyah Endişe: Bir Asır Sonu Anlatısı Olarak Halit Ziya Uşaklıgil Edebiyatı", *Siyah Endişe*, İletişim, 2019, s. 17.

4 Zeynep Uysal, age., s.22.

5 Zeynep Uysal, age., s. 19.

6 Aktaran age., s. 19.

Halit Ziya külliyatına bir "kök metin" olarak eklemlenip "ödünç arzu"nun[7] peşinde koşan özneyi ve arzularının peşinde koşarken heba olan "kırık hayatlar"ı konu alan ilk romanı *Sefile*, döneminde müstakil bir kitap olarak basılmayıp arkadaşı Tevfik Nevzat'la İzmir'de çıkardığı *Hizmet* gazetesinin 1 ila 73. (13 Kasım 1886-29 Temmuz 1887) sayılarında tefrika edilmiştir. Recaizade Mahmut Ekrem'in bir mektubunda "Niçin Sefile'yi kitap halinde bastırmıyorsun? Onu bana gönder, Encümen-i Teftiş ve Muayene'den ruhsat alalım" sözleri üzerine Uşaklıgil tefrika metinleri gazeteden kesip Ekrem'e gönderir. Uzun bir bekleyişten sonra Üstad'dan kısa bir mektupla müsveddeler gelir. Müsveddelerin kenarında Encümen'in "şeâir-i İslâmiyeye mugayereti" yani İslami prensiplere aykırılığı nedeniyle eserin basılamayacağı notu vardır.[8] Bugünkü bilgilere göre bu olaydan sonra yazar, bu ilk romanı yayımlamak için herhangi bir teşebbüste bulunmaz. Yazarın kendisinin "lisan, tahkiye ve mişvar" itibariyle dönem romanları içinde bir ilk olma özelliği taşıdığını belirttiği[9] eser, Ömer Faruk Huyugüzel neşrine kadar kitap haline getirilmez.[10]

İzmir yıllarında kaleme alınan *Sefile*, *Nemide*, *Bir Ölünün Hatıra Defteri* ile *Ferdi ve Şürekası*'nın Halit Ziya tarafından "çocukluk" veya "emekleme" dönemi eserleri diye tanımlanması ve *Sefile*'nin "tefrika olarak kalan ve kitap şeklinde intişar etmeyecek olan" şeklinde tarif edilmesi onun, edebiyat araştırmacıları tarafından ikinci plana atılmasının sebeplerinden biri olabilir. Ancak *Sefile*, *Aşk-ı Memnu* başta olmak üzere *Mai ve Siyah* ile *Kırık Hayatlar* gibi Halit Ziya'nın ustalık dönemi eserlerinde kullandığı bazı teknik ve temaların denendiği bir eskiz ve bu noktada

---

7 "kök metin" ve "ödünç arzu" adlandırmalarını Zeynep Uysal'dan ödünçleyerek kullanıyorum. (bkz. Zeynep Uysal, *Metruk Ev*, İletişim, 2014, s. 68, s.76.)

8 Halit Ziya Uşaklıgil, *Kırk Yıl*, YKY, 2017, s. 188.

9 age., 179.

10 Ömer Faruk Huyugüzel, *Sefile*, Özgür Yayınları, 2006.

farklı okumalara da açık bir ilk metindir. Kaldı ki Halit Ziya gibi eserlerini "imkân-imkânsızlık, iç-dış veya ev-sokak" çatışması[11] gibi sınırlı tema etrafında şekillendiren bir yazarın romanlarını birbirinden bağımsız düşünerek onlar arasında bir önem sırası gözetmek çok da doğru bir tutum gibi görünmemektedir.

Sefile, Uşaklıgil'in kurmaca eserlerinde her zaman hayaliyyuna(romantizm) tercih ettiği hakikiyyun (realizm) düsturuyla yazdığı ilk eseridir. Hatta tefrika tarihi göz önüne alındığında *Sergüzeşt*'ten daha önce yayımlandığı görülecek ve bu yönüyle Türk edebiyatının ilk realist romanı olarak kabul edilmesi gerektiği anlaşılacaktır.[12] Ancak eserin uzun yıllar kitap haline getirilmemesi onun bu yönünün göz ardı edilmesine sebep olmuştur. Buna bağlı olarak *Sefile*'de olay örgüsü gevşek ve dağınıktır. Olaylar kronolojik bir düzenle sıralanmamış, geriye dönüşlerle kesintiye uğratılmıştır. Halit Ziya'nın bu ilk romanında geriye dönüş tekniğini ustalıkla kullandığını söylemek güçtür. Bunlardan biri İkbal'in ağzından kendi hikâyesinin anlatılması şeklinde gerçekleşir ki bu yönüyle olay örgüsüne yedirilmiştir. Ancak Mazlume'nin geçmişinin ve İhsan'ın İkbal ile olan ilişkisinin nasıl başladığının konu edildiği diğer ikisi, olay örgüsünün bir anda kesintiye uğrayıp yeni bölüm numarasıyla birlikte geçmişe dönülmesi, yine aynı şekilde bir anda vaka zamanına dönüş yapılması yoluyla gerçekleşir.

Halit Ziya'nın konusunu uzun zaman zihninde bir saplantı gibi taşıdığı[13] roman, Mazlume adlı genç kızın annesiz, hamisiz kalmasının ardından önce sokaklara sonra da geneleve düşüşünün trajik öyküsüdür. Kendisini sokaklardan kurtaran Mihriban'ın evinin bir fuhuşhane olduğundan habersiz genç kız, Mihriban'ın kızı İkbal ile yakın dost olur. Bu

---

11 Şerif Aktaş, "Halit Ziya Uşaklıgil'in Romanlarında Tema", *Türk Dili*, Halit Ziya Uşaklıgil Özel Bölümü, Ocak 1996, C: 1996/I, S: 529, s. 114.

12 Ömer Faruk Huyugüzel, "Sefile Romanında Realist Unsurlar", *Mehmet Kaplan'a Armağan*, Dergâh, 1984, s. 201.

13 Halit Ziya Uşaklıgil, *Kırk Yıl*, YKY, 2017, s. 179.

yolla İkbal'in fuhuşa sürüklenme hikâyesini onun ağzından bizzat dinler. İkbal'in âşığı olan İhsan'a duyduğu hisler, İhsan'ı Mazlume'nin gözünde bir arzu nesnesi konumuna taşır, ancak bu aşk aynı zamanda onun baht dönüşünü de hazırlar.

İlk bakışta romanın, fuhuş hayatının insanı sürüklediği trajik sona vurgu yapmak için yazıldığı düşünülse de derin bir okumayla *Sefile*'nin dönem romanları arasında özel bir yere sahip olduğu anlaşılacaktır. İlk dönem romanlarında daha çok kişiler ya da toplumun belli bir zümresi üzerinden yapılan "ahlaksızlık" vurgusu, *Sefile*'de Mazlume'ye başka bir çıkar yol göstermeyen ve onu aşağılayan toplumun geneline yöneltilir. Mazlume ve İkbal'in adım adım uyanan arzuları, Halit Ziya tarafından büyük bir titizlikle okuyucuya hissettirilir. Onların arzularının toplum onayından geçmiş yasal zemine oturamayacağının anlaşıldığı yerde de kişilerin bireysel trajedileri ve "tutunamama" hikâyeleri başlar. Ancak ilk dönem romanlarının ders vermeye odaklı üslubundan uzak olan ve roman kişilerine bir ahlak değerinin mutlak doğruları penceresinden bakmayarak edebiyatı araçsallaştırmayan yazar, onları "toplum sözleşmesi"ne uygun olamayan bu yaşam tarzlarından dolayı yargılamaz. Yukarıda da üzerinde durulduğu gibi o, bireyin engellenemeyen arzuları üzerinden şekillenen hikâyesini yazar ve sonuç olarak da onları kader kurbanı gibi göstererek aklama yoluna gitmez. Halit Ziya'nın roman kişileri çoğunluğa ters düşmek pahasına arzu ettiği hayatı yaşar ve bu tercihinin bedelini de kimi zaman intihar ederek kimi zaman da *Sefile*'de olduğu gibi amansız bir hastalığa yakalanıp ölerek öder. Tam da bu noktada Didem Arvas'ın, *Sefile*'yi toplumsal ahlak paradigmaları çerçevesinde okuduğu ve Uşaklıgil'in "ahlakı dini bir toplumsal değer üzerinden değil moral değerler üzerinden biçimlendirerek bireysel bir ahlak anlayışı" ortaya koyduğuna dikkat çektiği yazısına bakmak yerinde olacaktır.[14]

---

14 Didem Arvas, "Gönüllü Kurbanlığın Cisim Hali: Sefile, Halit Ziya Uşaklıgil'in Sefile'sine Kurbanlık Mekanizmaları Açısından Bakmak", *Siyah Endişe*, İletişim, 2019, s.26.

Arvas, Mazlume'nin ölümünün cemaat bağlarının kurbanı[15] olmasıyla bağlantısını belirttikten sonra Halit Ziya'nın "toplumun genelinin referans aldığı değerlerin güvenilmezliğine vurgu" yaptığını[16] söyler. Daha önceleri özellikle kadın roman kişileri üzerinden şekillenen "ahlaksızlık" eleştirisi, burada kadın karakter vasıtasıyla topluma yöneltilir ki bu, Halit Ziya'nın bireyin/kadının toplum karşısında düştüğü ikilem ve çaresizliğe yaptığı vurguyu göstermesi açısından oldukça önemlidir. Ayrıca Mazlume üzerinden yapılan bu toplum kurbanlığı vurgusu dini değil seküler bir toplum algısına geçişin de ilk örneklerindendir.[17]

Ahmet Mithat ile Halit Ziya Uşaklıgil arasında "edebi beğeninin neye ve kime hizmet etmesi" gerektiği konulu teorik tartışma *Hikâye*'nin tefrika edilmeye başladığı 1887 yılında *Hizmet* ve *Tercümân-ı Hakîkat* gazetelerinde sürmüştür.[18] *Henüz 17 Yaşında* ve *Sefile* de onların realizm-romantizm karşıtlığı üzerinden vücut bulan bahsi geçen teorilerinin uygulama alanı bulduğu romanlarıdır. Ömer Faruk Huyugüzel, *Sefile*'nin Ahmet Mithat'ın *Henüz 17 Yaşında* romanının antitezi niteliğinde olduğu üzerinde durmuştur.[19] Halit Ziya, *Hikâye*'de bizde romancı demeye layık tek kişinin Ahmet Mithat olduğunu söyledikten sonra onun da daha önce mensuplarını masalcı olmakla suçladığı ve edebiyattan saymadığı hayaliyyun (romantizm) akımı çerçevesinde eserler yazdığını belirtir.[20] "Hakikiyyun'da bir fahişe görürüz. Bu bir fahişe olmaktan başka bir şey değildir. Hayaliyyun bize bir fahişe gösterir, bu bir melektir"[21] sözleri

15 age., s. 24-25.

16 age., s. 26.

17 Zeynep Uysal, *Metruk Ev*, İletişim, 2014, s. 70.

18 Konuyla ilgili detaylı bilgi için bk. İpek Şahbenderoğlu, "Ahmet Mithat Efendi ile Halit Ziya 19. Yüzyıl Romanının İmkânlarını Tartışırken: Edebî Beğeni Kime ve Neye Hizmet Etmeli?", *Siyah Endişe*, İletişim, 2019, s. 323-354.

19 Ömer Faruk Huyugüzel, *Halit Ziya Uşaklıgil*, Akçağ Yayınları, 2010, s. 50.

20 Halit Ziya Uşaklıgil, *Hikâye*, Dergâh, 2018, s. 96.

21 Aktaran Ömer Faruk Huyugüzel, *Eleştiri Terimleri Sözlüğü*, Dergâh, 2018, s. 491.

Ahmet Mithat'ın *Henüz 17 Yaşında* romanına yapılmış bir gönderme gibi durmaktadır. Bundan dolayı *Sefile*'nin başkişisi Mazlume'nin Ahmet Mithat'ın *Henüz 17 Yaşında* romanını okuyor oluşunun yazar tarafından bilinçli bir şekilde metne yerleştirilmiş olduğunu söylemek yanlış olmaz. Bu noktada bu tekniğin Ahmet Mithat tarafından da *Henüz 17 Yaşında*'da kullanıldığını hatırlamakta fayda var. *Henüz 17 Yaşında*'da Ahmet Efendi, girdikleri evde Ahmet Mithat'ın "Mihnetkeşan" adlı hikâyesini hatırlar. Anlatının içinde anılan bu ikinci anlatılar yazarlarının romanlarını kaleme alma niyetini açığa çıkarması bakımından oldukça önemlidir ve bu üç eser arasında kendiliğinden bir bağ oluşturur.

Hem *Henüz 17 Yaşında*'da hem de *Sefile*'de fuhuşa sürüklenen genç kadınların başından geçenler konu edilmiştir. Ahmet Mithat, Kalyopi'nin yaşadıklarını kötü kader/talihsizlik ile açıklarken ve romanın sonunda ona Müslüman bir erkekle evlenmek şeklinde mucizevi bir kurtuluş kurgularken Halit Ziya, olayları daha çok neden-sonuç ilişkisine dayandırarak çözmeyi tercih eder. Mazlume'nin sokaklara düşmesi ve kendisini fuhuşa sürükleyen Mihriban'ın evine yerleşmesi talihsizlikle açıklanabilir belki ancak İhsan'ın yanından kerhaneye gidişi onun eser boyunca ara ara dikkat çekilen asabi mizacının ve İhsan'ın sorumsuzluğunun bir sonucudur. Halit Ziya'nın, romanda Mazlume'nin bu mizacı annesinden miras aldığı üzerinde özellikle durması onun *Aşk-ı Memnu*'da geliştireceği anneye benzeme, soyaçekim gibi yine realizmle bağlantılı denemelerinin ilk örneğini oluşturur. Her iki eserde de fuhuşa sürüklenen kadınların (Kalyopi, İkbal) kendi hikâyelerini birinci ağızdan anlatıyor oluşları dikkat çekicidir. Ahmet Mithat'ın fahişeye yönelik bu tavrı, Tanpınarca "acıma hissinin, kökünü dinden alan bir ahlakın ötesine geçmesi"[22] şeklinde mühim bir gelişme olarak takdir görür. Bu noktada Halit Ziya'nın da "bir me-

---

22 Ahmet Hamdi Tanpınar, *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, Çağlayan Kitabevi, 1997, s. 289-290.

lek" yaratmamakla birlikte Mazlume ve İkbal'e karşı olumsuz bir tavır içinde olduğunu söylemek doğru olmaz. Yukarıda da üzerinde durulduğu gibi o, arzularının peşinden giden roman kişileri ve toplumsal sözleşme arasındaki zıtlığa dikkat çeker. Her iki kadının da biraz annelerine benzeyen mizaçlarından biraz da kötü kaderlerinden dolayı böyle bir hayat yaşamak durumunda kaldığı okura hissettirilir. Onu Ahmet Mithat'tan ayıran yön ise böyle bir hayatın sonunda mucizevi bir kurtuluşu mümkün ve mantıklı bulmamasında ve vakaların neden-sonuç ilişkisine göre sonuca bağlanmasında aranmalıdır.

Bilindiği üzere Edebiyat-ı Cedide yazarlarında dönemin baskı rejiminden uzaklaşmak için önce Yeni Zelanda, sonra da Manisa'ya çevrilen gerçekleşmemiş bir kaçış arzusu vardır. Dönem yazarları "arzularının peşinden gitmemiş" ise de başta Tevfik Fikret olmak üzere bir ütopya olarak birçok yazar, eserlerinde yeşil bir yurdun hasretini çeker. *Sefile*'de de bu arzunun izlerini kır hayatına duyulan özlem perspektifinden okumak mümkündür. Romanda bu durum, İkbal ile ilişkisini şehir hayatında meşru bir zemine oturtamayan İhsan'ın "sahra"da bir köşke taşınıp şehrin kasvetinden uzaklaşmak istemesiyle kendisine alan bulur. Eserde kır hayatı norm dışı olmanın maskelenmesi, arzuların serbestçe yaşanması için İhsan tarafından sıklıkla yüceltilir.

Halit Ziya'nın "yekpare" romanının "kök metni" olan *Sefile*, hem tema hem yapı hem de üslup itibariyle yazarın ve çağının doğru değerlendirilmesi açısından yeni okumalara açıktır. Uşaklıgil'in başyapıtlarını kaleme almadan önce onu Türk edebiyatı tarihinde öncü konumuna taşıyan birçok yeniliği genç bir yazarken İzmir yıllarında tasarladığı ve *Sefile*'de amatörce uyguladığı rahatlıkla söylenebilir. *Sefile*'nin özellikle bu bakış açısıyla okunması Halit Ziya külliyatının anlamlandırılması noktasında yeni ufuklar açacaktır.

Demet Sustam
Antalya

1

Düşündü, tereddüt etti...

Hüzünle gözlerini indirerek zayıf vücudunu yarım yamalak örten paçavraları, çamurlar içinde kirlenen ayaklarını süzdü. Gördükleri neticesinde canhıraş bir ah sinesini kabarttı. Fakat uzun kirpiklerle bezeli gözleri kalkmadı. Kederli, ümitsiz yere dikili kaldı.

— Niçin cevap vermiyorsun? Seni bu sefaletten kurtarmak istiyorum. Halin içimi parçaladı. Teklifimi sevinerek kabul edeceğin yerde niçin susuyorsun? Yoksa... Yalan mı söyledin? Anan baban mı var?

Küçük dilenci kız kendini savunur gibi şiddetle gözlerini kaldırdı, bakışında garip bir öfke haysiyetine dokunulduğunu ima ediyordu.

Bu bakış o kadar manidardı ki ihtiyar kadın kızcağızın gururunu incittiğine pişman oldu. Derhal dedi ki:

— Haydi kızım, beni takip et. Sana kendi kızım gibi davranacağımdan emin ol. Evde kendine bir de kız kardeş bulacaksın ki seni sahiden bir kardeş gibi sevecek. Bu soğuklarda gezmekten, üşümekten, titremekten ve belki aç kalmaktan ne zevk alıyorsun?

Bu konuşma aralık ayının en soğuk günlerinden birinde Sultan Beyazıt Camii'nin önünde geçiyordu. Yağmur o kadar şiddetle yağıyordu ki sular hanımın şemsiyesinden geçerek feracesini[1] ıslatmaktaydı. Kızcağızın çıplak başında

1 Eskiden kadınların dışarı çıkarken giydikleri, vücudu baştan ayağa örten, pelerine benzer giysi. Ferace, yalnız gözleri açıkta bırakan yüz örtüsü yaşmakla birlikte kullanılırdı.

pek zayıf bir siper gibi kalan sarı saçlarının ucundan su damlaları akmakta, çıplak denilecek derecede paçavralar altında örtünemeyen omuzlarını ıslatmaktaydı.

Gariptir, Mazlume şu sefalet halinde kendisine yardım eli uzatan hanımın beklediği olumlu cevabı vermekte niçin bu kadar tereddüt ediyordu? Gözlerini niçin yerden kaldırmak istemiyordu?

Evet, şaşılacak şeydir ki bu zavallı dilenci kız, kendisine teklif edilen saadetten sakınıyor ve nefretle baktığı paçavraları, beş dakika evvel arabada dikkatini çeken bir zengin çocuğunki gibi yeni, süslü elbiselerle değiştirmekte çekimser davranıyordu. Çünkü zavallı çocuk birtakım değişik hislerin hücumu altında kalmıştı. Garip bir tehlike hissi, kendisine sunulan saadeti ayağıyla itmesini tavsiye ediyordu. İçinden bir ses "Sakın!" diye haykırmaktaydı.

İhtiyar hatun şu uzun tereddütten sıkılmış gibi sabırsızca bir hareket etti, tehditkâr bir sesle, "Haydi bakalım, karar ver!" dedi.

Bu esnada şiddetli bir rüzgâr Mazlume'yi titretti. Yağmur hızlandı, dayanılmaz bir hale geldi.

Zavallı kız, büyük bir fedakârlığa katlanıyormuş gibi ansızın hareket etti, etrafına hasretle göz gezdirdi. Dilenci kız, dilencilik hayatına veda ediyordu...

— Evet, kabul ettim, geliyorum. dedi.

Hanım sevinçli bir tebessümle dudaklarının arasından "Aferin" diyerek Mazlume'ye takip etmesini işaret etti, birlikte Beyazıt Meydanı'nı geçmeye başladılar.

Hanım o kadar süratle ilerlemekteydi ki Mazlume takipte güçlük çekiyordu. Mazlume'nin titreyerek, yağmurlara karşı sipersiz ıslanarak çıplak ayaklarıyla rüzgârın olağanüstü şiddetle hüküm sürdüğü bu büyük meydanlığı geçişi sefaletin ürkütücü bir tablosunu meydana getiriyordu.

Arabalar birbirini takiben süratle geçmekteydiler. Hanımın gideceği yer yakın olduğu içindir ki bunlardan birisini tutmak arzusunda bulunmadı. Evet, Mihriban Hanım'ın evi uzak değildi, Şehzadebaşı civarındaydı.

Fakat Mazlume bu hakikati bilmiyordu. Hanımın değil evini, adını bile bilmiyordu. O yalnız, geçen arabaları bakışlarıyla hüzünlü bir şekilde takip ederek yoluna devam ediyordu. Kızcağızın ayakları o derece üşüyordu ki henüz Direklerarası'nı geçmeyi başarmaksızın durmaya mecbur oldu. Dükkânların birisine dayandı. Suskun, mahzun durdu. Hanım kızmak istedi. Fakat Mazlume'nin manidar gözlerinde bu defa o kadar acı bir yakarış, kirpiklerinin ucunda o derece çekingen bir damla yaş vardı ki itiraza, azarlamaya yer bırakmıyordu.

Anlaşılan Mihriban Hanım, önünde bulundukları kıraathaneden birkaç kişinin şaşkınlıkla bakıyor oluşundan sıkılıyordu. Hakkı da var. Bir dilenci kızı, kıyafeti oldukça düzgün bir hanımın beklemesi dikkatleri çekmişti.

Bununla beraber beş dakika kadar durmak mecburiydi.

Bu beş dakika Mihriban Hanım için pek yavaş, Mazlume için pek çabuk geçti. Yine yürümeye başladılar. Sonunda ufak ve viranca bir evin önünde durdular. Mihriban Hanım cebinden çıkardığı anahtarla kapıyı açtı. Mazlume can havliyle içeriye atıldı. Fakat artık ayakta durmaya gücü kalmamış olduğundan avlunun taşları üzerine yıkılarak o zamana kadar tuttuğu gözyaşlarını salıverdi. Zavallı Mazlume hüngür hüngür ağlıyordu!..

2

Mihriban Hanım'ın girdiği ev İstanbul'un plansız uzun evlerinden biriydi. Evin en alt katında pencereleri avluya bakan ve mutfağa bitişik küçük, fakat temizce bir oda vardı ki Mihriban Hanım'ın kendisine mahsustu. Daha sonra Mazlume merak edip de böyle en aşağıdaki odayı seçmesinin sebebini sorduğu zaman Mihriban ihtiyarlığından, takatsizliğinden bahsederek merdivenleri inip çıkmakta zorluk çektiğini anlatmıştı.

Avlunun ta dibinde oldukça büyük bir bahçeye açılan küçük bir kapı vardı. Kapının küçüklüğü ve önünde bu-

lunan ağaçların sıklığı avluyu yarı karanlıkta, hazin bir halde bulunduruyordu. Bahçe kapısının yanındaki merdivenden çıkıldığı zaman oldukça geniş ve muntazam denilecek şekilde döşenmiş bir sofa görülürdü. Bu sofanın iki tarafındaki odaların birinin, misafire ayrılmış olması gerek ki diğer yerlerden daha gösterişli bir halde bulunuyordu. Diğeriyse Mihriban Hanım'ın Mazlume'ye bir kız kardeş gibi tanıttığı kızının odasıydı. Üçüncü katın ikinci kattan bir farkı varsa onun da döşenmemiş olmasından ibaret olduğunu haber verirsek okurlarımıza lüzumu kadar bilgi vermiş oluruz.

Mihriban Hanım yaşmağını, feracesini kapısı açık olan odasına attıktan sonra merdiven başına yaklaşarak yukarıya bağırdı:

— İkbal! Gel, bak sana ne getirdim!

İkinci katta bir kapının açıldığı işitildi. İkbal Hanım omuzlarına atmış olduğu pembe renkli, süslü bir kürkü çok üşüyormuş gibi sıkı sıkı kavuşturarak merdivenden indi. Son basamakta durdu, İkbal Hanım uykudan yeni kalkmış olmalı ki saçlarında bir uyku tarumarlığı, gözlerinde süzgün bir mahmurluk görülüyordu. Gözü Mazlume'ye isabet edince şaşkın şaşkın annesine baktı. Şüphesiz ki kapının dibinde ağlamakta olan dilenci kızın ne anlama geldiğini bilmiyordu.

Mihriban Hanım dedi ki:

— Sana öteden beri ihtiyarlığımdan, takatsizliğimden bahsetmez miydim? Yemek pişirmek, çamaşır yıkamak gibi hizmetler artık elimden gelmez oldu. İşte bu kızcağız bana yardımcı olur.

İkbal, annesinin sözlerini anlamakta güçlük çekiyordu. Bundan dolayı şaşkınlığı arttı. Annesinin ne zaman takatsizliğinden, ihtiyarlığından bahsetmiş olduğunu hatırlamak için kendini zorluyordu.

Mihriban sıkılarak devam etti:

— Bugün Beyazıt Camii'nin civarında bu kızcağıza tesadüf ettim. Sorularıma verdiği cevaplardan hiç kimsesi olmadığını anlayınca bize gelmesini teklif ettim, o da kabul etti.

Mihriban Hanım şu "Kabul etti" sözünü pek kuvvetsiz söyledi.

Mazlume artık ağlamıyordu. Mihriban söze başladığından beri büyük bir şaşkınlık ve dikkatle dinliyordu. Demek kendisinin eve alınmasından maksat, ev işlerinin yükünü üstlenmesiymiş, öyle mi? Acaba Mazlume Mihriban'ın teklifini kabul ettiği zaman burasını düşünmüş müydü? Düşünmemiş olmalı ki şaşırıyordu. Fakat ne zararı var? Elbette miskin gibi oturacak değil ya!..

Mazlume, Mihriban'ın sözlerini şaşkınlıkla karşılamakla beraber kendisini bekleyen zorluklara cesurca hazırlanıyordu.

İkbal Hanım, annesine alaycı bir bakış fırlattı ve birdenbire Mazlume'ye hitap ederek dedi ki:

— Kız, sen nerelisin?

Mazlume buna cevap veremedi, hatta yaşı sorulduğu zaman bile pek tereddütlü, pek şüpheli bir şekilde on üç, on dört olabileceğini anlattı.

İkbal aldığı cevaplara karşılık hafifçe başını sallıyordu. Altı üstü bir dilenci kız için mahrum kaldığı uykunun güzelliğini andıracak bir şekilde esneyerek ismini sordu.

Kızcağız bu soruya cesaretle cevap verdi:

— Mazlume, dedi.

İkbal Hanım aldığı cevaplardan hoşnut olduğunu gösterir bir bakışla annesine baktı ve Mazlume'ye hitaben, "Haydi ellerini, ayaklarını temizle de yukarıya çık!" emrini vererek merdivenleri çıkmaya başladı.

Bir saat sonra Mazlume sabahtan beri guruldayan midesini memnun etmiş olarak evin en üst katındaki odasında Mihriban'ın getirdiği bir yatağın içinde dalgın dalgın düşünmekteydi.

Daha güneş batmamıştı. Fakat kızcağızın istirahate olan şiddetli ihtiyacı Mihriban Hanım'da merhamet uyandırdığı için yatmasına müsaade edilmişti.

Mazlume düşünüyordu. Fakat fikirlerinde bir bütünlük ve düzen yoktu.

Hayalinden dünyalar, âlemler geçiyordu. Yağmurlar, çamurlar görüyordu. Fakat aklını bir noktada toplamaktan âcizdi.

Sonunda gözleri süzüldü, uykunun bastırmasına mağlup oldu, kendinden geçmiş ve dermansız bir halde yatağına düştü. Bu ağır uykuda Mazlume karışık birtakım rüyalar gördü. Bu rüyalardan biri vücudunu titretti. Mazlume kendisini göklerden çamurlar içine düşmüş gördü.

Ertesi gün uyandığı zaman güneşin kış aylarına has hüzünlü ışığı odasını aydınlatmıştı. Mazlume on sekiz saat kadar uyumuş olmaktan mahcup kaldı.

3

Topu topu iki kişi olduklarından, ihtiyar bir hatunun üç odadan ibaret olan evinin bir odasında otururlardı.

Mazlume, annesiyle beraber bu mini mini odacıkta geçirdiği zamanları düşündükçe gözlerinden yaşlar akar, ağlar. Artık annesinin kol kanat germesinden mahrum olduğunu düşünür de ağlar.

Mazlume annesinin henüz hayatta olduğu zamanlar altı yaşlarında olduğu için ne şekilde ömür geçirdiklerini pek anımsayamıyor. Fakat annesinin sabahtan akşama kadar dikiş diktiğini, kendisinin de karşısına geçip seyrettiğini, hatta ufak tefek yardımlarda bulunduğunu da hatırlayabiliyor.

Evleri olan oda pek küçük denilecek derecede dardı. Oda, ışığı ancak bir pencereden aldığı için yağmurlu havalarda hazin bir karanlığa gömülürdü. Mazlume annesinin böyle günlerde çalışamadığından dolayı şikâyet ettiğini, hatta böyle karanlık günlerin devam ettiği sıralarda akşamları mangalın üzerinde yemek tenceresinin fıkır fıkır kaynayışının işitildiğini hatırlayabiliyordu. Daha neler hatırlardı, lakin Mazlume bunları hatırlamaktan hoşlanmazdı. Annesinin bazen hastalanıp da, "Mazlume! Mazlume! Büyüyüp de elimden tutamadın!" yollu canhıraş sözleri, ev sahibi olan

ihtiyar hatunun dişinden tırnağından artırabildiğini yavaşça getirip zavallı kızcağızın eline tutuşturması gibi şeyler hep aklından geçer, hep yüreğini parçalardı.

Mazlume eski yoksulluk hatıralarına dalıp gittiği zamanlar kendi sefaletini unuturdu.

Annesinin çektikleri kendi çektiklerinden çok üzülmesine sebep olurdu. Mazlume paçavralar altında erdemli bir kalp taşırdı, mezara gömdüğü annesinin hatırası kalbinde yaşıyordu.

Mazlume akıl edip de ne şekilde bu sefil hale düştüklerini, bu karanlık odaya nasıl gelip sokulduklarını, bu çektikleri sıkıntının nereden kaynaklandığını annesine soramamıştı. Hakkı da var. Pek küçüktü. Fakat babasını, o yüzünü hiç görmediği babasını sordu. Sordu ama sorduğuna da pişman oldu. Mazlume'nin ağzından "Babam" sözü çıkar çıkmaz annesi acı, yürekler yırtar bir feryat etti. Gözlerinden bir yaş tufanı boşaldı. Mazlume annesinin ağlayışını görünce zaten babasızlıktan dolayı kalbine çöreklenmiş olan kederleri galeyana geldi, o da ağlamaya başladı, annesinin boğuk bir sesle hıçkırıklar arasında şu sözleri feryat eder gibi söyleyişi kulağına çarpıyordu. Zavallı hatun diyordu ki: "Baban!.. Beni bu hallerde bırakıp da mezarlara giden baban!.. Seni daha bir yaşında terk edip de kara topraklara giren baban!.. Seni adını söyleyecek güçte görmeyip de kederinden, 'Mazlume, kızım, baban sana kendini bildirmeksizin gidiyor!' diye feryat ederek ölen babanı soruyorsun, öyle mi?"

Hıçkırıklar kadının boğazını tıkadı, yalnız boğuk bir sesin şu sözü söylediği işitilebiliyordu: "Öldü!.. Bizi sefaletin korkunç pençesine bıraktı da öldü!.."

Mazlume bu acıklı olaydan sonra babası hakkında tekrar soru sormaya cesaret edememişti. Annesinin hatıralarını canlandırarak ıstıraplarını şiddetlendirmeyi asla doğru bulmazdı. Şimdi zavallı kızın babası hakkında hiçbir bilgisi olmaması, hatta ismini bile bilmemesi kadar büyük bir üzüntüsü yoktur. Mazlume'nin kalbinde bu üzüntü o derece yer etmiştir ki pek çok gece uykusunda "Baba!.. Baba!.." feryatlarıyla ağladığı olmuştur.

Keşke kederi yalnız bundan ibaret olsaydı. Zavallı kızcağız annesini, kendisine sefaletin zorluklarını hissettirmemek için kendisini feda eden annesini de kaybetti.

Biçare kıza kaderin bu darbesi pek korkunç, pek dayanılmaz geldi.

Henüz beş yaşındayken sahipsiz, desteksiz kalmak! Annesinin gölgesi altından asla ayrılmamışken sefalete göğüs germek, yaşayabilmek için hayatla pençeleşmek, her türlü ihtiyaçtan mahrum olarak yaşamak, yardım isteyecek hiçbir kimse, hiçbir destek hayal edememek! Evet, bir insanı intihara kadar götüren bu felaketler hep bu beş yaşındaki çocuğun başında dönüyordu.

Fakat Mazlume halinin vahametini tamamen kavrayacak idrake sahip değildi ve hakikati bilmeye de mecbur olmadı. Çünkü zavallı kız mahrumu olduğu himayeyi geçici de olsa buldu.

4

Mazlume annesinin öteden beri hastalığından, halsizliğinden şikâyet ettiğini işitirdi. Pek çok zaman zavallı kadıncağızın yatağında serilip kaldığı olurdu. Mazlume annesinin hastalığı esnasında geceleri derin derin iniltiler, acı acı feryatlar duyardı.

Bir gün annesi dikiş dikmekle meşgulken birdenbire işi elinden düştü, benzi sapsarı kesildi, gözleri bir noktaya dikildi.

Biçare, cehennem azapları içinde bulunuyordu. Şiddetli, dayanılmaz bir kalp çarpıntısı göğsünü yırtarcasına mustarip etmekteydi.

Mazlume annesinin ansızın düştüğü hali görünce şaşırdı, ürktü. "Anne! Anne! Ne oldun?" sorusunu titrek bir sesle sorup da cevap alamayınca feryat ederek ev sahibini çağırdı. İhtiyar hatun kızcağızın acı acı avazını işitir işitmez telaşla indi. Rahime Hanım son derece merhametli bir kadıncağız

olduğu için kızı gibi sevdiği Besime Hanım'ın halini görür görmez fena halde bir telaşa düştü.

Besime Hanım eski halinde değildi. İki elini göğsüne büyük bir şiddetle basarak ve bu şekilde kalp çarpıntısını hafifletmeye çalışarak odanın içinde delicesine dolaşıyordu. Bu dayanılmaz ıstırap on dakika kadar devam etti, sonunda kalp çarpıntısının yerini büyük bir takatsizlik, tahammülü mümkün olmayan bir gevşeklik aldı. Besime Hanım yıkılır gibi oturdu.

Bu esnada Rahime Hanım hastanın istirahati için gerekenleri hazırlamıştı. Besime Hanım yatağına yatırıldığı zaman hiçbir kelime söylemeksizin aheste aheste yaşlar akıtıyordu. Bakışları hasretle, ümitsizce Mazlume'ye yöneliyordu. Merhametli anne şu son nefesinde kızının istikbalini, himaye ve sevgisinden mahrum kaldığı zaman düşeceği hali düşünüyordu.

Mazlume annesinin halini seyretmekle meşguldü. Kızcağız bir an evvel büyük bir rahatlıkla dikiş diken annesinin birdenbire hastalanmasına inanmakta güçlük çekiyordu; fakat acı hakikat orada gözlerinin önünde dehşet saçıyordu. Garip bir ıstırap göğsüne baskı yapmakta ve kızcağıza cehennem azapları çektirmekteydi.

İhtiyar hatun, Besime Hanım'ın hastalığını öteden beri biliyor olmalı ki uzun uzun kanaatlerini aktarmaya girişmişti. Mazlume'nin bu sözlerden aklında kalabilenlere göre Besime Hanım "histeri" denilen ve kadın kısmını kahredici dehşeti altında harap eden korkunç hastalığa tutulmuştu ki sinir zayıflığı, kalp çarpıntısı gibi halsiz bırakan hastalıkları da hep bu korkunç hastalığın sonucu olarak ortaya çıkmıştı.

Gece oldu. Besime Hanım dalgın dalgın yatmakta, korkunç kâbuslar altında ezilmekteydi.

Mazlume ve ihtiyar kadın bu geceyi uykusuz geçirdi desek doğru söylemiş oluruz. Mazlume gibi annesini âşıkane seven bir kızcağızla merhamet ve şefkati had safhada olan ihtiyar bir hatundan başka ne beklenir... Her ikisi de bastıran uykuya karşı koyabildikçe kalkarlar, kandilin hazin ışığı al-

tında hayal meyal bir şekilde görünen hastayı kontrol ederler, baygın bir halde uyuduğundan emin oldukça yine yatarlardı.

Ne ıstıraplı gece! Ne hazin hal!

Bu uzun kış gecesinin büyük bir kısmı bu şekilde geçmişti ki bir ara derin bir nefes Mazlume'yi titretti. Kızcağız büyük bir korkuyla yatağının içinde doğruldu. Etrafında garip bir korku hüküm sürmekteydi. Mazlume harekete cesaret edemedi.

Dışarıda şiddetli bir fırtına korkunç sesler, acı acı feryatlar meydana getiriyordu.

Yağmur pencerelere çarparak inmekte, korkunç birtakım sesler çıkarmaktaydı. Kandilin cılız ışığı azaldı, Mazlume'yi bu dehşetli odada yarı karanlıkta bıraktı.

Kızcağız ihtiyar hatunu uyandırmak istedi, o gücü kendinde bulamadı. Garip bir korku engel oldu.

Hasta, Mazlume'yi uyandıran nefese benzer derin bir nefes daha almıştı ki kandil de tamamen sönmüştü.

Bu esnada dehşetli, şiddetli bir gök gürültüsünün ardından şimşekler çakmaya, kâinata korkunç bir inilti arasında cehennemi hatırlatan ışıklar saçmaya başladı.

Mazlume birdenbire kalktı. Zangır zangır titreyerek yatağından fırladı, fakat daha ileriye gidemedi... O esnada çakan bir şimşeğin ışığıyla hastanın yatağında bir çift gözün bakmakta olduğu gözüne ilişti... Kızcağız çıldırıyordu.

Derin, mezardan çıkıyor gibi bir inilti işitildi... Hasta boğuk ve kesik bir sesle, "Mazlume!.." dedi.

Kızcağız bu şefkat çağrısına cevap veremedi. Canından çok sevdiği annesinin böyle bir gecede, böyle bir halde şu seslenişi çocuğun kalbini korkuyla doldurdu... Koşup sevgili annesinin kollarına, sevgi dolu kucağına atılamadı... Korkuyordu; titriyordu!

Hasta hüzünlü sesiyle devam etti: "Mazlume!.. Gel çocuğum! Annen seni ebediyen terk ediyor."

Çocuk artık dayanamadı. Annesinin son busesini almak için koştu. Bir gözyaşı tufanı arasında ümitsiz, hazin bir buse alındı...

Rahime Hanım uyandığı zaman Mazlume'yi annesinin cansız bedeni üzerinde ağlamaktayken buldu!

5

Mazlume annesinin cesedi üzerinden kaldırıldığı zaman baygın, kendinden geçmiş bir halde etrafına şaşkın şaşkın bakınmaktaydı. Kızcağızı odanın bir köşesine oturttular. Zavallının gözleri boş yatağa dikilmiş ve acı acı gözyaşı döküyordu.

Mazlume ne olduğunu anlamak için hafızasını zorluyordu. Karmakarışık, dağınık birtakım düşünceler aklından geçmekte ve kızcağızı derin bir şaşkınlık içinde bırakmaktaydı.

Muhakemesi henüz annesinin vefatını anlamakta güçlük çekiyordu. Acaba bu korkunç hatıra, bir rüyadan mı ibaretti?

Çok şiddetli, can yakan bir acı kalbini parçalamakta; gözlerinden keder yaşları akıtmaktaydı...

Hayır, bu bir rüya değil; vahşi, zalim bir hakikatti.

Mazlume karmakarışık, şüpheli birtakım fikirler arasında kimsesiz, çaresiz kaldığını düşündü ve birdenbire kendisini baskı altında tutan kâbuslardan sıyrılarak yerinden fırladı; annesini... Ebediyen göremeyeceği annesini son defa görmek üzere atıldı, fakat... Heyhat! Bu esnada cenaze veda eder gibi hüzünle çıkmaktaydı.

Mazlume tabutun üzerinde bir hayalin kederli ve üzgün bir bakış fırlatarak uçtuğunu gördü. Acı, dehşetli bir feryat işitildi.

Mazlume "anne"sini çağırıyordu!

Zavallı kız uğradığı büyük kaybı işte bu esnada anladı. Artık dünyada sevgisinden emin olacak hiç kimsesi kalmamıştı.

Mazlume zaten zayıf bünyeli olduğu için almış olduğu bu kader sillesi biçareyi on gün kadar hasta etti. Sonunda şifa buldu, fakat kalbine çöreklenen keder yok olmadı.

Rahime Hanım evvelce dediğimiz gibi merhameti had safhada bir kadıncağız olduğu için Mazlume'ye kendi kızı gibi davranırdı. Lakin ne mümkün? Bir yabancının himayesi bir annenin şefkat ve sevgisine denk olabilir mi?

İşte Mazlume maddi bakımdan müsterih fakat manevi açıdan mustarip bir şekilde ve anne baba şefkatinden mahrumiyet kederleri içinde yetişerek büyüdü. On iki on üç

yaşlarına girdi. Besime'nin küçücük bir Mazlume olarak bıraktığı kızcağız bir genç kız haline geldi. Fakat Mazlume'yi dikkatli biri görseydi bünyesinin pek zayıf olduğunu anlardı. O kadar sarı, o kadar çelimsizdi.

Doğrusu Mazlume annesinin hastalıklarından payını almıştı. Buna Rahime Hanım bile dikkat etti. Hatta kızcağızın sürekli baş ağrısından, takatsizlikten şikâyet etmesi kadıncağızı ürkütmeye başlamıştı.

Rahime Hanım'a en çok korku veren şey Mazlume'nin aşırı derecede sinirli olmasıydı. Bir gün pek önemsiz bir şeyden Mazlume sinirlendi. Vücudunun zangır zangır titreyişinden, olanca kanının çehresine hücumundan, çılgıncasına tepinmesinden Rahime Hanım kızcağızı çıldıracak zannetti.

Mazlume çıldırmadı, fakat iki gün kadar hasta oldu.

Mazlume birkaç sene Rahime Hanım'la birlikte küçük evde sessiz sakin bir şekilde vakit geçirdi.

Lakin kader, Rahime Hanım gibi zavallı kıza annesizliğini, babasızlığını unutturacak kadar şefkat gösteren bir hamiyi de çok gördü. İhtiyar hatun birdenbire bu dünyadan göçtü. Bu darbeyi hiç beklemeyen Mazlume, Rahime Hanım'a annesine ağladığı kadar ağladı. Bu zavallı kızcağız ağlamak için yaratılmış gibi Rahime Hanım'ın vefatı için döktüğü gözyaşları henüz kurumaksızın ağlanacak bir hal daha ortaya çıktı.

Öteden beri kimsesizliğiyle bilinen Rahime Hanım'ın vârisleri ortaya çıktı. Bunlar evi satacaklarından Mazlume'nin evi terk etmesi gerekti. Kızcağız annesinin son sığınağı ve nice nice hatıraların gömülü olduğu bu evi terk ederken kalbinde büyük bir acı hissetti.

Mazlume kapısı kendisine açık bir ev bulunabileceğini düşünebilseydi ihtimal bu kadar ümitsiz olmazdı.

Kızcağız kendisine ait olan eşyayı alıp da evden çıktığı zaman kararsızca bir iki adım attı. Fakat daha ileriye gidemedi. Yardım istenecek hiçbir ev, merhametinden emin olacak hiç kimse tanımıyordu.

Aman Yarabbi! Akşam yaklaşıyor. Bu on üç yaşında kızcağız nereye sığınacak? Düşkünlüğünü, güçsüzlüğünü kimin himayesine emanet edecek?

Mazlume bu tarafları göz önüne aldıkça halinin vahametini anlıyordu.

Ne acı tecrübe, ne dehşetli idrak.

Mazlume olanca metanetini toplayarak ilerledi, komşulardan birinin kapısına çekinerek vurdu. Kapı açılıp da kızcağız içeriye girdiği zaman mahcubiyetinin şiddetinden bir kelime söylemeye gücü yetmedi.

Kızcağız işte bu şekilde birkaç komşuya misafir oldu. Fakat bu misafirlik ancak on on beş gün devam edebildi. Mazlume'yi hiçbir komşu alıkoymak istemediğinden ve zavallı kız "Beni kabul ediniz" sözünü söyleyecek gücü kendisinde göremediğinden Rahime Hanım'ın vefatından sonra on beşinci geceyi Sultan Beyazıt avlusunun bir köşesinde geçirmeye mecbur oldu.

Mazlume için bu gece ne korkunç, ne ürkütücü bir şekilde geçti. Kızcağız caminin köşesine baygın, kendinden geçmiş halde düşüp kalmıştı. Sabahleyin uyanıp da kendisini sefaletin korkunç kucağında görünce şaşırdı.

Zavallı kız birdenbire hayatın zorluklarına karşı yalnız ve hamisiz kalmış olduğunu anlamakta güçlük çekiyordu.

6

Mazlume karlarla örtülmüş olan etrafa göz gezdirdi. Bakışlarında garip bir şaşkınlık görülüyordu. Bedbaht kız kaderin kendisini kışın en şiddetli zamanında zalimce, gaddarca sefaletin korkunç pençesine niçin teslim ettiğini düşündü. Masum çocuk böyle bir cezayı hak etmek için ne kabahat ettiğini; annesiz, babasız, hamisiz kaldıktan sonra hayatını sefaletin hücumundan kurtarabilmek üzere bir vasıtaya, bir sebebe sahip olamamak için ne günah işlediğini düşündü.

On üç yaşında bir çocuğa babasızlık, annesizlik gibi büyük bir bedbahtlık yeterli değil mi ki Mazlume'yi himaye edecek bir merhamet sahibi bulunmuyor.

Bu düşünceler sefil kızın aklından süratle geçmekteydi. Fakat Mazlume ağlamadı, hayat yolunda önüne geçen felaketlere kahramanca, cesurca karşı koymayı kararlaştırmıştı.

Titreyerek yerinden kalktı, bütün servetini içinde bulunduran bohçayı araştırdı, bohça bir daha dönmemek üzere yerini terk etmişti.

Mazlume ilerledi, camiden dışarıya çıktı, karlarla örtülü meydanlığı dolaştı. Bu büyük yerden birçok adam süratle ilerliyordu, Mazlume hiçbirinin dikkatini çekmedi.

Kızcağız pek ince giyinmiş olduğundan dayanılmaz bir şekilde üşüyordu; elleri, ayakları fena halde sızlamakta, acı acı ıstıraplar vermekteydi.

Mazlume oturduğu yere dönmeye mecbur oldu. Taşların üzerine atılmış olan eski, nemli bir hasır parçasının üzerine oturdu. İki elini ağzına götürüp nefesiyle ısıtmaya başladı. Bu şekilde kızcağız hareketsiz, düşünceli, hayallerine daldı; birkaç saat geçti, sonunda vücudunu garip bir uyuşukluk kapladı. Çocuk hasırın üzerine yuvarlanarak uyudu. Keşke uyanmamak üzere uyumuş olsaydı! Bedbaht kız kalktığı zaman cehennem azabı gibi bir azap midesine baskı yapmaktaydı.

Mazlume açtı!

Yerinden fırladı, delicesine dışarıya çıktı, şaşkın şaşkın etrafına bakındı; şefkatli, merhametli bir çehre göremedi. Sanki aradığı kendisini bekliyormuş gibi süratle ilerledi, Bakırcılar Caddesi'ni geçti, Mercan Yokuşu'na geldiği zaman durdu. Mazlume bu anda fırının önünde bulunuyordu.

Yaklaştı; elini açmak, bir parça ekmek talep etmek istedi... Cesaret edemedi.

Sıcak ekmeklerden çıkan hoş koku, kızın arzusunu tahammül olunmaz bir dereceye getirdi. Mazlume olanca cesaretini toplamak, dilenci gibi elini uzatmak için olağanüstü bir çaba gösterdi, fakat mümkün değil; Mazlume, refah içinde büyümüş olan Mazlume, cesaret edemedi.

Biçare kız fırının karşısında şu korkunç tereddütler içinde beş dakika kadar durmuş kalmıştı. Artık cesaretinden ümit kesip de üzgün bir biçimde başını önüne eğerek düşünmeye başladığı zaman bir el, soğuktan buz gibi donmuş olan elini tuttu, Mazlume bir şeyin eline temasını hissetti.

Kızcağız alelacele parayı fırıncıya attı. Ekmeği aldığı zaman delicesine koşmaya, kaçmaya başladı.

Durmaksızın evi kabul ettiği yere kadar koştu. Vardığında kendisini hasırın üzerine attı. Aç kız ekmekten büyük bir parça kopararak ağzına götürdü; fakat o zamana kadar zapt ettiği gözyaşları hücum etti, kızcağızı çok istediği lokmayı yemekten alıkoydu...

Mazlume on gün kadar cami köşelerinde aç, bitap, sefilce yaşadı.

Kızcağız güzelliğini şu az zaman içerisinde kaybetmiş ve zaten zayıf olan vücudu rutubetin tesiriyle pek fazla zarar görmüştü.

Mazlume'nin sabır ve metaneti son dereceye varmıştı ki Mihriban Hanım'a rastladı. Hanımın ettiği teklif kızcağız tarafından pek istekle, pek sevinçle kabul olunmalıydı.

Fakat Mazlume sefaletten daha korkunç bir felaketin kendisini beklediğini hissediyordu.

7

Mazlume ikinci kata indiği zaman İkbal Hanım kapısını açtı, bir işareti üzerine çocuk içeriye girdi.

Bu oda pek küçük, fakat pek muntazamdı. Güzel, geniş bir yataklık köşede beyaz örtüleriyle göz kamaştırıyordu. Yataklığın karşısındaki köşede bir düzen masası,[1] masanın üzerinde büyük bir ayna asılı bulunuyordu. Bu masa ile yataklığın arasına bir sedir, sedirin önünde yuvarlak diğer bir masa konulmuştu.

1 Makyaj masası, konsol.

İkbal Hanım Mazlume girdikten sonra çok ihtiyatlı şekilde kapıyı kapadı, sedirin üzerine gelişigüzel atıldı. Mazlume kararsız, ne yapacağını şaşırmış bir halde etrafına bakınıyordu. Bahçeye bakan pencerelerin yeşil, uzun perdeleri odayı yarı karanlıkta bırakmıştı. İkbal Hanım dalgın bir bakışla Mazlume'ye dikkat etmekteydi. Bir iki dakika konuşmaksızın geçti.

Birdenbire İkbal Hanım dedi ki:

— Mazlume! Niçin ayakta duruyorsun?

Çocuk etrafa göz gezdirdi, oturacak bir yer göremedi. İkbal Hanım sediri işaret etti; Mazlume kararsız ve çekingen bir şekilde ilerledi, ancak iki kişinin sığabileceği bu sedirin köşesine oturdu.

Acaba İkbal Hanım ne söyleyecek?

İkbal sessiz kalmaya devam etti, Mazlume sıkılmaya başladı.

Sonunda İkbal Hanım dizinin üstünde kürkünün eteğini kıvırarak ve gözlerini ayırmayarak şu soruyu sordu:

— Mazlume! Dünyada nasıl yaşamak istersin?

Ömründe böyle bir soruya muhatap olmayan Mazlume için bu mesele, yüksek felsefeden sayılırdı. Mahcup bir şekilde, alçak bir sesle "Bilmem" cevabını verdi.

İkbal Hanım tavrını, hareketini hiç bozmadı. Kızcağızın cevabını işitmemiş gibi gözlerini bile kaldırmadı. Bu genç kadın hazin bir düşünceyle meşguldü.

Mazlume İkbal Hanım'ı inceliyordu.

İkbal Hanım yirmi sekiz yaşlarında, uzun, iri yapılı bir kadındı. Omuzlarına iğreti bir suretle atılmış olan kürkünün üzerine uzun, siyah saçları karışık bir halde dağılmış; dalgın dalgın süzülmüş olan gözlerini kıvırcık, koyu, kumral kirpikler süslemekteydi.

Mazlume İkbal Hanım'ı şu dalgınlıkta pek güzel, olağanüstü cazibeli buldu.

Birdenbire İkbal Hanım mavi bir daireyle çevrili olan gözlerini kaldırdı, Mazlume'ye garip bir bakış fırlattı. Bu bakış "Benim gibi yaşayacaksan hiç yaşama" demek istiyordu.

Mazlume, İkbal Hanım'ın gözlerinde seri birtakım kasılmalar hissetti, kirpiklerinin ucunda bir damla yaş gördü. Genç kız anlayamıyordu, fakat İkbal Hanım'a kalbinde merhamete benzer bir şey hissediyordu.

Mazlume çekine çekine kalktı. Ayaklarının ucuna basarak, İkbal Hanım'ı hayallerine bırakarak çıktı.

Yalnız kaldığı zaman dün kibirli, sinirli zannettiği İkbal Hanım'ın bugünkü hareketine şaşırdı. Aralarında geçen sözsüz sohbet onu son derece hayrete düşürmüştü.

İkbal Hanım'ın Mazlume'yi odasına davetten maksadı üzgün ve dalgın bir biçimde düşünmek miydi? "Nasıl yaşamak istersin?" garip sorusunu sormak ve bu soru birtakım acı hatırayı uyandırıyormuş gibi ağlamak neden icap ediyordu.

Mazlume bunları düşünerek aşağıya indi. Mihriban Hanım işle meşguldü. "Nasıl? Rahat ettin mi?" sorusunu lakayt bir şekilde yöneltti. Mazlume "Evet" cevabını verdikten sonra oturdu, Mihriban Hanım'a yardım etmeye başladı. Lakin kızcağız İkbal Hanım'ın sorusunu çözmeye çalışmakla meşguldü.

Bir hafta kadar Mazlume tekdüze, durağan bir hayat sürdü. Bu müddet zarfında hiç kapının çalındığı, bir misafir geldiği olmamıştı. İkbal Hanım hiçbir gün gezmek istediğini söylemediği için Mazlume sokağa da çıkamadı. Gerçi Mihriban Hanım her sabah evden çıkıp eksikleri giderirdi. Fakat kızcağız Mihriban'la sokağa çıkmayı arzu etmezdi.

Mazlume sabahleyin erken kalkar, aşağıya iner, bazı işlerle meşgul olduktan sonra İkbal Hanım'ın yanına çıkardı.

İkbal Hanım'la aralarındaki ilişki dostluk ilişkisi şeklini almıştı. Gündüzleri Mazlume işini bitirdiği zaman bir araya gelirler, karşı karşıya oturup hem iş işlerler, hem konuşurlardı.

İkbal Hanım çoğu vaktini okumakla geçirirdi. Bir akşam Mazlume'nin ricası üzerine İkbal Hanım, elindeki kitabı yüksek sesle okumaya başladı. Bu kitap *Henüz On*

Yedi Yaşında[1] adlı romandı. Mazlume dalgın dalgın dinledi. Gözleri belirsiz bir nokta üzerine dikili, kalbi birçok farklı hisle dolu olduğu halde hiç tanımadığı, tasavvur etmediği bir âlemden bahseden bu roman kızcağızı hayretlere, şaşkınlıklara düşürüyordu.

Uyku zamanı yaklaştığı zaman mahcup ve tereddütlü bir şekilde kitabı beraberinde götürmek arzusunu söyledi. İkbal Hanım arzusunu kabul ettiği zaman Mazlume büyük bir memnuniyetle odasına çıktı. Bilmediği, garip bir hayatın sırrından bahseden bu kitabı büyük bir merakla okumaya başladı.

Genç kız bu uzun kış gecesinin büyük kısmını bu şekilde geçirip de uykuya yenik düştüğü zaman kalbinde garip birtakım hisler uyanmıştı. Henüz doğru dürüst okuyamayan bu zeki çocuk satır aralarını bile okumuştu.

Bu ilk okuma Mazlume'de şiddetli bir arzu uyandırdı. İkbal Hanım'da var olan kitaplar birer birer nazar-ı dikkatinden geçmeye, masum kızcağızda birtakım yeni yeni fikirler uyandırmaya başladı.

8

Mazlume'nin Mihriban Hanım'ın evine gelişinden on gün kadar geçmişti. Yemekten sonra genç kız, İkbal Hanım'ın odasında beraberce okuma yapmakla meşguldü. Saat akşamın dokuzunu[2] geçmişti ki kapının yavaşça çalındığı işitildi. Gece vakti kimsenin geldiği görülmüş bir şey olmadığından Mazlume gözlerini kitaptan kaldırdı, sorarcasına

---

1 Ahmet Mithat Efendi'nin Kalyopi adında, on yedi yaşındaki bir hayat kadınının hikâyesini anlattığı romanı. (bkz. Ahmet Mithat Efendi, *Henüz 17 Yaşında*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2020.)

2 Eskiden bugünden farklı olarak "ezani/alaturka saat" sistemi kullanılırdı. Ezani saat, mevsimlere göre, güneşin batışında saatin 12'yi gösterecek biçimde ayarlanması temeline dayanan bir zaman ölçüsüdür. Metindeki saatler anlama kolaylığı bakımından bugünün ölçülerine –yaklaşık olarak– çevrilmiştir.

İkbal Hanım'ın yüzüne baktı. Genç kadının çehresi biraz kızarmıştı.

Biraz sonra merdivenden birisinin çıktığı işitildi, odanın kapısı yavaşça açıldı, Mazlume genç bir beyin girdiğini gördü. Mazlume'nin odada bulunması beklenmedik bir şey olmalı ki misafirde şaşkınlık ve mahcubiyet halleri görülüyordu. İkbal Hanım, beyi pek karmaşık sözlerle kabul etti. Oturdukları zaman ağır bir sessizlik oldu. Mazlume artık odada kalmayı münasip görmedi, varlığının sıkıntı verdiğini anlayarak dışarıya çıktı.

Genç kız hayretler içindeydi. Bir erkek! İkbal Hanım'ın odasında bir erkek! Lakin ne olabilir? Şüphesiz ki akrabasından biridir...

Mazlume dalgın bir şekilde odasına çıktı. Garip bir merak duygusu düşüncelerini karmakarışık hale getirmekteydi.

Eline kitabını aldı, okumak istedi; fakat aklı belirli bir düşünce üzerinde sabit ve onunla meşguldü.

Genç kız saatlerce dalgın dalgın ve gözünden kaçan satırlardan dağınık manalar toplayarak okumasına veya daha doğrusu düşüncesine daldı. Şu birkaç gün zarfında okumuş olduğu hikâyelerin birçok ayrıntısı aklından garip garip şüpheler bırakarak geçmekteydi.

Saat on iki civarındaydı ki kızcağız sokak kapısının kapandığını işitmeksizin uykuya yenik düşerek uyumuştu. Bu gece Mazlume saf uykusunda harikulade rüyalar gördü.

Sabahleyin her zamankinden evvel kalktı; fakat her zamanki gibi aşağıya koşturmadı. Bir hayli müddet yatağının içinde hareketsiz, dalgın düşündü. Bir ara merakını hemen gidermek üzere İkbal Hanım'ın odasına koşmak istedi, fakat masumiyetinden artık emin olmadığı bu odaya girmekte tereddüt etti.

Mazlume küçük, fakat zeki bir kızdı. Akşam misafirin odaya girer girmez büründüğü mahcubiyet hali, İkbal Hanım'da meydana gelen perişanlık, bir müddet hüküm süren manidar sessizlik kalbinde birçok şüpheler uyandırmıştı.

Lakin bu misafir İkbal Hanım'ın akrabasından da olabilir. Evet, lakin akrabadan misafir bu şekilde mi kabul

olunur? Mazlume hayatının bir kısmını babasız, annesiz sefalette geçirmiş olmakla beraber fevkalade saf ve masum bir kalbe sahipti; lakin evvelsi gece görmüş olduğu durumu anlamayacak kadar muhakemesiz değildi.

Mazlume hiddetle kalktı. Demek kendisini sefaletten kurtarmak üzere getirdikleri ve namusuna bir sığınak olmak üzere gösterdikleri bu ev, fuhuş lekesiyle kirlenmişti.

Kalbinde büyük bir nefret uyanmıştı... Merdivenleri indi, ikinci kata gelip de kendisini İkbal Hanım'ın odası önünde bulunca tereddüt etti. Ya hâlâ içerideyse...

Eli titrek ve çekingen kalktı; kapı az bir gürültüyle açıldı. Odada derin bir sessizlik, bir yarı karanlık hüküm sürmekteydi. Güneş ışığı burayı aydınlatmaktan utanıyormuş gibi kalın perdelerden pek az girmekteydi.

Mazlume korkuyla ilerledi... Gözleri merakla yataklığa yöneldi... İkbal Hanım yarı çıplak, saçları beyaz örtüler üzerinde tarumar bir şekilde dağılmış halde yatıyordu. Çehresinde müthiş bir sarılık, sinirlerinde büyük bir gevşeklik görülüyordu.

Mazlume gözlerinin önündeki manzaradan tiksindi...

Bu çıplak vücut biraz evvel bir erkeğe sunulmuştu. Mazlume'nin bu gerçeği havsalası alamıyordu.

Aman yarabbi! Mümkün müdür ki bir kız kardeş gibi sevgi dolu kucağına atıldığı bu genç kadın fuhuş kucağında yetişmiş olsun. Mümkün müdür ki masumane sohbetlerine mesken olan bu yer, bir zina buluşmasına mekân olsun.

Mazlume etrafına, karşısında yatan vücuda iğrenerek, tiksinerek göz gezdiriyordu.

Masumiyet döşeği zannettiği bu yatak, bir melek kadar saf kabul ettiği bu kadın, her biri masumane bir fikir uyandırır sandığı bu eşya, bu oda, bu ev tamamıyla Mazlume'nin gözünde çirkefe bulaşmış, pis bir şekil aldı.

Müthiş bir tehlikeden firar ediyormuş gibi odasına koştu. Kederli, canhıraş, boğuk bir feryat boğazını tıkadı; gözyaşları hücum etti, kızcağızın yüzünde sel olup aktı.

Mazlume sefaleti, dilenciliği bir kerhaneye sığınmak için mi terk etmişti? Zorluklarla geçen hayatını fuhuş içinde; kir-

li, namussuz birtakım kadınlar arasında geçirmek için mi bu eve gelmişti?

Hayır, Mazlume gözüne cehennem kadar korkunç görünen bu evde oturmayacak, kim bilir nasıl iffetsiz bir vasıtayla kazanılan bu ekmekle karnını doyurmayacak; gidecek, rast geldiği, tesadüfün sürüklediği noktaya gidecek; lakin burada, İkbal Hanım, Mihriban Hanım gibi iğrenç kadınlar içinde oturmayacak.

Mihriban!.. Mihriban'ın nasıl usta bir katil olduğunu anlayabilmek için genç kız muhakemesini olağanüstü zorluyordu.

O zamana kadar okuduğu romanların kişileri arasında Mihriban Hanım'a benzeyen birini araştırıyordu. Mihriban Mazlume'nin gözünde ne iğrenç, ne tiksindirici bir hale bürünmüştü! Genç kız zannediyordu ki cinsinde benzersiz; tabiatın fuhuşa, cinayete bir örnek olmak üzere yarattığı bir varlıktı.

Kızının fuhuş yapmasına aracılık eden bir anne!

Mazlume'nin zihni bu düşünce noktasına iliştikçe kızcağız nefretinden titriyordu.

Hayır, hayır, oturmayacak; gidecek, karlar içinde yatacak, çamurlarda sürünecek, bir parça ekmek için alçalacak; sefalette, sıkıntının kucağında can verecek, fakat bu evde oturmayacak; mezardaki annesine "Mazlume! Ne yaptın?" dedirtmeyecek.

Bu dağınık düşünceler, Mazlume'nin aklından büyük bir süratle geçiyordu. Kızcağız kararını aldığı zaman kalktı, bir müddet odasında telaşla, düşünceli bir şekilde dolaştı. Aklını o kadar acı düşünceler, kalbini o derece büyük kederler istila etmişti ki sıkıntısından boğulma derecesine geldi. Penceresine koşarak bir kanadını açtı; keskin, buz gibi bir rüzgâr birkaç parça kar atarak içeriye hücum etti, Mazlume ciğerlerine kadar titredi.

Nasıl?.. Mazlume bu istirahati böyle bir havada, kışın bu şiddetli zamanında mı terk edecek? On gün evvelki dehşetli, dayanılmaz hayat şartlarında mı yaşayacak?

Mazlume kalbinde bir cesaretsizlik, bir korku hissetti. Sefaletin dehşetine karşı bu kadar yüreksiz olduğundan öfkelendi...

Mazlume... Biraz evvel ne kadar şerefli olduğunu gösterecek düşüncelerde bulunan cesur Mazlume, soğuğun karşısında, karların huzurunda titriyordu... Korkuyordu...

Bu ara birdenbire kapı açıldı; Mazlume şiddetle döndü... Karşısında İkbal Hanım'ı gördü.

Kızcağız bu ziyareti hiç beklemediği için şaşırdı, ne yapacağını bilemedi, fakat İkbal Hanım büyük bir mahcubiyetle ilerledi, titreyerek Mazlume'nin elini tuttu, gözlerini yerden kaldırmaksızın şu kelimeleri ağır bir sesle söyledi, "Mazlume! Beni affet, zira bedbahtım."

Genç kız okuduğu hikâyelerin bir parçası canlanmış, gözlerinin önünde ete kemiğe bürünmüş zannetti. Fakat İkbal Hanım'ın çehresinde o kadar merhamet uyandıran bir ifade, gözlerinde o derece etkileyici bir yalvarma hali görülüyordu ki Mazlume bu halin bir hayal değil, acı bir hakikat olduğuna karar verdi. Genç kadının gözlerinden aheste aheste akmakta olan yaşlar buna en büyük kanıttı.

9

İkbal Hanım Mazlume'yi elinden tuttu, minderin üzerine oturmaya mecbur etti, kendisi de yanına oturdu, Mazlume şaşkın şakın beklemekteydi.

İkbal Hanım düşüncelerindeki coşkunluğu gösterir bir konuşma tarzıyla dedi ki:

"Hayır Mazlume, senin kalbinin saflığından istifade ederek hakikati saklamayacağım. Kendimi sana gerçek vaziyetimle göstermek isterim. Senin "kardeş" diye isimlendirdiğin İkbal; adi, sefil bir fahişedir."

Şu son kelime genç kadının boğazını parçalarcasına çıktı, Mazlume tepeden tırnağa kadar titredi, İkbal'in acınacak halde olduğunu yalnız şu kelimenin söyleniş tarzı ispata yeterdi.

Birkaç saniye kadar sessizlik oldu, İkbal Hanım acı bir sesle devam etti:

"Sen buraya geldiğin zaman gözümde adi bir dilenci hükmündeydin. Senin melek kadar saf, masum olduğun her halinde, her hareketinde göze çarpıyordu. Geçmişinden parça parça verdiğin ayrıntılar seni bana tamamen tanıttı. Bizim yanımızda bulunmanın senin için ne kadar büyük bir felâket olduğunu anladım... Lakin affet... Durumumu o zaman sana itirafa cesaretim yoktu. Şimdi de onu saklamaya cesaret edemiyorum... Gözümde mahrumu olduğum masumiyete örnek olan bir kızcağızı kandırmaya vicdanım müsaade etmiyor...

Mazlume, sana hayatının ne kadar vahim tehlikelerde olduğunu haber vereceğim... Seni ahvalimin her noktasından haberdar edeceğim."

Genç kadın tekrar durdu, gözlerini kapadı, hatıralarını toplamaya çalışıyordu.

Mazlume bir kelime söylemeye cesaret edemiyordu. Merakla İkbal Hanım'ın söze başlamasını bekledi.

İkbal dedi ki:

"Sana hayatımı bir hikâye gibi nakletmek uzun olacak. Yalnız beni felakete sürükleyen mühim olayları açıklayacağım:

Babamı pek az tanıyorum, fakat beni son derece sevdiğini her akşam dizlerinin üzerine alıp oynattığından çıkarıyorum. Servet sahibi olduğunu da vefatından sonra annemin olağanüstü tantanayla ömür sürdüğü zamanlar anladım. Yine o zaman öğrendiğime göre annem daha önce babamın odalığı[1] olup ancak vefatına yakın bir zamanda nikâhına geçmiş. Bunlar senin için lüzumsuz ayrıntıdan ibarettir. Yalnız şu kadar söyleyeyim ki babamın vefatından sonra benim hayat tarzım pek başkalaştı. Zaten beni pek az seven annemin baskısı altında kaldım. Babamın hayatının son bulması o koca konağı sevinçli cıvıltılar, çılgıncasına oyun-

---

1 Eskiden bir erkeğin nikâhsız olarak aldığı kadın, cariye.

larla dolduran neşelerimin son bulması demek oldu. Değil serbestçe oynamak, hatta evin içinde serbestçe gezmeye de iznim yoktu.

Bir hayli müddet, yani on dört yaşına girinceye kadar, o derece sıkıntılar altında yaşadım ki henüz o yaştayken kalbimde hayata karşı nefret uyanmaya başladı. Annemin şatafatla sürmekte olduğu ömür artık beni eğlendiremez oldu."

İkbal Hanım biraz sustu. Hikâyesine devam etmekte kararsızmış gibi Mazlume'ye baktı. Kızcağız iri, mavi gözlerini dikmiş halde hareketsizce dinliyordu.

"Bir gün, bilmem niçin büyük bir telaşla selamlık dairesini[1] harem dairesine[2] birleştiren odaya girdim, kapıyı açar açmaz gözlerim garip bir manzarayla karşılaştı. Annem... Evet, annem, hiç tanımadığım ve o zamana kadar asla görmediğim bir erkeğin dizleri üzerindeydi. O kadar hayret ettim, dahası o kadar korktum ki bir hareket etmeye, geri dönüp gitmeye güç bulamadım.

Benim girdiğimi görünce Mihriban yıldırım kadar süratle koştu, korkunç, şiddetli bir darbe beni odadan dışarıya çıkardı. Bu vakadan sonra bir hafta kadar odada mahpus kaldım. Keşke ölseydim! Çünkü kaderin bana anne olarak yarattığı bu kadının ne olduğunu anlamış, vasıflarını öğrenmiştim.

On dört yaşında bir çocuktum, fakat babamın sevgisini ayaklar altında ezen, hatırasını kirleten bir kadına anne gözüyle bakmaktan tiksiniyordum.

Mahpusluk zamanım benim için bir saadet zamanı yerine geçti; çünkü ona tesadüf etmek, yüzünü görmek belasından mahrumdum. Fakat heyhat! Bu müddetin sonunda onun pisliğe batmış hayatına ortak olma mecburiyetinde kaldım. Artık her türlü hicap kalkmıştı. Naklettiğim tesadü-

1 Eskiden konak, köşk ve evlerin erkeklere ayrılan bölümü; haricîye de denilirdi. Genellikle evlerin ön tarafında yola bakacak biçimde yapılır, kapısı doğrudan ana yola açılırdı.

2 Eskiden saray, konak ve evlerde yabancı erkeklerin giremediği, yalnız kadınlara mahsus bölüm.

fün benzerleri ve daha ağırları meydana geldi. Gerçi saflığıma halel gelmemişti, lakin annemin hayat tarzına alışır gibi olmuştum.

Bir sene kadar bu şekilde geçti, lakin günden güne evimizin idare şekline zarar gelmeye başladı, annem fena halde israf ediyordu..."

İkbal hikâyesinde biraz durakladı. Acı hatıraları tazelemekten kaçınıyormuş gibi davrandı, fakat kalbindeki hissiyatı başka bir kalbe dökmeye şiddetle ihtiyacı vardı.

"On beş yaşında bir kızın böyle bir hayat içinde nasıl hislerle yetişeceğini; hayallerinin, tasavvurlarının ne hüzünlü bir hal alacağını düşün. Hissiyatı sevgiye tamamen tutkun, aklı saadete şiddetle meyyal; hele hele on beş yaşında olmakla beraber her türlü ruhani zevkten mahrumiyet kederleri içinde hayat sürmek, bir genç kızın muhtacı olduğu şiir ve hayale karşılık fuhuş ve zillet içinde bulunmak...

Her türden kadınlık meziyetini öğrenmeye istekli olup da en adi terbiyeyi görmek, ağır ağır hakaretlere uğramak; yalnız anne sevgisinden değil, hatta anneye o mukaddes adı gönül rahatlığıyla verebilmek saadetinden de mahrum bulunmak... İşte Mazlume, ben hayatımın en şenlikli zamanını, hayatımın en şairane kısmını bu şekilde geçirdim.

Annem malı mülkü elinden çıkarıp da küçük ve mütevazı bir eve taşınmaya mecbur olduğu zaman ben on beş yaşındaydım. Fakat hayattan tamamen nefret etmiş, varlığımdan tamamen bezmiş bir halde bulunuyordum. Mihriban'a direnmek, arzularına boyun eğmekten kaçınabilmek için kalbimde yeterli kuvveti bulamıyordum. Ben onun elinde bir oyuncak hükmündeydim. Hayat benim için o derece boş, ehemmiyetsiz görünmekteydi ki bir hayat tarzı seçmeye istek duymuyordum. İlgimi nereyi işaret ederlerse oraya yönlendiriyordum. Bundan dolayı annem bana başka bir eve taşınacağımızı haber verdiği zaman sebebini bile sormadım.

Küçük bir eve sığındık, bir konaktan adi bir eve taşınmaya mecbur olmak için idaremizde ne gibi değişiklikler olduğuna dair hiçbir açıklama istemedim.

Zaten düştüğümüz hal izaha muhtaç değildi. Zenginlikten son derece bir fakirliğe düştüğümüzü pekâlâ anlıyordum.

Bu tarihten itibaren benim için yeni bir hayat tarzı başladı. Eski patırtıların yerini sessizlik ve huzur aldı. Annemi her gün ziyaret eden misafirler gelmez olduğu gibi Mihriban Hanım ile tanışıklıkları on on beş gün kadar devam eden erkeklerden de eser kalmadı. Bunun sebebinin annemin düşmüş olduğu fakirlik ile o zamana kadar servetinden aldığı güçle gizlediği yaşlılığın ilk belirtileri olduğuna hükmettim. İtiraf edeyim ki artık böyle şeyleri düşünmekten üzüntü duymaz olmuştum.

Mihriban'ın fuhuşu gözümde tabii bir şey hükmünü almıştı. Gönül ilişkilerini büyük bir kayıtsızlıkla gözetlemekten çekinmezdim ki âşıklarının birer birer sevgi kucağından sıyrılıp çekildiklerini de anlamamış olayım."

İkbal Hanım bu son cümleyi asabi bir kahkaha atarak söyledi. Mazlume şu kahkahada ağlamaklı bir hal hissetti, genç kadının gözlerinde acı bir mana görülüyordu. Mazlume şu karşısındaki vücutta çırpınan kalbin ne dehşetli, ne ıstıraplı sıkıntılar çektiğini düşünüyordu. İkbal, gözünde artık adi bir fahişe değil, feci bir kurban hükmündeydi. Kızcağız vicdan mahkemesinde genç kadını mazur görmeye başlamıştı.

İkbal Hanım dalgın dalgın düşünmekte olan Mazlume'yi bir müddet seyrederek hikâyesini takip etti. Hayatının bu yönlerini nakletmekten üşeniyormuş gibi kelimeler ağzından olağanüstü bir yavaşlıkla çıkıyordu.

"Hayatımın bu kısmı benim için o kadar kayıtsızca geçti ki geçimimizi ne şekilde sağladığımızdan, zaruri ihtiyaçlarımızı nasıl karşıladığımızdan külliyen bihaberdim. Annem hemen her gün birkaç saatini dışarıda geçirirdi. Bu zamanların neye harcandığını bilemem.

Bana gelince, vaktimin büyük bir kısmını düşünmek, hayal kurmakla geçirirdim; fakat benim hayallerim hiçbir şeye yönelmeyip bir dalgınlık, bir kafa karışıklığından ibaret kalırdı. Yaşamaktan o kadar iğreniyordum ki en tatlı hayal-

ler bile kederden başka bir şeye mesken olmaya alışmayan kalbimi teselli etmezdi.

İşte, Mihriban hayatında ilk defa bana ciddi bir şekilde söz söylediği zaman böyle bir halde bulunuyordum."

Genç kadının sesi düşüncelerindeki heyecanı gösterecek derecede titremeye başlamıştı:

"Bir akşam hiç beklemediğim halde Mihriban pek ciddi bir tavır takınarak ve söze bilgece bir giriş yaparak bana evlilikten bahsetmez mi? Aman yarabbi! Evlilik kelimesi, o mukaddes hayat bağının ulviyetini muhafaza edemeyen bu kadının ağzında ne garip bir tesir yaratıyordu.

Sözünü hiç kesmeyerek konuşmasını sonuna kadar dinledim. Benim bir cevap vermek yerine sustuğumu görünce sıkılmaya başladı, sözleri ağzında ezildi, büzüldü. Etmek istediği teklifin sonunu getiremedi, fakat ben muradını anlamıştım. Bu muhterem annenin kızına bir koca bulduğunu hissetmiştim.

Evet, Mihriban Hanım bana bir koca bulmuştu. Bu bana o kadar tuhaf, o derece garip görünüyordu ki annemin bütün ciddiyetine karşı gayriihtiyari, çılgıncasına bir kahkaha salıverdim. Şüphesiz ki beklediği karşılık bu değildi; lakin arzu ettiği cevabı, yani evet cevabını da aldı. Mihriban Hanım'ın sevgili kızı, namuslu annesinin seçiminin iyiliğinden asla şüphe etmiyordu..."

O zamana kadar hiçbir söz söylemeyen Mazlume bu son cümleyi işitir işitmez doğruldu, şaşkınlıkla İkbal Hanım'ın yüzüne baktı, genç kadının gözlerinde garip birtakım alay belirtileri görülüyordu.

Kızcağız tereddütle dedi ki:

"Nasıl? Size teklif olunan kocayı hiç düşünmeksizin kabul mü ettiniz? Hele hele Mihriban Hanım'ın bulduğu kocayı..."

İkbal dehşetli bir kahkahayla gülerek dedi ki:

"Evet Mazlume, kabul ettim. Benim nezdimde bir kocanın hiçbir ehemmiyeti yoktu ki... Bende insani duygular azar azar yok olup gitmişti. Evvela Mihriban'ın tantanalı

hayatında geçirdiğim zamanlarla sonrasında birileriyle görüşmekten tamamen mahrum geçen hayatım kalbimde çirkin çirkin kederler, fena fena hisler uyandırmıştı. Artık ulvi duygulardan soyutlanmış, insanlık mertebesinden hayvanlık seviyesine inmiştim.

Biraz düşünmek zahmetine katlansaydım evliliğin nasıl mühim, hayati bir mesele olduğunu anlardım; lakin ben hiçbir şeye ehemmiyet vermemek, her şeyi küçümseyen gözlerle görmek gibi delice fikirlere düşmüştüm.

Bununla birlikte evlenmek fikri bende bir memnuniyet hissi uyandırdı; hayat tarzımın değişeceğini anlayarak evliliğin gerçekleşmesini merakla bekliyordum. Lakin şurasını haber vereyim ki bende bu memnuniyet hissini oluşturan koca değil, evlilikti.

Küçük eve taşınmamızdan üç ay sonra evlilik gerçekleşti, fakat öyle düğünlerle, tantanalarla değil; sadece güya bir evlilik bir evden diğer bir eve taşınmakmış gibi bir gün küçük evi terk ettik, şimdi bulunduğumuz bu eve geldik. Bizi birtakım kadınlar karşılayarak arabadan indirdiler, bir gün önce nikâhlı karısı olduğum kişinin odasına çıkardılar, beş dakika sonra kocamla yalnız bulunuyordum.

Bu adam tahminen kırk beş yaşlarında, güzellikten çok çirkinliğe sahip, şişmanca, orta boylu birisiydi.

Yalnız kaldığımız zaman bir hayli müddet tereddütler, mahcubiyetler içinde çabalandı; söz söylemek istedi, yutkundu, yutkundu, cesaret edemedi... Zavallının hali o kadar komikti ki az kaldı şiddetli bir kahkaha koparacaktım.

Sonunda kızararak, bozararak yaklaştı. Ne söyleyeceğini bekliyordum. Yanıma yaklaşıp da sohbetin ilk cümlesi olarak ismimi sormasın mı?

Ben onun hakkında hiç ayrıntı aramadığım halde isminin Ali Efendi, işinin ticaret olduğunu öğrenmiştim.

İşte Mazlume, benim şairane, hisli bir evliliğe karşılık evlenmem bu şekilde oldu. Ben aşktan, saadetten oluşan bir evlilik görecek; sevgimle dolu bir kalbin âşıkane atışları üzerinde hayat sürecek bir kızken karşımda hissiyatı bunamış

bir ihtiyar görüyordum. Genç kızların şiir ve hayalden oluşan bir âlem olarak tasavvur ettikleri taze hayata sonbahara ulaşmış bir kocanın eşliğinde giriyordum.

Karşımda mahcup, titrek gördüğüm bu koca; aşkın, evliliğin ruhaniyetini hazırlayacak bir genç olsaydı; ihtimal ki manen düşmekte olduğum uçurumdan kurtuluşum mümkün olurdu. Halbuki çılgınca bir aşka muhtaç olan ve mahrumu olduğu ruhani zevklere tamamen hazır bulunan kalbim, tembelliğe alışmış bir kalbin atışlarıyla karşı karşıyaydı.

Ben düşüncelerimin hayaller âlemine kanat açtığı zamanlar çılgın âşıklar, aşkının şiddetiyle can çekişen kocalar tahayyül ederdim. İsterdim ki bir vücut ayaklarım altında çırpınsın, aşkla parça parça olsun.

Ben acıklı aşklar, şairane sevgiler hayal ederdim. Fakat heyhat! Bir ihtiyara, kalbi hazdan bihaber bir kocaya tesadüf etmiştim."

Şu son sözler Mazlume'yi hayrette bıraktı. Zeki kız anlamıştı ki İkbal Hanım vücudunu yaşlı bir kocanın kucağına attığı zaman, zannettiği gibi gençlik hevesleri karanlığa gömülmüş değildi; bilakis bu kadında şehvetli hislere, dünyevi hazlara şiddetli bir arzu, çılgınca bir düşkünlük vardı. İkbal'in bu sözleri takiben anlattığı vaka zannını kuvvetlendirdi.

Genç kadın hislerindeki heyecana uyarak delicesine diyordu ki:

"Düşün Mazlume, benim gibi bir kız hasretini çektiği hayat tarzının boş bir hayal olduğunu anlarsa ne yapar? Aşkla yaşamak, aşktan ölmek arzu eden bir varlık kendisini soğuk, lakayt bir varlığın yanında hissiz görürse ne olur?

Vahşi bir öfke, dehşetli bir intikam arzusu kalbimi istila etmişti. Sabahleyin kalktığım zaman sabit bir fikir zihnimi ele geçirmişti. İşte her türlü kalbî ulviyetten uzaklaşmam şu anda oldu; bütün fuhuş ve habasetiyle beraber tabiatın kendisine bahşettiği hürmet hakkını ayaklar altına alarak annemi... Evet... Annemi..."

Mazlume bu mukaddes adı takip edecek olan kelimeyi işitmemek üzere elini İkbal'in ağzına tuttu. "Dövdüm" ke-

limesi boğuk bir şekilde işitildi. Mazlume, isterse Mihriban gibi olsun, bir annenin küçük düşürüldüğünü öğrenmek istemezdi.

İkbal biraz bekledikten sonra dedi ki:

"Evliliğimden sonra benim için hayat tam bir hüsran şeklini aldı. Gençliğimin en parlak zamanında gençlik hazlarının matemini tutuyordum. Varlığım kocam için bir bela, bir afet kesilmişti. Zavallı adamcağız benim zalimce aşağılamalarıma hedef olmadığı zamanlar iğrenen, şikâyet eden hallerimden mustarip olur, hayatı daimi bir ıstırap içinde geçerdi. O da anlamıştı ki rahat etmesinin koşullarını sağlayacak bir genç kızla değil, dermansız ve tahammülsüz bırakan bir afetle evlenmişti.

Zavallı bana çılgıncasına tutkundu, bense ona ifrit gibi düşmandım. Artık evlilik bağımızın neden ibaret olduğunu düşün!

Bu şekilde bir hayli müddet yaşadık, lakin bu hayat tarzının devamı mümkün değildi. Nefsimde şiddetli bir ihtiyaç hissediyordum, hayatımı değiştirmeye aşırı derecede muhtaçtım.

Kalbimde garip bir intikam arzusu meydana gelmişti. Benim için acı verici bir azap olmaktan başka bir şeye yaramayan hayattan onu kirleterek intikam almaya karar verdim. Alçakça yaşamak, sefilce ömür sürmek istiyordum; öyle iğrenç hayatlar tahayyül etmeye başladım ki tasviri mümkün olsa hayrette kalırsın.

İşte hissiyatım bu hale gelmişti ki şiddetli bir aşk, çılgınca bir tutku düşüncelerimi, hayallerimi ele geçirdi.

Asla müdafaa etmeksizin, hiçbir dirençte bulunmaksızın manen lekelenmiş olan namusumu maddeten de kirlettim. Hissiyatımda ulviyete tek bir emare olarak kalmış olan iffetim fuhuşun ayakları altına alındı.

İkbal, bir vakitler Mihriban'ın alçaklığından tiksinen İkbal, evliliğin kutsiyetini küçük görüyordu. Ebedi bir hayat bağını geçici bir şehvet zevkine feda ediyordu.

Bu ilk aşkı birçok gönül ilişkisi daha takip etti; hayatım coşkulu, heyecanlı bir hale döndü. Bu esnada ne gibi hisler

altında olduğumu, kalbimin nasıl aşklara mesken olduğunu tarif edemem; yalnız şu kadarını söyleyeyim ki şehvetli kucaklarına atıldığım adamların hiçbirini cidden sevmiyorum; zira hiçbirini kaybetmekten mustarip olmadım.

Gerçek aşk bu kalbe tamamen yabancı olmuştu.

Şurasını da haber vereyim ki o zamanki halimle şimdiki halim arasında büyük bir fark vardır. Gerçi o zamanki ilişkilerim gerçek bir saadet meydana getirmezdi, fakat velev geçici olsun bir mutluluk sevinci verirdi. Ulvi hislerde bulamadığım hazzı, şehvetli hayattan almaya başlamıştım. Halbuki şimdi..."

İkbal şu cümleyi bitirmedi, birdenbire çehresini kederli bir ifade kapladı; Mazlume, karşısında canlı bir muamma olan bu kadını incelemekle meşguldü, işittiği sözler genç kızda nefretle karışık hayretler ortaya çıkarıyordu.

"Kocamı ne kadar merhametsizcesine kandırdığımızı düşünüyorum da vicdanım sızlıyor... Biçare adamcağız namusunun alçakçasına lekelendiğinden asla şüphe etmiyordu. Sabahleyin evden çıktıktan sonra Mihriban'la ben tamamen hür ve serbest kalırdık. Ben habislikte, o kötülüğe aracılık etmekte o derece ilerledik ki kocam kalkmamak üzere yatağa serilip de aşağıda can çekişirken ben yukarıda fuhuş yapıyordum."

Mazlume yerinden fırladı, bu kadar büyük bir kötülüğü havsalası kabul etmiyordu. Şiddetle bağırarak dedi ki:

"Sus, zavallı! Seni karşımda bir yılan kadar sevimsiz görüyorum. Son dereceye vardırdığın habisliğini dinlemekten tiksiniyorum."

İkbal ağır bir sesle dedi ki:

"Evet Mazlume, fakat cezasını çekiyorum. Şu sessizce geçen hayatım beni mesut ediyor mu zannedersin? Ben cehennemler, ateşler içinde yaşıyorum. Gerçi o zamanlar şehvetli hislerimi yaşamaktan mesuttum, lakin şimdi şehvetli ilişkilerden nefret ediyorum. O zamanlar fuhuş benim için bir teselli sebebiydi. Lakin şimdi maddi bir ihtiyaçtan ibaret kaldı.

Artık manevi olarak mahrumu olduğum hisler maddi olarak da yok oldu. Şimdi gözümde bu ilişkiler bir alışveriş şeklini aldı, bana verdikleri para kadar sevgi satıyorum."

Şu korkunç şaka İkbal'i heyecana getirdi, sesi yükseldi, kelimeler olağanüstü bir süratle çıkmaya başladı.

"Sen ne zannediyorsun Mazlume? Ben bu hayattan memnun muyum? Ben fuhuş alçaklığını zevk almak için mi yapıyorum? Yok, yok!.. Bana şehvetli birtakım adamların kucağına atılmak ağır geliyor, bu vücut onların yanında artık duygulanmıyor; aşkla, şehvetle titremiyor; ateşli buseler dudaklarımın üzerinde bir sıcaklık belirtisi bulamıyor; bende ruhani hisler nasıl yok olmuşsa şehvetin izleri de öyle yok olmuş.

Fuhuş! Ne iğrenç kelime!.. Yabancı birtakım adamların dostu olmak, nefret ettiğin kimselere en tatlı sözleri söylemek, sevgi göstermek; onları memnun etmek için her türlü üzüntüleri, kederleri unutmaya çalışarak gülmek; ağlamak istediğin zamanlar mutlu görünmek, sevinç göstermek, vücudunu bir yabancının bedensel hazlarının hizmetine vermek; kendi varlığından uzaklaşarak başkası için yaşamak; dünyada her türlü hazdan mahrum olup da başkalarının mutluluğu için çalışmak... Ah Mazlume, çıldıracağım...Sen beni mesut mu yaşıyor zannediyorsun?.."

İkbal sustu. Şu sözleri o kadar heyecanla söylemişti ki nefes alamamaya başladı. Şiddetli bir kalp çarpıntısı sinesini parçalıyordu. Mazlume söylediği söze pişman oldu, İkbal'in hali o derece feci bir tablo şeklini aldı ki genç kız merhamete geldi.

Yavaş yavaş ilerledi, İkbal'in elini tuttu ve dedi ki:

"Ne kadar bedbaht olduğunu anlıyorum. Senin gibi hassas bir kalbe sahip olan kadının şu hali tahammül olunmaz bir azaptır. Lakin tahammülden başka bir çare görmüyorum..."

Mazlume bu cümleyi pek tereddütlü söyledi, acaba İkbal Hanım'la tek vücut olarak çalışmak yoluyla namuslu bir şekilde yaşayamazlar mıydı? Bu teklifi etmeye cesaret bulamadı. İkbal fuhuşun derinliklerine o derece dalıp gitmişti ki onu bu dehşetengiz girdaptan kurtarmak mümkün değildi.

İkbal Mazlume'nin tereddüdünü görerek dedi ki:

"Anlıyorum Mazlume, bir kurtuluş çaresi düşünüyorsun. Fakat heyhat!.. Ben bundan sonra hayatımı değiştirecek kadar hayatla uğraşamam. Çalışmak, namusuyla yaşamak benim için artık imkânsız olmuştur. Ben düşünmekten yoruluyorum, değil ki çalışmak..."

İkbal ayağa kalktı, yavaşça kapıyı açarak çıktı; Mazlume gözleriyle bu zavallı kadını takip etti, İkbal'in sözleri kulaklarında her an yankılanıyordu, genç kız bir hayli müddet bu şekilde ayakta kaldı. Aşağıya indiği zaman İkbal'in odasına giremedi, gözlerine bu oda bir mezar kadar korkunç görünüyordu.

10

Şu konuşmadan bir hayli zaman geçmişti ki Mazlume kalkarak odasının pencerelerini açtı. Baharın ilk günlerine has hazin bir güneş ışığı genç kızı nura boğdu. Hafif serin bir hava yarı çıplak vücuduna temas ederek seri, uçucu titreyişler meydana getirdi.

Mazlume, bakışları bahçenin sık ağaçları arasında kaybolmuş olduğu halde; düşünceli, hayallere dalmış bir biçimde durdu. Gözünün önünden âşıkane buseler uçuşarak baharın gönlünü okşuyordu.

Genç kız, ilkbaharın karşısında şiir ve güzellikten oluşmuş bir tablo gibiydi.

Mazlume şu esnada gençliğinin en parıltılı, en şaşaalı bir zamanında bulunuyordu. Pırıl pırıl mavi gözlerinde masumane hissiyat ile şairane düşüncelerden oluşan ruhani bir letafet görülüyordu.

Mazlume son derece nazik bir fiziğe, güzellikten ziyade letafete sahip bir kızdı. Uzuvlarında latif bir incelik, cildinde yarım bir şeffaflık bünyevi gelişiminin kuvvetsizliğini göstermekte; simasında zayıflıktan mütevellit nazik bir hoşluk görülmekteydi.

Bu kızcağız yaratılışın hayata narin bir emaneti hükmünde düşünülebilirdi.

Mazlume'nin en çok dikkat çeken letafeti, gökyüzü kadar derin bir çift mavi gözdü ki uzun kumral kirpiklerle süslü, hafif lacivert dairelerle çevriliydi.

Bakışlarında o derece ulvi haller, o kadar şairane hisler görülürdü ki şirinlik ve ruhanilik gözlerinde toplanmış zannolunurdu.

Mazlume açmış olduğu pencerenin önünde derin derin düşünmeye başladı.

Baharın hayal kurduran duyguları hatıralarını canlandırdı, Mazlume'nin hayatındaki vakalar birer birer hayalinden geçmeye başladı. Çocukluk yılları kalbinde tatlı tatlı tesirler bıraktı, özellikle annesini düşünmekle teselli buldu; bu kızcağız için annesinin mukaddes hatırası bir dayanma gücü, bir teselli sebebi yerindeydi.

Sefalet zamanını hatırladığı zaman bir korku yüreğini titretti. Lakin o dilencilik halinden sonra gördüğü şeyler fena fena düşünceler uyandırdı; bulunduğu tehlikeli hayat birkaç saniye için kalbini güzel hislerle dolduran mesut hatıraları yok etti, Mazlume'yi derin bir dalgınlık istila etti. Özellikle şu son gördüğü haller düşüncelerini, hislerini çok fazla karıştırıyordu.

Evet, Mazlume, İkbal'in hikâyesini öğrendikten sonra meydana gelen olayları düşünmeye başladı.

Mazlume o günü takip eden günler İkbal'in odasına tereddütle, büyük bir ihtiyatla girmeye başlamıştı. Her adımında bir erkeğe tesadüf edecek, her bakışında gözleri gayrimeşru bir hale şahit olacak zannediyordu.

Bir hayli müddet İkbal'e serbestçe söz söyleyemedi. Bu sefil kadının hikâyesine dair tekrar bahis açılmasından korkuyordu.

Mazlume bir iki gün sakin, tek başına odasında okumakla vakit geçirdi; aşağıya indiği pek az olurdu. Bu esnada Mihriban'a hiçbir söz söylemedi denilse yeridir. Hatta bir gün Mihriban, Mazlume'nin vaktiyle aşağı inip işe başlama-

dığından dolayı olanca hiddetini toplayarak, "Ben seni köşeye kurulsun da kitap okusun diye almadım!" gibi sözlerle azarlamaya başladığı zaman kızcağız, müdafaa makamında olsun, bir söz söylemedi.

Mazlume bu fahişelerin içinde ne kadar mustarip bir halde yaşadığını, hayatlarından ne kadar nefret ettiğini, şu bir parça ekmeği nasıl bir vicdan azabıyla yediğini söyleyebilirdi. Mihriban hakkında ne düşündüğünü, kendisinden ne kadar tiksindiğini hep anlatabilirdi. Fakat sustu. Mazlume korkuyordu.

Fakat bu hayat nasıl devam edebilir? Mazlume bunların yanında kalacak mı? Bir kurtuluş yolu bulamayacak mı? Genç kız bu noktaların hepsini gözden geçirdi; bir ara komşulardan birinden yardım istemek, emin bir yere sığınmak istedi, lakin bu fikrini icra edilebilir bulamadı. Mazlume'nin kalbinde dilencilik hayatı, bir korkaklık yaratmıştı.

Fakat ne olacak? Bu hal ne zamana kadar sürecek?

Mazlume bir karar veremiyordu, bütün vaktini tereddütlü düşünceler içinde geçiriyordu.

Mazlume alışkanlığı üzere bir akşam odasında yalnızca okumakla meşguldü. Her akşam olduğu gibi yine kapının çalındığını, yukarıya birisinin çıktığını işitti. Bir hayli zamandan beri bu ziyaret o kadar normal, o kadar tabii olmuştu ki Mazlume gözlerini kitabından kaldırmadı, okumaya devam etti.

Mazlume odasının yegâne kıymetli eşyası olan büyük bir koltuğun içine gömülmüş halde, yanı başındaki masanın üzerinde bulunan mumun hafif ışığıyla dalgın dalgın okuyordu.

Birkaç saat kadar hareketsiz, okumaya dalmış bir halde geçti. Odada derin bir karanlık hüküm sürmekte, ara sıra kitabın sayfalarının çevrilmesinden başka bir gürültü işitilmemekteydi.

Mumun ışığı duvarlarda garip akisler, acayip tasvirler resmederek sönmek raddesine gelmişti ki saatin on ikiyi çaldığı işitildi. Mazlume'nin gözleri yavaşça kalktı, genç kız

etrafına göz gezdirdi, bu yarı karanlık odada, bu kadar derin bir sükûnet içinde yalnızca bulunmaktan ürktü.

Birdenbire kalktı. Kitabı dizlerinin üzerinden süzülerek yere düştü. Mazlume kapıya koşarak büyük bir itinayla sürmeledi. Mum tamamen sönüp de genç kız yatağına girdiği zaman bir tehlikeden korkuyormuş gibi yorganlarının arasında büzülmüş kalmıştı.

Birkaç dakika sonra uyku bastırmaya başladığı için fikirlerine bir dağınıklık, düşünmesine bir karışıklık gelmeye başladı. Uykuya tamamen mağlup olmak üzereydi ki garip bir ses dikkatini çekti; genç kız gözlerini açtı, dinledi. Acı, sızlanan bir ses işitilmekteydi.

Mazlume şaşkın, korkarak kalktı, olanca dikkatini topladı, İkbal'in odasında birisinin ağlamakta olduğuna hükmetti.

Bu o kadar beklenmedik ve görülmedik bir şeydi ki bir ara düşüncesinin yanlış olduğu zannına kapıldı. Lakin hıçkırıklar o kadar açık, o derece aşikâr bir şekilde işitilmekteydi ki Mazlume tereddüt edemedi, İkbal'in odasında birisinin ağlamakta olduğu ona göre kesindi.

Evet, ağlıyorlardı... Lakin niçin?

Mazlume'yi şiddetli bir merak aldı, bu şaşırtıcı olayın aslını öğrenmeyi arzu etti. Kapıya doğru bir hareket etti, fakat açamadı. İçinden bir ses kendisini tehdit ediyordu: "Mazlume! Ne yapıyorsun?" diyordu.

Geriye döndü, tereddüt ederek durdu. Bu ara acı bir şekilde, "İkbal! Ölüyorum!" sızlanmaları, korkutucu bir şekilde kulağına geldi. Bu nidayı takiben bir hıçkırık galeyanı işitildi. Evet, ağlıyorlardı...

Mazlume tahammül edemedi. Büyük bir aceleyle kapıyı açtı, bir hayal gibi merdivenleri indi... Kendisini ikinci katta bulduğu zaman odasından niçin çıktığını anlayamadı.

Evet, ne yapmak istiyordu?..

Düşündü. Niçin indiğini, ne yapacağını düşündü, tekrar yukarıya çıkmak üzere davranmıştı ki kesik, yalvarır gibi bir ses daha işitildi.

İkbal'in kapısına doğru ilerledi, canice bir hareket yapıyormuş gibi süratle gözlerini anahtarın deliğine koydu.

İkbal sedirin üzerinde baygın serilmişti. Vücudunu omuzlarından dizlerine kadar beyaz bir gömlek yarım yamalak örtmekte; göğsünü, kollarını tamamen çıplak bırakmaktaydı. Genç kadının gözlerinde o kadar büyük bir baygınlık, çehresinde o derece perişanlık vardı ki Mazlume ürktü.

Gerçekten, İkbal başını duvara dayamış, kollarını bitkin olarak salıvermiş, gözlerini meçhul bir noktaya dikmiş halde bir ölü, bir ceset gibi görünüyordu.

Yanı başında birisi yere diz çökmüş, elleriyle yüzünü örterek sedire kapanmış halde ağlıyordu; şiddetli hıçkırıkların omuzlarını sarstığı görülüyordu.

Mazlume şu gördüğü manzaradan bir şey anlayamadı.

Birdenbire genç adam başını kaldırdı, İkbal'in ellerini tuttu, boğuk bir sesle "İkbal" dedi.

İkbal hareket etmedi.

Genç adam ayağa kalktı, İkbal'in hareketsiz ellerini şiddetle ağzına götürerek hıçkırıklarla tıkanmış bir sesle "İkbal!" nidasını tekrar etti.

Bu nida o kadar acı verici, o kadar canhıraş olmakla beraber İkbal'e bir hareket bile ettiremedi; genç kadın taştan yapılmış bir vücut gibi hareketsiz durmaktaydı.

Mazlume görmekte olduğu adamı tanımakta zorluk çekmedi. Daha önce İkbal'in odasında ilk defa gördüğü bu çehre, hatırasında öyle yer tutmuştu ki daha yüzünü kaldırmadan o olduğunu anlamıştı.

Lakin o geceki hali ile bu geceki arasında ne büyük fark! Genç adam İkbal'in karşısında delice bir halde, çılgıncasına bir vaziyette bulunuyordu. İkbal'in ellerini sıkı sıkıya tutmuş, gözlerini çehresine dikmiş duruyordu.

Mazlume gözlerinde ne garip haller, bakışlarında ne acayip manalar görüyordu!..

Birdenbire genç adam İkbal'in kollarını kuvvetle sarstı, delirmiş gibi acı bir sesle tekrar "İkbal!" dedi...

Bu sefer genç kadının gözleri çevrildi, dudaklarında ağır bir tebessüm görüldü.

Genç adam bu tebessümü bekliyormuş gibi İkbal'e koştu, dudakları dudaklarına yapıştı, o kadar şiddetli, o derece uzun bir öpüşme oldu ki Mazlume bu iki varlığın ruhu şu iki öpücükte kanatlanacak zannetti.

Genç kızın vücudunu korkunç bir titreme kapladı, firar etti, ağır bir suç işlemiş gibi bu yerden kaçtı, odasına çıktı.

Mazlume kendisini yatağının içinde bulduğu zaman ağlamak istedi, başaramadı. Gördüğü manzara kalbinde fena bir etki bırakmış; fikirlerine, hislerine bir perişanlık vermişti.

Düşünmek istedi, düşünemedi.

Aşkın bu türlüsünü hiç aklına getirmemişti. Bir ara hatırına İkbal'in bazı sözleri geldi, genç kadın hayat hikâyesini anlatırken feci aşklardan, acı sevgilerden bahsetmişti.

Mazlume hatıralarını yokladıkça şu gördüğü feci hali anlar gibi oldu. Lakin bu anlayış, genç kız ağır ağır kâbuslar altında uykuya dalmaktayken gerçekleşti. İhtimal yine bu anlayış sebebiyledir ki Mazlume sabahleyin dudakları üzerine ateşli bir busenin baskısını hissederek uyandı.

Bu buse, bir kâbustan artakalandı.

11

Mazlume bu sabah aşağıya korkarak indi. Bugün pek erken uyanmış olmalı ki İkbal ve Mihriban'ın kapıları henüz açılmamıştı.

Mazlume bir ara neyle meşgul olacağını düşündü. Birdenbire aklına bahçeye çıkmak geldi. Ayaklarının ucuna basarak bahçe kapısına yaklaştı, sürmesini büyük bir ihtiyatla çekerek bahçeye çıktı.

Bu küçük evin bahçesi kendisine oranla büyükçe denecek bir haldeydi. Lakin hiç bakılmadığından ve düzenine ehemmiyet verilmediğinden her tarafı otlar sarmış, bahçeye doğal bir görünüm vermişti. Yine de Mazlume, sık meyve ağaçla-

rının başının üzerinde yeni açmaya başlayan çiçeklerle taze yapraklardan müteşekkil bir koru teşkil ettiğini görmekten hoşnut oldu.

Yolunu kaplayan otları ayaklarıyla çiğnemekten zevk alarak ilerledi. Bu tertipsiz bahçenin yabani halinde görünen güzellik ve tazelik genç kızın kalbini aydınlatırdı. Mazlume şu ara her türlü üzücü hatırayı unutarak kendisini henüz çiylerle ıslak olan otların üzerine attı; mesut, huzurlu bir halde bahçenin ıtırlı havasını soluyarak düşündü. Düşündü denilemez, zira şu anda hayalini hiçbir fikir işgal etmiyordu; lakin hissiyatında bir ferahlama, bir arınma meydana gelmişti.

Yarım saat kadar Mazlume'nin bakışları dağınık zihnini takip ederek serserice yaprakların arasında dolaştı, fakat birdenbire tuhaf bir çekimle gözlerini İkbal'in penceresine çevirdi.

Mazlume bir çift gözün kendisine baktığını fark etti, hemen yine o anda bir elin pencerenin perdesini indirdiğini gördü.

Genç kız görülmüş olmaktan korkmuş gibi yerinden fırladı, koşarak bahçeyi geçti, telaşla avluya atıldı.

Bu esnada Mihriban mutfağında bulunuyordu, Mazlume'nin bahçeden koşarak geldiğini görünce bağırarak dedi ki:

— Mazlume! Bahçeden mi geliyorsun?

Bu soruya cevap vermek için mutfağın kapısına kadar gitti ve titrek bir sesle dedi ki:

— Evet... Erken kalkmıştım da...

Mazlume bu kadınla serbestçe konuşmayı asla başaramıyordu. Kızcağız Mihriban'ın karşısında nefretle korkudan meydana gelen bir hale düşerdi. Bundan dolayı Mihriban, "Niçin koştun?" sorusunu sorduğu zaman büsbütün şaşırdı, cevap veremedi. Mihriban, bu soruyu laf olsun diye sormuş gibi konuyu değiştirerek dedi ki:

— İkbal bugün hasta... Odasına kimsenin çıkmamasını tembih etti... Zavallı kızın dün akşamdan beri keyfi yok.

Mazlume, Mihriban'ı bu konu üzerine konuşturmak için kararsızca şu düşünceyi söyledi:

— Evet, birkaç günden beri adeta keyifsiz olduğunu ben de fark ediyorum. Hatta söz söylemeyi bile canı istemiyor... Geçen akşam dört saat kadar beraber bulunduğumuz halde ağzından dört kelime çıkmadı.

Mihriban gözlerini şaşkın şaşkın Mazlume'nin çehresine dikerek genç kızın kesik kesik söylediği şu sözleri büyük bir hayretle karşılıyordu. Mazlume cesaretlenerek devam etti:

— İkbal Hanım'ın en büyük kusuru hiç kimseyle dostluk etmemesi, asla sokağa çıkmamasıdır. İki üç gün boyunca odasından çıkmadığı, hatta bizim yüzümüzü bile görmediği oluyor.

Mazlume bu sözleri adeta bazı ince manalar ima edercesine söylemişti.

— Kendisi gibi zaten keyifsiz olan bir varlığın hareke-te, taze havaya şiddetle ihtiyacı vardır... İkbal Hanım ise... Hatta bugün odasına kimsenin çıkmamasını tembih ettiğine göre yine günlerce kapanacak...

Mazlume şu "yine" kelimesini lüzumundan fazla vurgulayarak söyledi.

Gerçekten, İkbal'in iki üç gün odasından çıkmadığı olurdu.

Böyle günlerde Mazlume, İkbal'in yanında birisi bulunduğundan emin olduğu için aşağıya inemezdi. O zaman odada kapanıp kalmak gibi İkbal Hanım'a serzeniş ettiği haller kendisinde görülürdü. Lakin bu sefer tahammül edemedi; ne olursa olsun evin içinde serbestçe dolaşmaya, onların yanında bulunmamakla beraber kendisini hapsetmemeye karar vermişti.

Yine öyle bir karar sebebiyle bugün Mihriban ile bir sohbet açmaya, bu kadını meselenin aslı hakkında görüş bildirmeye mecbur etmeye çalışmak istiyordu.

Mihriban Mazlume'nin sözlerini bir ara umursamazca dinledi. Lakin Mazlume'nin sözlerinden o kadar ince manalar seziliyordu ki bu umursamazlıkta devam edemedi.

Ağır bir sessizlik oluştu.

Mihriban Hanım Mazlume'yi dikkatle süzüyordu. Acaba genç kız bu sözleri gizli bir maksatla mı söylüyor? Yoksa

safderun hissiyatı nedeniyle mi bu tehlikeli bahisleri açmaya cesaret ediyor?

Mihriban'ın ne döndüğünü anlamaya çalışan bakışları Mazlume'nin saf yüzünde şüphelenmesini gerektiren bir iz bulamadı.

Genç kız daha ileriye vararak dedi ki:

— Eğer İkbal Hanım yazın da böyleyse şaşarım. Kışın elverişsiz havaları sokağa çıkmaya mani olabilir... Lakin şimdi baharın en latif zamanı başlamış demektir.

Mazlume sözlerine bir delil olmak üzere elini açık kalmış olan bahçenin kapısına doğru uzattı.

Güneş ışığı parlak, canlı ışıklarını ağaçların yaprakları arasından çimenlerle örtülü toprağa eriştiriyor, hafif dalgalı bir buğu masmavi gökyüzüne yükseliyordu.

Mihriban dedi ki:

— İkbal'in kışın dışarıya çıkmak istememesi havaların elverişsizliğinden olmadığı gibi şimdi de mevsimin letafeti hayat tarzını değiştirmesine sebep olamaz.

Biraz duraksadıktan sonra gözlerini Mazlume'nin yüzüne dikerek şu soruyu sordu:

— Sen hiç İkbal'in bir komşuyu ziyaret ettiğini veya buraya bir komşunun geldiğini gördün mü?

Genç kız bu soruya hiç sıkılmayarak cevap verdi:

— Ben de bunu soracaktım... İkbal Hanım gezmeyi arzu etmeyebilir... Lakin komşularla görüşmemek neden icap ediyor?

Mihriban sorusuna başka bir soruyla cevap verileceğini ummuyor olmalıydı ki gözlerinde açık şekilde şaşkınlık ifadesi görüldü. Karşısında Mazlume artık her günkü Mazlume değildi. Bir kelime söylediği nadir görülen, en alelade sözlere muhatap oldukça mahcup bir şekilde gözlerini indiren bu kız bugün ne kadar cesurca konuşuyordu.

Mihriban şu konuşmayı kesmek üzere şu yolda bir cevap verdi:

— İkbal küçük yaşından beri böyledir... Hiç kimseyle ahbaplığı sevmez... Huyundan şimdi vazgeçecek değil ya!..

Mazlume şu konuşmanın artık uzamayacağını anlayarak bulunduğu yeri terk etti, zihni Mihriban'ın sözleriyle meşgul olarak merdivene yaklaştı, aheste aheste yukarıya çıkmaya başladı, lakin henüz ikinci kata çıkmamıştı ki durmaya mecbur oldu.

Merdivenin öteki başında Mazlume'nin gece acayip bir halde gördüğü genç adam duruyordu.

Genç kız ne yapması gerektiğini bilemedi. Geriye dönmek, koşup kaçmak istedi, lakin bunu pek çocukcasına bir hareket sayarak bekledi, hiç hareket etmedi.

Bakışları birbiriyle tesadüf ettiği zaman Mazlume'nin gözleri şiddetli seğirmelerle indi, fakat bir yıldırım hızıyla geçen şu bakış Mazlume'yi lüzumundan fazla duygulandırmıştı. O duygulanmanın şiddetindendir ki genç adam az bir tereddütten sonra yoluna devam ederek önünden geçtiği zaman kızcağızın kalbi her zamankinden fazla vuruyordu.

Mazlume umursamazca yukarıya çıktı, fakat kayıtsızlığıyla beraber koyu siyah bir çift göz kuvvetli bakışlarının tesiriyle kendisini takip ediyor gibi zannetti.

12

Mazlume odasına çıktığı zaman kalbi şiddetle çarpmaya devam ediyordu. Bir hayli müddet odasında gezindi; bir ara oturup okumak istedi, fakat satırların üzerinde gözleri başıboş dolaşmakta, manalar firar etmekteydi.

Lakin bu kafa karışıklığı, bu duygu coşkunluğu ne oluyor?

Genç kızın darmadağınık fikirleri içinde bu soru inatla kendini gösteriyordu. Beklenmedik bir tesadüfün tesiri altında hislerinin karmaşaya sürüklendiğine hükmetmek istedi. Bir ara böyle bir tesadüfün yaşanmasına sinirlendi, namusunun fuhuşun hakaretlerine hedef olduğuna kızdı, adeta ağlamak istedi.

Odanın açık kalmış olan penceresinden bahara has ıtırlı bir rüzgâr girmekteydi. Güneş ışığı, canlı ışıklarını odanın

içine kadar eriştirmekte, genç kızın ayağı altında parlak ışınlardan oluşan nurlu bir halı sermekteydi.

Mazlume'nin gözü birdenbire güneş ışığının dalgalı parıltılarına daldı, düşündü.

İkbal her zamanki gibi odasında kapandığı zaman Mazlume yalnız olmadığından emindi. Lakin bugün İkbal'in yanında kimse yok... O çıkıp gitmişti. Evet, Mazlume henüz odasına çıkarken kapının, yavaşça da olsa, açılıp kapandığını duymuştu.

Mazlume bu meseleyi çözmekle meşguldü ki birdenbire odasının kapısı açıldı. Eşiğin üzerinde Mihriban göründü.

Genç kız derhal ayağa kalktı. Mihriban'ın odasına çıktığı o kadar nadir yaşanırdı ki şaşırdı.

Mihriban kızın yüzünde beliren şaşkınlık ifadesine dikkat etmeksizin yavaş sesle şu sözleri söyledi:

— İkbal zannettiğimizden çok hastaymış. Odasından değil yatağından bile çıkamayacak. Şimdi yanındaydım, konuşmayı canı istemiyor... Sen bari yanında bulunsan da...

Mazlume, "Hani İkbal Hanım odasına kimsenin girmemesini tembih etmişti. Şimdi emir değişti mi? Yoksa bugünkü hastalığı her seferkine benzer değil mi?" tarzında bir itirazda bulunabilir veya böyle bir düşünce aklına gelebilirdi. Lakin bu noktayı düşünmedi.

Hiçbir kelime söylemeksizin kapıya yöneldi, aheste aheste aşağıya indi, İkbal'in kapısını yavaşça açtı, gözleri tek bakışta odanın tamamını kontrol etti.

Pencerenin kalın perdeleri odayı güneşin neşe veren ışıklarından mahrum bırakmakta, derin bir hüzün vermekteydi. İkbal'in elbiseleri sedirin üzerine dağınık bir halde atılmış duruyordu.

Mazlume büyük bir dikkatle, yavaş yavaş İkbal'in yatağına ilerledi, perdeyi yarısına kadar açarak genç kadının çehresine doğru eğildi.

Bulutlu, dalgın bir çift göz belirsiz bir noktaya dikili duruyordu.

Mazlume pek hafif bir sesle, "Hasta mısınız?" sorusunu sordu. Gözler hareketsiz kaldılar, renksiz dudaklardan bir ses çıkmadı.

Genç kız ürktü...

İkbal'in göğsü şiddetli çarpıntılarla sarsılmakta, uzuvları taş gibi büzülmüş, vücudu bir ceset gibi hareketsiz durmaktaydı.

Mazlume genç kadının ağır kâbuslar altında ezilmekte olduğunu anladı.

Demek, gece şahit olunan durum, şimdi gözleri önünde dehşetli bir tablo teşkil eden şu halin başlangıcıydı.

Mazlume biraz daha eğildi...

İkbal'in gözlerinde korku ve tedirginlik belirtileri izleniyordu. Yüzünde büyük bir yorgunluk izi, gözlerinin etrafında siyah daireler görülüyordu.

Mazlume titrek bir sesle, "İkbal Hanım" dedi. Bu seslenişi derin bir sessizlik takip etti, biraz sonra genç kadının kaba kaba soluduğu, derin derin nefesler aldığı işitildi. Bu hal birkaç saniye kadar devam etti. Ondan sonra şiddetli bir titreme vücudunu kuvvetle sarstı, uzuvlarında kasılmalar belirdi, gözleri seri seğirmelerle açıldı kapandı; keskin, dehşetli bir feryat işitildi.

Mazlume bir yıldırım hızıyla doğruldu, gözleri zavallı kadının çehresine dikildi; lakin İkbal'in şu anda gözlerinde ağlamaklı bir bakış, dudaklarında hazin bir tebessüm görülüyordu.

Birkaç saniye kadar hiçbir kelime konuşulmadı. Yavaş yavaş İkbal'in yüzünde şaşkınlık belirtileri görünmeye başlıyordu. Uykudan uyanıyormuş gibi birdenbire şu soruyu sordu:

— Ne oluyor?

Mazlume cevap vermedi, pencereye koşarak perdeyi kaldırdı, güneşin dalgalı parıltıları odaya hücum etti.

İkbal yatağı üzerinde doğruldu, ellerini yüzüne götürerek bir müddet hareketsiz durdu.

Genç kadın hatırlıyordu, lakin Mazlume'ye bir soru sormaya cesaret edemiyordu.

Mazlume cesurca ilerleyerek dedi ki:

— Ben hepsini biliyorum!

İkbal şiddetle başını kaldırdı:

— Neyi biliyorsun?

— Bu ilişkinin seni öldürdüğünü, hayatının... (Mazlume sözünün buradan aşağısını pek alçak bir sesle ve kızararak söyledi) Hayatının şehvete feda olduğunu biliyorum.

İkbal bağırarak dedi ki:

— Lakin ben onu seviyorum!

Bu söz genç kadının ağzından feryat eder gibi çıktı. Mazlume sustu, bir müddet sessizlik oldu. Birkaç saniye sonra İkbal doğrularak şu kelimeleri olağanüstü bir hızla söylemeye başladı:

— Evet seviyorum. Kalbimde aşka kabiliyet kalmadığını sanmamın aksine çılgıncasına seviyorum. Ortaya ilk çıktığı andan beri baskı altına alınan, zalimce zapt olunan hislerimin olanca kuvvetiyle seviyorum. Ölmek... Sen ne diyorsun? Ben hayatın tadını onun sevgi dolu kucağında ölerek tecrübe edeceğim. Gençliğinin en parlak zamanlarını hüsran içinde geçirdikten sonra karşısına çıkan bir sevgiden istifade etmemek; ilgisiz, soğuk şehvet düşkünlerinin kolları arasında yaşadıktan sonra aşkla, sevgiyle dolu bir saadet vaktini reddetmek... Tavsiye etmek istediğin bu mu?

Mazlume fuhuş batağına düşmüş bu kadının şu sözlerinden o derece iğrendi ki cevap veremedi. Bu kadının düşmanlığa mı, merhamete mi layık olduğunu kestiremiyordu.

— Ölmek... Onun kucağında, onun sevgisiyle ölmek... Ben bundan büyük bir saadet tasavvur edemiyorum ki... Benim gibi bir kadının nasıl seveceğini; en büyük sıkıntılara, sefaletlere düştükten sonra ilk defa hissettiği aşka nasıl hayatını feda edeceğini düşünemezsin?

İkbal bu sözleri deli gibi bir halde söylüyordu. Kendisini dalgın dalgın seyretmekte olan Mazlume, muhakemesinin bozulduğunu, hayat tarzının düşünme yetisini tahrip ettiğini anladı.

O ise devam ediyordu:

— Sen henüz sevmenin ne demek olduğunu bilemezsin, aşkın ne kadar kuvvetli olduğunu idrak edemezsin. Oh... Mazlume! Anlayamazsın ki ne kadar seviyorum.

Mazlume'nin gözlerinde derin bir nefret belirtisi görülüyordu. İkbal'in ağzında bu "seviyorum" kelimesi o derece namussuzca, o derece kirliydi ki genç kız adeta öfkeleniyordu.

Artık bu odada, bu kadının karşısında daha fazla bulunmak istemedi, ayağa kalktı.

İkbal yastıkları üzerine kapanmış, "seviyorum" kelimesini ağlayarak tekrar ediyordu.

Mazlume, kalbi bir sürü hisler altında ezilmekte olduğu halde odadan çıktı.

13

Arabalar birbirinin arkasından meydanın ortasına kadar gelerek yarım bir daire çizdikten sonra yokuşu aheste aheste iniyorlardı. Pencerelerden süslü feraceler, ince yaşmaklar görülmekte, göz önünde rengârenk dönüp duran bir manzara oluşturmaktaydı. Ara sıra çekingen ve derhal zapt olunan hafif kahkahalar işitiliyordu. Yelpazelerin dalgalanmaları altından hafif tebessümler, kaçamak bakışlar uçuşarak kalabalık arasına karışıp gidiyordu.

Atlar muntazam bir yürüyüşle arabaları sürüklemekte, büyük bir halka halinde dalgalanıp meydanlıkta dönüşünü yaparak yokuştan süzülüp inmekteydi.

Ramazanın ikindi seyranı[1] tamamlanmıştı.

İhsan Bey kalabalığın içinden süratle geçti. Kenar yolları doldurmakta olan yayaların arasından büyük bir zorlukla yol açarak Vezneciler'e varan yokuşu geçmeyi başarabildi,

---

1 Eskiden Ramazan ayında, ikindi ile akşam arasında kadın erkek bir kısmı yaya, bir kısmı arabalarla Şehzadebaşı'ndaki Direklerarası'nda bir aşağı bir yukarı yapılan gezinti. (bkz. Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü III*, "Ramazan" maddesi, s. 10, MEB, 1993.)

lakin tam köşeye ulaşmıştı ki durmaya mecbur oldu. Arabanın birisi yokuşa çıkmak üzere dönmekteydi. Araba o kadar yakındı ki İhsan Bey ayaklarını tekerleklerden korumak için duvara dayandı. Tam bu sırada arabanın diğer cihetinde bulunan bir hanım kendisinden tarafa eğilerek, "Uğurlar olsun beyim!" dedi. İhsan Bey bu hanımı derhal tanıdı ve karşılık olarak tebessüm etti, lakin kendisinden tarafa oturmakta olup arkadaşının ahbaplık ettiği zatı görebilmek üzere merakla eğilen genç hanımı tanıyamadı.

Araba bir hayal gibi geçip de İhsan Bey, Vezneciler Caddesi'ni geçmeye başladığı zaman Mihriban Hanım'ın yanında bulunan genç, güzel hanımın kim olabileceğini düşündü. Çok süslü olduğuna bakılırsa saygın bir aileye mensup olacak, lakin... Olabilir ya... Mihriban Hanım saygın kişilerin konaklarına devam ettiği için yanında böyle bir hanımın bulunabilmesi olanaksız değildir.

İhsan Bey merakını şu yolda gidermeye çalışıyordu. Hakikat şu ki gördüğü genç hanım çok fazla dikkatini çekmişti. Hatta birkaç gün sonra Mihriban Hanım her zamanki gibi konağa geldiği zaman bey, biraz kızararak o hanımın kim olduğunu sordu.

Mihriban hatırlayamıyormuş gibi bir müddet hafızasını yokladı. Bey'in kendisine ne zaman ve nerede tesadüf ettiğini sordu. Lakin İhsan Bey, "Canım, Vezneciler'de... Hani siz Beyazıt yokuşuna doğru dönüyordunuz da..." tarzı ayrıntıya girişince birdenbire aklına gelmiş gibi, "Ha! Evet, hatırlıyorum" dedi ve biraz kulağına eğilerek garip bir şekilde, "Hoşunuza mı gitti?" diye sordu.

İhsan Bey bu soruyu bir latife olarak anlamak istedi, lakin Mihriban'ın gözlerinde o kadar ince manalar okunuyordu ki bu şüphenin devamına imkân kalmadı.

Mihriban Hanım pek çok saygın kişinin konaklarına devam ettiği gibi İhsan Bey'in annesini de ekseriyetle ziyaret ederdi.

İstanbul'da böyle pek çok kadınlar vardır ki her yere girip çıkarlar, kendilerine her tarafta kapısı açık bir konak

bulurlar, "Bizim Hanımefendi" diye andıkları birçok saygın kadın bilirler; onların adeta sırdaşları, kâhya kadınları[1] yerinde bulunurlar; girdikleri konaklarda istedikleri gibi hükmederler, halayıklara[2] evin ikinci hanımı gibi emir verirler; "Bizim efendi", "Bizim konak" derler; ev sahipleri nezdinde iyi kabul görürler, zira dünyanın her köşesinden bir havadis, her tarafından bir haber verirler.

Onlarsız bir konak muhabirsiz bir gazeteye, nüktecisiz bir komediye benzer. İşte Mihriban bu sıfatla pek çok konağa kapılanmıştı. Gerçek hayatına, geçmişine dair kimsenin doğru dürüst malumatı olmadığından dolayıdır ki hemen her gittiği yerde iltifata mazhar olurdu.

Hatta İhsan Bey'in annesi bir ara, "A, Mihriban Hanım, aydan aya gelir, biraz görünürsün. Sonra Mihriban Hanım'ın izini bulabilirsen bul... Bari evini haber versen de..." gibi hem kendisinden memnuniyetini bildirdiği, hem de oturduğu yeri soruşturduğu zaman şu yolda bir cevap almıştı:

— Bizim gibi kadınların evi, meskeni mi olur? Allah sizin gibi hanımefendilerime ömür versin, sayelerinde konaklarda vakit geçiriyorum.

Şu cevaptan sonra bu meseleye dair hiçbir kelime edilmedi.

Mihriban Hanım'la İhsan Bey arasında çetin, sıkıntılı bir konuşma geçti. Her ikisi de söz söylemeye sıkılıyorlar gibiydi.

Bir ara Mihriban, kendi kendine akıl yürütüyormuşçasına şu sözü söyledi:

— Hanımefendi haber alacak olursa...

İhsan Bey'in yüzünü birdenbire bir kırmızılık istila etti. Annesinin haberdar olabileceği düşüncesi kalbinde büyük bir korku uyandırdı.

Babası vefat ettiği zaman İhsan Bey henüz çocuk denilecek kadar gençti, fakat annesi gibi tedbirli, terbiyeli bir kadının gözetimi altında örnek alınacak bir şekilde büyümüştü.

---

1 Konaklarda harem kısmının iç işlerini çekip çeviren kadın yardımcı.

2 Parayla alınıp satılan, üzerinde sahibinin her türlü hakka sahip olduğu kadın köle.

Namusunun korunmasına, ahlâkının bozulmamasına o derece dikkat olunurdu ki annesinden izinsiz bir yere gittiği, bir gece dışarıda kaldığı görülmemişti.

Bundan dolayı bir akşam kalem[1] arkadaşlarından birisinin evinde iftara davet olunduğunu bahane ederek geç geleceğini söylediği zaman büyük bir suç işliyormuş gibi sıkıldı.

Bu akşam İhsan Bey Direklerarası'nı, Şehzadebaşı'nı her zamankinden fazla dolaştı. Nihayet Mihriban Hanım'la arkadaşına tesadüf ederek elbette takip etti, fakat hanımlar evin önünde durdukları zaman İhsan Bey yoluna devam etti.

Biraz sonra yarım kapanmış olan kapı açılarak İhsan Bey çekine çekine içeriye girdi.

Mihriban, beyi büyük bir güler yüzlülükle karşıladı, lakin genç adamın kalbi hissiyatının heyecanını zapt edemiyordu. Özellikle birkaç gün önce arabanın içinde gördüğü ve biraz önce takip ettiği hanımın merdivenden yavaş yavaş indiğini görünce heyecanı arttı. Bir kelime söylemeye, bir hareket etmeye gücü yetmedi.

İlk defa olarak bir fahişenin karşısında bulunmak vicdanını şiddetle sıkıyordu. Hiç tanımadığı bir âleme attığı şu ilk adım kendisini ürküttü, derin bir uçuruma düşüyorum zannetti.

Namus öyle mukaddes, ruhani bir paklıktır ki fuhuşun en küçük bir temasından sakınır.

İhsan Bey bir saat sonra bu evden çıktığı zaman bir cehennemden kurtulmuş gibi vicdanında ferahlama hissetti.

Birkaç kuruş karşılığında satın almış olduğu bu aşk, yadigâr olarak kalbinde büyük bir nefret bıraktı. Genç adam eve kadar hayale, düşünceye dalmış bir şekilde yürüdü.

O kadar arzuladığı şey bu muydu? Böyle bir saadete nail olmak için mi alçakçasına yalan söylemişti? Annesini bunun için mi aldatmıştı?

Şiddetli bir vicdan azabı hissetti. Annesini ne cesaretle göreceğini, tekrar yalan söylemeye nasıl kuvvet bulacağını bilemiyordu.

---

1 Resmî kuruluşlarda yazı işlerinin görüldüğü yer.

Doğruca odasına çıktı. Annesinin yanına girebilmek için kalbinde yeterli gücü bulamadı. Yüzünde birtakım belirtilerin, "Bak, oğlun sana fuhuş çirkefiyle kirlenmiş geliyor!" manasını ima edeceğinden korktu.

Genç adam sabaha kadar ıstıraplar altında kaldı. Boş bir arzuya yenildiğine adeta öfkeleniyordu.

Tekrar o pis eve gitmek değil, Mihriban'ı bile görmek istemedi. Hatta birkaç gün sonra annesi, Mihriban'ın dört beş günden beri görünmediğini söylediği zaman İhsan Bey bu kadının bir daha eve kabul olunmamasını rica etti.

Şu rica ağzından farkında olmaksızın çıkmıştı. Büyük bir ihtiyatsızlık ettiğini anladığı zaman fena halde sıkıldı. Hele annesi soru sorar gibi gözlerini yüzüne diktiği zaman kıpkırmızı kesildi.

Annesi başka yolda izahat talep etmedi. Lakin birkaç gün sonra Mihriban konağın kapısını çaldığı zaman içeriye giremedi...

14

On beş gün kadar geçmişti ki bir akşamüzeri İhsan Bey arkadaşlarından biriyle kalemden dönüyordu. Aralarında neşeli bir sohbet geçmekte, iki arkadaş dikkati çekecek kadar heyecanla konuşmaktaydılar. Birdenbire İhsan Bey başlamış olduğu sözü tamamlamaksızın sustu. Gözleri o ara geçmekte olan iki hanıma dikildi. Hanımlar beyin dikkatini çektiklerini fark etmeksizin yollarına devam ettiler, lakin tam önlerinden geçerken en genci aşağılayıcı bir bakış fırlatarak şiddetle şemsiyesini indirdi.

İhsan Beyin çehresi mosmor kesilmişti.

Yollarına devam ettiler. Genç adamın halinde o kadar büyük bir perişanlık görülüyordu ki arkadaşı açıklama istemeye cesaret edemedi.

İhsan Bey yalnız kaldığı zaman kalbinde uyanmaya başlayan tuhaf duygular galeyana geldi. İkbal niçin kendisine

aşağılayıcı bir bakışla bakmıştı? Neden şemsiyesini o kadar şiddetle indirmişti?

Şu iki soru zihnini o derece karıştırıyordu ki arkalarından koşmak, yüzlerine büyük bir hakaret fırlatmak istedi.

Nasıl?.. İkbal kendisini aşağılamaya cesaret mi ediyor?...

Bu fikir öfkesini o derecelerde tahrik etti ki bir karşılık vermeksizin rahat edemeyeceğine kanaat getirdi. Öfkeyle kalemi eline aldı, bir kâğıdın üzerine titreyen bir elle şu sözleri yazdı:

"Hanım

Sizi geçen defa memnun edemediğime teessüfler ederim. Bundan sonra sizinle görüşme şerefine nail olursam hatırınızda iyi bir yadigâr bırakmaya gayret edeceğim."

İhsan Bey şu birkaç satırın karşısında yarım saat kadar düşündü. Böyle bir karşılığı yeterli göremedi. Gitmek, yüzüne birkaç kuruş fırlatmak gibi hakaretler düşündü.

Fikirlerinde o derece karmaşa vardı ki meseleyi son derece büyüttü. Hedefi olduğu aşağılayıcı bakışı bir hançer darbesi kadar etkili buldu. Bir karşılıkta bulunmak, ağır bir hakaret etmek zihninde bir saplantıya dönüşmüştü.

Deli gibi odasından fırladı, sokakları mecnun gibi geçmeye başladı! Haline dikkat eden olsaydı çıldırmış zannedecekti.

Mihriban'ın evine ulaştığı zaman kuvvetle kapıyı çaldı. Kapı derhal açıldı. İhsan Bey Mihriban'ı önünden iterek yukarıya koştu.

Kapıyı o kadar şiddetle çalmıştı ki İkbal ne olduğunu anlamak üzere merdiven başına gelmiş duruyordu. İhsan Bey karşısında İkbal'i görünce şaşırarak durdu. İkbal hiç tavrını bozmaksızın ağır bir sesle şu sözleri söyledi:

— Beyefendimiz kendilerini kabul olunamayacakları yerlere girmeye salahiyetli mi buluyorlar?

Şu sözler o kadar alaycı, o derece küçümseyici bir tarzla söylendi ki İhsan Bey hiçbir karşılığa güç bulamadı, ağzından yalnız boğuk bir ses çıktı.

İkbal dedi ki:

— Anlıyorum... Kendinizi Mihriban Hanım'ın uğradığı hakarete benzer bir muameleye hedef olmuş görmekten memnun olmuyorsunuz.

Şu sözlerin söyleniş tarzı alaycı bir kahkahayı andırıyordu. İhsan Bey öfkeli ve boğuk bir sesle "İkbal!.." dedi.

— Oh... Rica ederim, karşılığa gayret etmeyiniz. Halinizi o kadar perişan görüyorum ki en küçük bir sözünüz bana delirdiğinizi zannettirecek.

İhsan Bey tahammül edemedi, çılgıncasına İkbal'e hücum etti, iki elini şiddetle yakalayarak kollarını olanca kuvvetiyle sarstı.

İkbal hiç direnmiyor ve duygusuz görünüyordu.

Gözlerinde garip bir bakış vardı. İhsan Bey'in gözleri bu bakışa tesadüf ettiği zaman kolları halsiz kalmış gibi düştü, olanca öfkesi yok oldu.

İkbal iki adım geriye çekildi. Sert bir sesle iki defa "Alçak! Alçak!" dedi.

Genç adam bu hakarete karşı yıldırımla vurulmuş gibi diz üstüne düştü, ellerini uzatarak şu sözleri söyledi:

— İkbal! Affet! Seviyorum, evet, seni çılgıncasına seviyorum.

Şu sözlerden sonra bir gözyaşı tufanı hücum etti. Zavallı delikanlı on beş gündür kendisine karşı itiraf etmek istemediği aşkın mağlubiyetini kabullenip kurbanı olduğunu teslim ederek ağlıyordu.

İkbal karşısında küçük, âciz gördüğü bu biçarenin haline acıdı.

İhsan Bey hüngür hüngür ağlayarak "seviyorum" kelimesini söylüyordu. On beş gündür söylemeye cesaret edemediği, kendi kendisine itiraf etmek istemediği bu söz boğazını parçalarcasına çıkıyordu.

Evet, zavallı delikanlı İkbal'i şiddetli, kuvvetli bir aşkla seviyordu. İlk defa olarak ettiği tesadüf, bir kereyle sınırlı kalan görüşmesi genç adamın kalbinde dermansız bir aşk ateşi yakmaya yetmişti. Öyle bir aşk ki beş dakika evvel

mecnunca bir cüret, hunharca bir intikam arzusu ilham ettiği halde şimdi alçakça diz çökerek tapınıyordu.

İkbal çılgıncasına bir aşkla sevildiğini, biraz evvel aldığı hakareti iadeye gelen delikanlının aşkının esiri olarak ayakları altında gözyaşı döktüğünü anladı. Yavaş yavaş ilerleyerek İhsan Bey'in elini tuttu. Delikanlı ayağa kalkıp da nemli gözleriyle İkbal'e baktığı zaman genç kadının kirpikleri ucunda iki damla keder yaşı gördü.

Bu olayı takip eden gün İhsan Bey için pek coşkulu geçti. İkbal'in karşısında düştüğü zayıflık, vicdanında şiddetli bir azap, büyük bir mahcubiyet meydana getirdi. Genç adam nefsine karşı utanıyordu...

Aklında şu soru yer etmişti: "Nasıl?.. Ben İkbal'i seviyorum, öyle mi?.."

Evet, nefrete layık olduğunu düşündüğü bu kadını seviyordu. İlk defa İkbal'in yanından ayrılıp da bir daha dönmemek üzere katiyen karar verdiği zaman yine bu iğrenç fahişeyi seviyordu.

İhsan Bey bu noktaları düşündükçe çıldırıyordu.

Demek İkbal'in bakışının darbesinden o kadar etkilenerek intikamlar düşünmesine sebep buydu? Demek kendisini delicesine karşılık vermeye sevk eden, haberdar olmaksızın hissiyatını ele geçiren aşkın başlangıcıydı...

Evet... Yoksa İkbal'in aşağılayıcı bakışına kayıtsızlıkla karşılık vermez miydi?

Bazı aşklar vardır ki böyle başlar.

İhsan Bey birkaç gün hisleriyle pençeleşti. Tekrar dönmek mi icap ettiğini, yoksa bu kirli aşktan kaçıp gitmek mi lazım olduğunu kararlaştıramadı. Olağanüstü bir kuvvet, fikirlerini İkbal'e yöneltiyordu.

Sonunda mecalsiz, karşı koymaya gücü yetmez halde tekrar geri geldi. Evin kapısını çalıncaya kadar dönmeye güç bulmak ümidindeydi, lakin kapı açıldığı zaman mağlup, tutkun bir halde içeriye girdi.

Ayağı uçuruma kaymıştı...

Bu tarihten itibaren şiddetli, doludizgin bir aşk başladı. İhsan Bey artık İkbal'in esiri olmuştu. Evvelki vicdan azapları, pişmanlık duyguları yerini yalnız bir fikre bırakmıştı: İkbal'i sevmek, ölünceye kadar sevmek!

İhsan Bey'in annesini gördüğü pek az olurdu. Zavallı hatun, oğlunun düştüğü sefil durumu öğrendiği zaman delikanlıyı yanına çağırarak şu sözleri söylemişti:

— Bak İhsan! Senin terbiyene, namusuna son dereceye kadar hizmet ettim. Mezardaki babanın bana bundan dolayı hiçbir serzenişe hakkı yoktur. Lakin sen nankörcesine annenin sevgisini, emeğini ayaklar altına aldın; senden bir mükâfat beklerken beni en ağır bir cezaya uğrattın. Namuslu bir oğula sahip olmakla iftihar edecek olan bir kadına sefil bir oğul oldun. İhtimal ki babanın namusuyla kazandığı serveti de sefalete feda edeceksin. Bir aile kurmaya yardımcı olacak imkânları bir fahişenin savurganlıklarında kullanacaksın. Lakin ben artık seni engelleyemem, zira biliyorum ki bu yolda edeceğim gayretler beni daha fazla üzmekten başka bir şeye yaramayacaktır. Yalnız şunu isterim ki beni mümkün olduğu kadar az gör.

İhsan Bey bir kelime bile söylemeyerek dışarıya çıktı. Gerçi biraz üzgündü; fakat bu üzüntü namuslu bir kalp için yeterli değildi.

Beş altı ay bu şekilde geçti.

Artık İhsan Bey'in sürmekte olduğu hayat tarzı kendisi için şiddetli bir ihtiyaç şeklini almıştı. İkbal'i her gün görmek, gecenin yarısını ve bazen hepsini yanında geçirmek; eve yorgun, halsiz girmek, annesini haftalarca görmemek İhsan Bey'in hayatının olağan şekli olmuştu.

Görev yerini vaktinden evvel terk eder, can ata ata İkbal'i görmeye gider, en değerli zamanlarını bu fahişeye feda ederdi.

Annesi, önceleri İhsan Bey'i masumane hayatına döner diye düşünmüştü. Zavallı hatun bu zannının ne derecelerde

boş olduğunu pek acı tecrübelerle anladı. İhsan Bey değil dönmek, bilakis tuttuğu sefahat yolunda hızla ilerliyordu.

Fuhuş öyle korkunç bir uçurumdur ki kurbanlarını sonu olmayan derinliklere kadar çeker.

İhsan Bey bu aşkın başlangıcında eski alışkanlıklarını birdenbire terk etmemişti. Lakin sonraları zavallı delikanlı sarhoş olmaya, hayatını iki müthiş zehirle zehirlemeye başladı. Pek çok vakitler kâbus gibi uykular altında ezilip kalktıktan sonra delikanlının çehresinde sarhoşluğun, fuhuşun korkunç izleri görülürdü. Renginin yerine gelmesi, tutkunu olduğu âdetlerin birkaç gün kesintiye uğramasıyla olabilirdi. Lakin bu pek nadir yaşanırdı.

İkbal ilk önce İhsan Bey için hafif bir meyil hissetmişti, lakin bu meyil adeta kuvvetli bir aşk şeklini almakta gecikmedi. Bu delikanlı artık kendisi için o zamana kadar şehvetli kucaklarına atıldığı adamlardan biri değildi.

Şehvetten haberdar olmadığı zamanlarda kurduğu hayallerin İhsan Bey'de vücut bulduğunu zannetti. Bu delikanlının kendisi için yaratılmış, aşkına hizmet etmek üzere varlık âlemine gelmiş olduğuna hükmetti.

Delicesine bir aşk başladı. Bu aşk gittikçe artmaktaydı. Fakat heyhat! Zavallı delikanlının üzerinde maddi ve manevi olarak meydana getirdiği tahrip izleri de o kadar artıyordu. İkbal ise artık hayvanlık derecesine süratle düşmeye başlamıştı.

16

Şiddetli bir sıtma İhsan Bey'i bir haftadan beri odasında hapsetmişti. Delikanlı hastalığın verdiği zahmetten çok İkbal'i görememekten mustarip oluyordu. Bir akşam dışarıya çıkacak kadar sağlığına kavuşmaksızın titreyerek sokağa çıktı.

Şiddetli bir rüzgâr kaldırımları kaplayan karları savurarak esmekte, kuvvetli bir soğuk hüküm sürmekteydi.

İhsan Bey sokakları süratle geçmeye başladı.

İkbal'in evine ulaştığı zaman saat sekizi geçmişti.

Mihriban kapıyı açıp da karşısında İhsan Bey'in dikildiğini görünce dedi ki:

— Ay, bey siz misiniz?

İhsan Bey kilitlenmiş olan çenelerini açmayarak şu cevabı verdi:

— Zannederim ki bu vakitte benden başka birisi gelmez.

— Sizi henüz hasta zannediyorduk da...

İhsan Bey, Mihriban'ı önünden iterek yukarıya çıktı. İkbal'in odasını açtığı zaman gözleri en evvel Mazlume'ye tesadüf etti.

Varlığının genç kızda meydana getirdiği hayreti görünce sıkıldı, dönmek istedi. Lakin Mazlume, beyin tavırlarının perişanlığından istifade ederek dışarıya çıkmıştı.

Yalnız kaldıkları zaman derin bir sessizlik oldu. Sonunda bu sessizliği bozarak İkbal dedi ki:

— Sizi hasta zannediyorduk...

— Evet, hastaydım ve hâlâ da hastayım. Fakat benim için seni görmemek kadar büyük bir ıstırap düşünülemez.

İhsan Bey bu sözleri söylerken gülümsemeye gayret ediyordu. İkbal eğilerek dedi ki:

— Demek beni çok seviyorsunuz?

— O kadar çok seviyorum ki bu akşam sana sevgimin derecesini ispat edecek bir teklif edeceğim.

— Şu sözü ne kadar ciddi söylüyorsunuz. Edeceğiniz teklif de bu kadar ciddiyse...

İhsan Bey birdenbire aklına bir şey gelivermiş gibi dedi ki:

— Şimdi burada bulunan kız kimdi?

İkbal bu soruya karşı sıkıldı:

— Zavallı bir kızcağız... Annem geçen gün tesadüf ederek merhamet etmiş. Bir haftadan beri yanımızda...

İhsan Bey bu sözleri anlamıyormuş gibi dalgın duruyordu. Gözlerinden başka bir fikri takip ettiği anlaşılıyordu.

Yeniden bir sessizlik oluştu. Bu sefer İhsan Bey söze başlayarak dedi ki:

— Bak İkbal! Seni o kadar seviyorum ki hayatın tadını seninle beraber geçirdiğimiz zamanlarda anlıyorum. Senden uzak geçen zamanlarım benim için en kederli, en ıstıraplı zamanlardır. İstiyorum ki senden hiç ayrılmayayım, daima beraber bulunalım, her dakikam senin aşkınla dolu olarak geçsin...

— Ne kadar güzel söylüyorsunuz! Sözleriniz âşıkane olduğu kadar ciddi olsa...

— Pek ciddi söylüyorum İkbal. Seni birkaç saat görmek bana yetmiyor. Sana tamamen sahip olmak, seni büsbütün hâkimiyetim altında bulundurmak istiyorum.

— Şimdi bu arzunuz gerçekleşmiş demek değil midir?

— Hayır, öyle değil. Seninle beraber buradan firar etmek; dünyanın en coşkulu, en sakin bir yerine çekilmek; kırlarda köy âlemlerinde hayat sürmek istiyorum. Beni böyle esaret altında, çekincelerle dolu bir ilişki rahatsız ediyor.

İkbal hafif, alaycı bir kahkahayla dedi ki:

— Ne kadar hayalcisiniz! Sizi şairlerin düşledikleri âşıklara benzeteceğim geliyor.

İhsan pek derin bir bakışla İkbal'i süzdü. Ağzından şu kelimeler yakıcı bir aha karışarak çıktı:

— Beni seni sevdiğim kadar sevsen sözlerimin ne kadar ciddi olduğunu anlardın.

İkbal ayağa kalktı, kaşlarını çatarak ciddi bir tavırla şu sözleri söyledi:

— Sizi ne derecelerde sevdiğimi şu teklifinizi reddedişim ispat eder. Siz hayatın öyle bir zamanında bulunuyorsunuz ki her türlü çılgınlığı yapabilirsiniz. Lakin sizin birtakım mukaddes vazifeleriniz var ki sizi aşkınıza tamamen yenilmekten men eder. Beni seviyorsunuz ya da öyle zannediyorsunuz, fakat unutmayın sizin sevginize muhtaç bir kalp var ki eğer sizin tarafınızdan büsbütün terk edildiğini anlayacak olursa parça parça olur. Beni almak, beraber uzak bir yere gitmek istiyorsunuz. Annenizi ne yapacaksınız? Onu acı içinde mi bırakacaksınız? Zaten şimdiki hareketiniz zavallıyı ağlatıyor. Biraz daha ilerlerseniz ölümüne sebep olursunuz. Bir aşktan

alınan haz yok olur, fakat bir annenin felaketine sebep olmaktan ileri gelen vicdan azabı ebediyen ıstırap verir.

İhsan Bey düşünceli bir biçimde dinliyordu. İkbal'in ağzından son cümle çıktıktan sonra derin bir sessizlik oluştu.

İhsan Bey sedirin saçaklarıyla dalgın dalgın oynamaktaydı. Bakışları meçhul bir noktada kaybolmuş, fikri türlü düşünceler içinde dalıp gitmiş görünüyordu.

İkbal bir hayli müddet karşısında âciz, zayıf duran şu zavallı delikanlıyı sessizce seyretti. Kendisi için ne büyük çılgınlıklar yapabileceğini düşündü. Fakat düşüncelerine uymak istemiyordu. Gerçi İkbal, İhsan Bey'e büsbütün sahip olmak, onu tamamen ele geçirmek isterdi. Lakin bir annenin tehditkâr hayali şu soruyu soruyordu: "Oğluma ne yapıyorsun?"

İkbal, İhsan Bey'i seviyordu. İlk defa ciddiyetine inandığı bu aşkın hayal ettiği gibi şairane, acıklı olmasını arzu ederdi. Lakin pek ileriye varmaktan korkuyordu.

Ertesi gün İkbal, İhsan Bey'in ettiği teklifin uyandırdığı türlü düşünceler altında güçsüz düşmüşken birdenbire Mazlume'nin o zamana kadar açığa vurmaktan çekindiği sırra vâkıf olduğunu düşündü. Gidip hayatını bütünüyle bu kıza anlatmak, hikâyesini tamamen nakletmek istedi. Bir ara bu alçalmaya mecburiyeti olmadığını aklından geçirdi. Lakin niçin zavallı bir kızı haincesine aldatmalı?..

Bu soru zihninde yer etmişti. Halbuki İkbal'i Mazlume'ye götüren bu düşünce değildi. İhsan Bey teklifinin reddedildiğini gördükten sonra İkbal'in ellerini sıkarak şu sözü söylemişti: "İkbal, düşün, sana bütün bir saadet teklif ediyorum. Eğer beni cidden sevmiş olsaydın, bu teklifimin kıymetini anlardın."

Bu söz genç adamın son sözü olmuştu. İkbal hiç cevap vermemişti. Lakin az kaldı genç adamı çağırarak kabul ettiğini söyleyecekti.

İhsan Bey gittiği zaman İkbal ne yaptığını, niçin bu teklifi kabul etmediğini sorguluyordu. O kadar sıkıntılar, sefaletler altında hayat geçirdikten sonra kendisine sunulan bir saadeti birtakım manasız düşüncelere feda mı edecek?

Bu soruyu takiben diğer bir soru, aşk hakkında acı acı tecrübeler edindikten sonra sevdaya mağlup mu olacağını soruyordu.

İkbal geceyi bu türlü soruların çözümüyle geçirdi. Sabahleyin uyandığı zaman henüz bir karar verememişti. Düşünmek, karar vermek istedi, lakin hissiyatı o kadar allak bullaktı ki düşünemiyordu.

Çıldıracaktı...

Birisini bulmak, fikirlerini anlatmak, kalbini ezen hissiyatı boşaltmak istedi, işte böyle birtakım farklı fikirlere uyarak yukarıya çıktı. Mazlume'ye, bu dilenci kıza, düşkün bir şekilde suçunu itiraf eder gibi hayatını anlattı. Lakin İhsan Bey hakkındaki aşkını söyleyemedi. Fuhuşa bulaşmış ilişkilerini aktarmaktan çekinmeyen bu kadın, ömründe ilk defa olarak hissettiği aşkı itiraf edemiyordu.

İkbal bütün sefil hayatını anlatmaktan teselli buluyordu. Hayatında olup bitenleri birer birer açıkladıkça kalbinde uyanan ıstırapların birer birer savuşturulduğunu hissediyordu. Bu masum kızın karşısında aşağılık, suçlu bir halde fuhuşu itiraf etmekte bir lezzet buldu. Hatta genç kız işittiği fuhuş itiraflarından mütevellit nefretini gizleyemeyerek İkbal'in alçaklığını yüzüne çarpmaktan çekinmediği zaman İkbal kalbinde bir ferahlık hissediyordu.

Aşağıya indiği zaman eski hatıraların anılması, kalbinde İhsan Bey'in teklifine karşı koymaya bir kuvvet uyandırmıştı.

17

İhsan Bey İkbal'in evinden çıktıktan sonra evine dönmedi. Ateşler içinde yanmakta olan vücuduna buzdan parçacıklarla dolu olarak esen rüzgârın temasından zevk alarak Aksaray'a kadar indi. Gecenin karanlığına yarım yamalak bir ışık veren karların içinde, İhsan Bey'in saat on birde tenha sokaklardan geçişi bir heyulayı andırıyordu.

Aksaray Caddesi'ni aheste aheste çıktı. Muhtemelen gideceği yeri bilmiyordu. Fakat ayakları kendisini Köprü'ye[1] kadar götürdü. İhsan Bey durmadı. Köprü üzerinde ilerlemeye başladı. Bir hayli yürümüştü ki birdenbire yönünü değiştirerek parmaklığa yaklaştı, kollarını dayayarak denizi seyretmeye başladı. Gözleri, hayale dalmış bir şekilde karanlıklar içinde yuvarlanan deniz yüzeyinin heybetli manzarasını dolaştı. Küçük küçük dalgalar Köprü'ye çarptıkça hazin ahenkler oluşturuyordu.

İhsan Bey bu ahenkleri derin derin dinledi.

Sahilden fenerlerin ışıkları denize aksederek karanlıklar içinde nurdan dalgalar çiziyordu.

Bu yansımaları dalgın dalgın seyretti.

Burada, gecenin rutubetli, soğuk rüzgârlarına karşı bir saat kadar durdu. Damarları patlarcasına vurmakta, vücudu zangır zangır titremekteydi. Lakin İhsan Bey ıstırabının derecesini hissetmiyordu. Şu hazin manzaraya karşı düşünmekten zevk alıyordu.

Birdenbire dayanağını terk etti. Aklına bir şey gelmiş veya aradığını bulmuş gibi Köprü'yü geçti. Süratle ilerledi. Doğruyol'a[2] ulaştığı zaman durarak etrafına bir göz gezdirdi. Dikkatini kesif camlarından sokağa donuk ışıklar yayan bir meyhane çekti. İlerledi, kapıyı açıp içeriye girdi. Sallanarak, etrafını iyice göremeyerek masaların arasından, sarhoşların içinden geçti.

Meyhanenin en derin bir köşesine atılır gibi oturdu.

Sabahleyin bir araba zavallıyı evine getirdiği zaman delikanlı sarhoşluğun ve sıtmanın tesiri altında baygın, bitkin görülüyordu.

On gün kadar şiddetli kâbuslar altında ezildi. Cehennem azapları çekti, fakat biraz ayağa kalkmaya, yavaş yavaş yürümeye güç bulur bulmaz İkbal'e gitmek, İkbal'i görmek istedi. Bu fikrine bedbaht annesinin feryatları mâni olamadı.

---

1 İstanbul'da Haliç'in iki yakasını, Eminönü ile Karaköy'ü birbirine bağlayan eski Galata Köprüsü.

2 Beyoğlu İstiklal Caddesi.

İhsan Bey öyle bir cinnet halinde bulunuyordu ki gidişine hiçbir şey karşı koyamazdı.

Eskisinden daha şiddetli bir aşk başladı. Bazı defalar İhsan Bey'in günlerce İkbal'in yanında kaldığı olurdu. Artık şehri terk etmek, bir kır hayatı sürmek arzuları söz konusu edilmiyordu.

İhsan Bey İkbal ile ilişkisine başka bir tarz vermekle yetinmiş gibi görünüyordu. İkbal'in evi asıl evi hükmüne geçmişti. Artık annesinin değil, İkbal'in yanında yaşıyordu. İkbal artık sevgilisi değil, bir kapatması olmuştu.

Bu yaşam şeklinden her ikisi de memnun görünüyordu. İkbal artık Mazlume'yi unutmuştu. Zamanını odasında yalnızca geçiren, bu kerhanenin bir köşeciğinde namusunu korumaya çalışan Mazlume, artık İkbal için bir çekinme sebebi hükmünde değildi.

Böyleyken bu ilişkinin İkbal üzerinde birtakım etkileri gözlemleniyordu.

İhsan Bey'in bulunmadığı zamanlar bile odasından çıkmak, kimseyi görmek istemezdi. Mazlume'nin İkbal'e günlerce tesadüf etmediği olurdu.

Mazlume yeni geldiği zaman İkbal düşünceli ve mahzundu. Fakat şu sırada o düşünceli hali adeta daimi bir dalgınlık hükmüne girmişti. Dudaklarının aldığı garip biçim çehresine gamlı bir ifade veriyordu. Bazı defalar gözlerinde öyle bir baygınlık görülürdü ki bakışları kesif bir bulut arasından geçiyor zannolunurdu. Gözlerinin bir noktada dikili kalıp saatlerce hareketsiz durduğu çok sık olurdu. Ağzından kelimeler olağanüstü bir yavaşlıkla çıkardı. Hatta bazı fikirlerini açıklamak için büyük bir gayretle kendini zorladığı görülürdü.

Mazlume bütün bu hallerden bir şey anlayamıyordu, lakin İkbal'in beden ve ruh sağlığında meydana gelen değişimleri fark ediyordu.

İkbal'in yüz hatlarında beliren gerginlik, gözlerinin etrafında lacivert bir dairenin gittikçe derinleşip siyahlaşması dikkati çekiyordu.

Bazı defalar bir sorusuna cevap almak için normalden fazla beklediği olurdu. İkbal bir söze muhatap olduğu zaman zihni bir düşünceyle meşgulmüş gibi cevap verirdi. Bazı defalar da Mazlume'nin bir sözü birkaç kere tekrar etmesi icap ederdi.

İkbal söylenilen sözü anlamadığı zaman boş, ruhsuz bir bakışla bakardı, kulağına çarpan kelimelerin manasını arıyormuş gibi davranırdı.

Mazlume bu değişikliklerin hep farkındaydı. Lakin nedenini anlayamıyordu.

18

Bir akşam İhsan Bey her zamankinden çok daha sarhoş olarak geldi. İçeriye girdiği zaman İkbal sedirin üzerine dalgın bir halde serilmiş duruyordu. İhsan Bey sessizce yanına oturdu. İkbal içeriye birinin girdiğinden haberdar olmamış gibi hiç hareket etmedi.

Bir hayli zaman sessizlik devam etti. İhsan Bey gözlerini masanın üzerine konulan mumun ışığına dikmiş düşünüyordu. Sarhoşluğun verdiği humar arasında karmaşık, dağınık düşüncelerini belirli bir nokta üzerinde toplamaya gayret ediyordu. Sonunda duruşunu, bakışının yönünü değiştirmeksizin şu sözü söyledi:

— İkbal! Köşkü tuttum.

Birkaç dakikadan beri İkbal, yarı kapanmış kirpikleri arasından karmaşık bir hayal gibi görünen İhsan Bey'i seyrediyordu.

İhsan Bey'in ne zamandan beri orada bulunduğunu hatırlamak istiyordu. Lakin düşüncelerini toplamaya gücü yetmiyordu.

İhsan Bey'in sözünü işittiği zaman uykudan uyanıyormuş gibi şiddetle doğruldu, kuvvetli bir sesle "Nasıl köşk?" dedi. İhsan Bey ayağa kalktı, İkbal'in ellerini tutarak dedi ki:

— Hayal et, İkbal! Sabahleyin pencereni açtığın zaman gözlerinin önünde gün doğumunun altın renkli ışıklarına gömülmüş bir kır bulunacak. Şehrin sıkıntılı, kasvet veren manzaralarına karşılık geniş, ferahfeza bir şairane tablo göreceksin. Gözlerin her tarafta bir şiire, her köşede keşfedilmemiş bir güzelliğe rastlayacak. Gökler, kırlar, çiçekler... Tabiat hep bizim olacak. Sevişeceğiz, eski zaman âşıkları gibi tabiatın gizli, aşka kucak açan yerlerinde sevişeceğiz.

İhsan Bey hayalini tasvir ettikçe mest oluyordu. Bir hayli zaman bu şekilde fikrini bütün ayrıntılarıyla anlattı.

Ağzından çıkan coşkulu kelimeler İkbal'i hayalden, şiirden oluşan bir âleme götürüyordu. Aklını bir bulut kuşatmaktaydı. İhsan Bey'in tasvir ettiği hayat zihninde canlanıyordu.

İkbal derin derin düşündü. O derece ki İhsan Bey sustuğu zaman bir cevap vermedi. İşittiği sözlerin yumuşak aksi kulağını okşamaya devam ediyordu. Baygın, hareketsiz durdu kaldı.

İhsan Bey birkaç kere, "İkbal!.. İkbal!.." dedi. İkbal hareket etmedi.

İhsan Bey teklifini reddediyor zannetti. İkbal'in ellerinde tuttuğu ellerini şiddetle öperek "İkbal!.. İkbal!.." nidalarını tekrar etti.

Zavallı delikanlı sarhoşluğun, aşk cinnetinin, heyecanlı hislerin tesiri altında çıldırıyordu.

Sonunda gözyaşları hücum etti. Genç adam hüngür hüngür ağlamaya başladı.

İşte Mazlume gözlerini anahtar deliğine koyduğu zaman İhsan Bey'i böyle bir halde gördü.

İhsan Bey sabahleyin uyandığı zaman perişan bir zihinle ayağa kalktı. Etrafına göz gezdirdi. İkbal yatağında baygın bir halde yatıyordu. Birkaç saniye kadar dalgın dalgın durdu. Geceki olaylar birer birer aklından geçmeye başladı.

Bir ara çocuk gibi ağladığını hatırladı. Bu hatıra kalbinde adeta bir öfke uyandırdı.

Kapalı perdelerden güneş ışığı o kadar az geçmekteydi ki gözleri İkbal'i iyice fark edemiyordu. Pencereye yöneldi, perdeleri açtı.

Gün doğumunun ilk ışıkları bahçeyi nurlara boğmuştu. Birdenbire İhsan Bey'in bakışları otların üzerine oturmuş, gözleri düşünceli bir halde dalmış olan Mazlume'ye isabet etti.

Genç kız yeşil otların arasında yeni açmış bir çiçek kadar hoş, duyguluydu.

Bir hayli müddet gözlerinin önünde boy gösteren bu güzel kızı seyretti. Fakat bu seyir çok devam etmedi. Gözleri birbiriyle karşılaşarak İhsan Bey görüldüğünü anladı. Kızcağızın rahatını bozmamak arzusuyla perdeleri tekrar indirdi.

İkbal'in yanına döndüğü zaman gözlerinin önünde; ışıklar, çiçekler içinde gördüğü masum kıza karşılık; İkbal odanın hüzün veren karanlığı içinde gömülmüş olarak uyumaktaydı.

İhsan Bey istemsizce zihninde bir kıyaslama yaptı. Mazlume'nin otlar üzerindeki masumane duruşu inatla gözlerinin önünde boy gösteriyordu. Genç adam bu hayali yok etmek istedi, lakin başaramadı. Gözlerinin önünde gün doğumunun hoş aydınlığıyla Mazlume'nin sarı saçları parıldıyordu.

İkbal ise gözünün önünde hüzünlü bir tablo teşkil ediyordu.

İhsan Bey aheste aheste kapıya yaklaştı. İkbal'e son bir bakış daha fırlatarak dışarıya çıktı. Lakin henüz aşağıya inmeye başlamamıştı ki karşısında Mazlume'nin masumane çehresi görüldü. Genç kız bu tesadüften fena halde sıkılmış gibi kıpkırmızı kesildi. İhsan Bey de ne yapacağını şaşırdı. Kalbi şiddetli denilecek bir şekilde vurarak aşağıya indi.

Sokağa çıktığı zaman hissiyatında her zamankinden fazla bir heyecan vardı. Hayalinde daima taşıdığı İkbal'in hazin siması yanında altın saçlarla çevrili bir çift lacivert göz parlıyordu.

19

Mazlume bugün İkbal'in yanından çıktığı zaman kalbinde nefretten ziyade hiddet vardı. Evet, İkbal'in şehvani sözlerinden nefret ediyordu. Lakin İkbal niçin İhsan Bey'i seviyordu?

Bu soru ilk önce Mazlume'ye o kadar garip göründü ki gülmek istedi. Lakin İkbal'in "Seviyorum" sözü kulaklarında fena bir şekilde çınlıyordu.

Demek İkbal daha önce kendisine yalan söylemişti?.. Kalbinin en küçük bir aşka tamamen kapalı olduğunu iddia ettiği zaman hisleri şiddetli bir aşkın tesiri altında bulunuyordu. Demek İkbal İhsan Bey'i seviyordu. Lakin... Evet, lakin İkbal İhsan Bey'i niçin seviyordu?

Mazlume bu sorudan bir cinayetten firar eder gibi kaçmak istiyordu. Kalbinde garip bir korku oluşmuştu. Sakın...

Oh, mümkün değil!

Odasında hislerinin heyecanı altında kalanlar gibi telaşlı bir halde gezindi. Aklından o kadar çeşitli, garip fikirler geçti ki böyle birtakım hislere mağlup olduğuna da başkaca öfkelendi.

Mazlume öyle bir tabiatta yaratılmıştı ki o tabiat sahiplerinde kalbî duygular bir şimşek hızıyla meydana gelir. Kalplerinin olanca hissiyatını küçük bir tesir galeyana getirebilir. En ufak şeylerden öfkelenirler, en anlamsız olaylar fikirlerini değiştirir, en küçük haller ağlamalarına sebep olur. Sakindirler, fakat heyecanları ani ve şiddetlidir. Onlar öyle volkanlardır ki sinelerinde sakladıkları ateşleri birdenbire taşırırlar.

Bir tesadüf Mazlume'nin düşüncelerini karıştırmaya yetmişti. Evet, gece gördüğü hal, sabahleyin ettiği tesadüf kızcağızı bir duygu denizine atmıştı. Henüz ne olduğunu, nasıl fikirlerin tesiri altında bulunduğunu tamamen kavrayamıyordu. Fakat anlıyordu ki İkbal'in İhsan Bey'i sevmesi hoşuna gitmiyordu.

Mazlume bir ara aşağıya inmek, İkbal'i bir vesileyle aşağılamak arzusunda bulundu. Lakin genç kız hislerinde ansızın beliren karmaşayı o kadar delice buldu ki bu fikrini icra edemedi.

Kalbinde ilk defa uyanan şu hissiyatı dinlememek, zihnine olağanüstü şekilde musallat olan sorulara karşı koymak arzusuyla eline geçen bir kitabı aldı, penceresinin yanına oturdu.

Fakat gözlerinin önünden karmaşık bir şekilde geçen kelimeleri anlamıyordu; zihni meçhul, muğlak birtakım hayallere dalıyordu.

Genç kız bir hayli zaman düşünceli bir halde penceresinin yanında oturdu. Ayağa kalktığı zaman bir daha İkbal ile ilişkilerine dair kesinlikle konuşmamayı, İhsan Bey'i asla görmemeyi kararlaştırmıştı.

Aşağıya, hissiyatı tamamen normale dönmüş bir halde indi, gülümseyerek İkbal'in odasına girdi.

İkbal yatağındaydı. Mazlume yaklaştı. Yavaş bir sesle:

— Mustarip misiniz? dedi.

İkbal biraz bekledikten sonra derin bir ah ederek sönük bir sesle şu sözleri söyledi:

— Evet, Mazlume, mustaribim ve ıstırabımın pek ciddi, pek mühim olduğuna inanıyorum. Biraz evvel, "Bu ilişki seni öldürüyor" demiştin. İhtimal ki bu sözü hakikati anlamayarak söyledin, lakin bende birçok düşünceler uyandırmış oldun. Vücudumda manevi ve maddi olarak meydana gelen tahribatı düşünüyorum da karşımda ölümün kollarını bana uzatarak ilerlediğini anlıyorum. Zayıflığım o dereceye ulaşmış ki kolumu kaldırıp biraz durdurmaya güç bulamıyorum.

İkbal bu sözünü doğrulamak ister gibi kolunu yukarıya doğru kaldırarak son derece bir gayretle durdurmaya çalıştı. Lakin pek az bir zaman sonra takatten tamamen mahrum olan kolu titredi, sonunda zayıflığa karşı koyamayarak bitap bir halde düştü.

Mazlume'nin gözleri bu faaliyeti takip ediyordu. Genç kız İkbal'in ne kadar zayıf olduğunu gördükten sonra yüzüne baktı. Genç kadın o kadar üzgün görünüyordu ki hemen gözyaşları taşacak zannolunurdu.

İkbal kalp çarpıntısından dolayı sekteye uğrayan kesik bir sesle devam etti:

— Fikirlerimde meydana gelen perişanlık, hislerime sirayet eden ağırlık, velhasıl bütün zihni faaliyetimin harabiyeti beni ürkütmüyordu. Fakat bu çarpıntı, bu takatsizlik, bu zayıflık beni korkutuyor.

İkbal birdenbire sustu, yüzü buruştu, simasında şiddetli bir ıstırap alameti gözlendi. Bu ıstırabı meydana getiren bir baş ağrısıydı.

Bu ağrıyı takiben kirpiklerinin ucunda iki damla yaş göründü, bu yaşların altından hüzünlü bir bakış Mazlume'nin gözlerine yöneldi. Bu bakış o kadar melüldü ki Mazlume kalbinde büyük bir üzüntü hissetti.

İkbal hakikaten hastaydı.

İhsan Bey ertesi gün geldiği zaman İkbal'i dayanılmaz baş ağrıları içinde buldu. Mazlume bütün zamanını İkbal'in yanı başında geçirdiği halde İhsan Bey geldiği zaman büyük bir telaşla odasına kaçmıştı.

Zaten İhsan Bey Mazlume'yi tamamen unutmuştu. Genç kızın hayali, İkbal'in aşkı karşısında güneş ışığına karşı buharlaşan bir damla çiy kadar hızla yok olmuştu.

20

Birkaç gün içinde İkbal'in hastalığı bir hayli ilerlemişti. Baş ağrıları tez tez gelmeye, gittikçe şiddetini arttırmaya başlamıştı.

Bir gün akşamüzeri İhsan Bey, yanında bir doktorla geldi. Bu doktor, İhsan Bey'in küçüklüğünde tanıdığı eski bir arkadaşıydı. Genç adam İkbal'in tedaviye şiddetle ihtiyacını hissettiği zaman ailesine bağlı olan doktorlardan birine müracaata cesaret edemeyerek yeteneğinden emin olduğu genç arkadaşını düşünmüştü.

İhsan Bey kızararak kendisine ihtiyacı olduğunu anlattığı zaman arkadaşı derhal kalkarak hazır olduğunu söyledi. Yolda İhsan Bey çok sıkılıyormuş gibi bir haldeydi. Arkadaşı hastanın kim olduğunu, neden ıstırap çektiğini sorduğu

zaman İhsan Bey, arkadaşını kapatmasına götürmekte olduğunu itirafa cesaret edemeyerek dostunun elini şiddetle sıktı. Anlayışlı doktor sorusunu tekrar etmedi. Eve kadar tek bir kelime konuşmaksızın geldiler.

Yukarıya çıktıkları zaman İkbal yatağındaydı. Gözleri gayritabii bir şekilde açık duruyordu. İhsan Bey'le arkadaşı içeriye girdikleri zaman bu gözler büyük bir şaşkınlık alameti gösterdiler. Genç kadının bakışları, "Nasıl?.. Hekime muhtaç olacak hale kadar geldim mi?" sorusunu soruyordu.

Doktor yatağa yaklaşarak tatlı bir sesle "Hanımefendi, mustarip misiniz?" dediği zaman İkbal pek yavaşça şu cevabı verdi:

— Evet!

— Biraz konuşmak canınızı sıkmayacak olursa, sorularıma cevap verir misiniz?

Şu soruya da "Evet" cevabını aldıktan sonra genç doktor, İkbal'e, ıstırabının ne olduğunu, baş ağrılarının nasıl geldiğini sordu. İkbal zayıflığını, kalp çarpıntısını, göğsünde bazen hissettiği ağrılarla hırıltıları izah ettikten sonra baş ağrılarının şakaklarda ve beynin içinde meydana geldiğini, lakin her zamanki baş ağrıları gibi sürekli olmadığını anlattı.

İkbal sözlerini büyük bir gayretle söylüyor gibi görünüyordu. Çoğu kelimeler derin soluklarla kesiliyordu. Hele başının ne taraflarında ağrılar hissettiğini göstermek istediği zaman kolları o kadar yavaş bir biçimde hareket etti ki hekimin gözlerinde büyük bir dikkat belirdi.

Sonunda muayeneye başlanıldı. Bu muayene yarım saat kadar devam etti.

İhsan Bey sessizce seyrediyordu. Doktor başını kaldırdığı zaman simasından ne sonuca vardığını anlamak istedi. Lakin arkadaşı büyük bir güler yüzle kalkarak İkbal'e dedi ki:

— Sizi temin ederim hanımefendi, mühim hiçbir şeyiniz yok. Vücudunuzu biraz idareli kullanmak ve özellikle tebdilihava etmek yoluyla şu şimdiki ıstıraplarınız tamamen savuşturulabilir. Size şimdi birtakım ilaçlar yazmak, şu iki tedavi yöntemi olmayacak olursa, hiçbir fayda etmez.

Eğer hastalığınızın üzerinde durulacak bir hal almasını istemezseniz, gösterdiğim tedavi şeklini kabul etmelisiniz.

Kapının yanında hiç hareket etmeksizin durmakta olan Mihriban, doktorun şu sözlerini başıyla onaylıyordu.

Lakin İhsan Bey susuyordu.

İkbal'le kıra gitmek isterdi, fakat bu şekilde değil!..

Dışarıya çıktıkları zaman arkadaşının siması ciddi, endişeli bir tavır almıştı.

İhsan Bey bir soru sormaya cesaret edemiyordu. On on beş adım kadar sessizce yürüdükten sonra genç doktor gözlerini İhsan Bey'e dikerek:

— Hasta sandığınızdan çok daha fazla tehlikede bulunuyor, dedi.

İhsan Bey'in gözleri soru sorar gibi arkadaşına yöneldi. Doktor devam ederek dedi ki:

— Hastanın yaptığı açıklamalardan ve kendi muayenemden anlaşıldığına göre korkunç bir hastalığın temeli atılmış. Bunların yok olması hastanın şimdiye kadar yaşadığı hayat tarzını tamamen değiştirmesiyle olabilir ki o da ancak sizin elinizdedir.

İhsan Bey arkadaşının ne demek istediğini anlıyordu, bununla beraber sustu. Doktor sözüne devam ediyordu:

— Suiistimalin veya şiddetli bir aşkın vahim sonucu olarak meydana gelen bu hastalığa menenjit denilir ki beyin zarlarının iltihabıyla beyin gücü ve bundan dolayı beden gücünün çökmesinden ibarettir. Bu korkunç hastalığın etkilerinin ne gibi şeyler olduğunu hasta üzerinde bizzat gözünüzle görüyorsunuz. Bu ilerleyecek; hastanın beden ve ruh sağlığını öldürücü ve fakat ağır ağır etkileyen bir zehir gibi yavaş yavaş tahrip edecek, sonunda öldürecek, fakat insan olarak doğmuş bir vücudu hayvanlık mertebesine düşürerek öldürecek.

İhsan Bey'in kulaklarında şu ölüm sözü fena bir şekilde çınlıyordu. Genç adam İkbal'i cansız, hareketsiz, mezara girmeye hazır görüyorum zannetti. Dostunun elini şiddetle tutarak hissiyatındaki heyecanı gösterir bir şekilde dedi ki:

— İkbal'i kurtaracaksın değil mi?

Bu sorusu o kadar yardıma muhtaç, o derece ümitsizdi ki genç doktor, İhsan Bey'in bu genç kadına düşkünlüğünün derecesini anlamakta zorluk çekmedi. Yavaş bir sesle dedi ki:

— Evet, İkbal Hanım'ın kurtuluşu mümkündür. Fakat tedavisinde kullanılacak vasıtaların başlıcası ve en birincisi sensin.

Bu konuşmayı uzun bir tavsiye takip ederek İhsan Bey arkadaşından ayrıldığı zaman genç doktor, İkbal'in tedavisini üstlenmiş ve İhsan Bey arkadaşının uyarılarını yerine getirmeye söz vermişti.

21

Mazlume köşke gidileceğini haber aldığı zaman kendi kendisine ne yapacağını sordu. Fakat bu sorunun cevabı pek açıktı: Şüphesiz ki İkbal'i takip edecek. Lakin İhsan Bey'in tasarrufu altında bulunan bir eve gitmekle Mazlume bir dereceye kadar firar ettiği tehlikeye yaklaşmış olmuyor muydu? Evet, Mazlume orada İhsan Bey'e tesadüften kendisini koruyamayacağını düşündü. Kalbinde bir korku uyandı.

Köşke taşındıkları zaman Mazlume'nin korkusu bir dereceye kadar ortadan kalktı. Gerçi İhsan Bey bütün vaktini köşkte geçiriyordu, lakin Mazlume en üst katta kendisine özel bir oda bulmuştu. Penceresinden kırın manzarasını seyredebildiği için aşağıya inmeye mecbur değildi.

İşte Mazlume odasına ilk defa girdiği zaman bunları düşünerek teselli olmuştu.

Köşk Çamlıca civarında, çok ferah bir yerdeydi. İhsan Bey burayı öyle bir şekilde seçmişti ki hayal ettiği münzevi aşka tamamen uygundu. Köşkün etrafını sık ağaçlarla dolu bir bahçe çevreliyordu ki bu zarif binaya dallar arasında yapılmış bir kuş yuvası şeklini veriyordu.

Çamlıca'nın kır manzaraları, Boğaz'ın latif tabloları köşkün gözünün önündeydi.

İkbal bu şairane yeri dikkatle incelediği zaman birçok zamandan beri dudaklarında görülmeyen mesut bir tebessümle İhsan Bey'e teşekkürlerini sunmuştu.

Pek az zaman içinde İkbal'in durumunda pek çok değişiklikler meydana geldi. Mazlume'yle beraber dışarıya çıktıkları, bahçede bir hayli müddet gezindikleri olurdu. İkbal bu hayat tarzından memnun görünüyordu. Kırın temiz havası kalbini ferahlatmaya başlamıştı. Sağlık alametleri o kadar hızla görünmeye başladı ki İkbal'in durumundaki değişiklikleri büyük bir dikkatle muayene eden doktor kuvvetli ümitlere kapıldı.

Lakin heyhat!.. Bu hayat tarzı İhsan Bey için dayanılmazdı.

Bir gün nasıl olduğu bilinmeksizin birkaç haftadan beri kurdukları ilişki tarzı değişti. İkbal ile İhsan Bey arasındaki aşk tekrar başladı.

Bu aşk evvelki kadar şiddetli değildi. Artık İhsan Bey İkbal'in kucağına çılgıncasına atılmıyordu. Ölümün dehşet veren kokusu ilişkilerine bir soğukluk vermişti. Artık İhsan Bey İkbal'in aşkında ruhani bir lezzet hissetmiyordu. Doğal bir ihtiyacı yatıştırıyordu.

Bu sefer İkbal'in sağlığı olağanüstü bir hızla çöküşe geçti. O derecede ki bir gün doktor geldiği zaman genç kadını birdenbire eski haline geri dönmüş gördü.

En büyük tehditler, en etkileyici nasihatler fayda vermedi.

Pek az zaman içinde İkbal odasını terk edemez oldu. Sonunda yatağa yatırıldı. Korkunç baş ağrıları tekrar başladı.

Doktor artık ümitsizce geliyordu. İkbal'in bu korkunç hastalıktan kurtulamayacağından emindi.

22

Köşke geldiklerinden iki ay kadar geçmişti ki bir akşamüstü İhsan Bey dalgın dalgın penceresinden bakıyordu.

Birdenbire dikkatini bahçede çiçek toplamakta olan Mazlume çekti. Genç kız görüldüğünün farkında olmaksızın yap-

mış olduğu küçük bir demeti göğsüne yerleştirmeye çalışarak ağaçların daldan kubbesi altında ilerlemeye başladı.

İhsan Bey'in bakışı genç kızı hayranlıkla takip ediyordu. Epeyce bir zamandan beri İhsan Bey kırın şairane manzarasını seyretmek için penceresinin yanına oturduğu zaman dikkatini, akşamları güneşin batışından sonra bahçede yalnızca gezinmeyi alışkanlık haline getiren Mazlume çekerdi.

Genç adam bu şiirden vücudu seyretmeyi tabiat manzarasının her güzelliğine tercih ederdi. Çiçeklerin içinde, ağaçların arasında masumane dolaşan bu kızcağızı seyretmekle kalbinde tatlı hisler uyanıyordu.

Bu tatlı hisler pek az zaman içinde âşıkane bir tarza büründü. Artık İhsan Bey Mazlume'yi her görüşünde kalbinin şiddetle çarptığını hissediyordu.

Genç adam, Mazlume'yi düşüncelere dalmış halde seyretmekle meşguldü. Birdenbire bir inilti işitildi, yüreği titredi. Hızlı bir hareketle ayağa kalktı, dışarıya koştu.

İkbal'in odasına girdi. Hasta yatağı içindeydi.

Genç kadının şu son günlerde çehresi o kadar değişmiş, o derece korkunç bir şekil almıştı ki İhsan Bey içeriye her girişinde kalbinde bir nefret uyanmasını engelleyemezdi.

İkbal, İhsan Bey girdiği zaman hiç hareket etmedi. Bakışsız, sönük gözleri delikanlıya yöneldiği zaman kim olduğunu tanıyamadı.

İkbal birkaç gündür bildiği şeyleri unutmuştu. Gözlerinin tesadüf ettiği bir şeyi kendini çok zorlayarak tanıyabilirdi.

İhsan Bey yanına oturduktan sonra İkbal kendisini tanıdı. Kemikten ibaret kalmış olan kolunu uzatarak genç adamın elini tuttu. Bir şey söyleyecekmiş gibi dudakları uzandı, uzandı. Lakin zihni derdini ifade edecek kelimeleri bulmaktan kaçınıyordu. Sonunda boğuk bir sesle:

— Oh İhsan, İhsan!.. dedi.

Bu acı nidayı bir hıçkırık galeyanı takip etti. Yüzü mosmor kesildi, gözleri kanlandı...

Görünüşü o kadar korkutucuydu ki İhsan Bey ruhunu teslim edecek zannetti.

İkbal, mezarın derinliklerinden çıkıyormuş gibi derin bir sesle devam etti:

— Oh!.. Ölüyorum... Lakin senin kollarının arasında canımı teslim edeceğim, değil mi?

İhsan Bey bu soruya karşı şiddetle titredi.

Hastanın bitkin kolu İhsan'ın elini sinesine doğru çekip götürüyordu. Renksiz dudaklarında mutluymuş gibi bir tebessüm, ruhsuz gözlerinde veda edercesine bir gülüş görülüyordu.

Genç adam elinin temas ettiği bu soğuk vücuttan, gözlerini kendisine çeken bu ölü gözlerinden ürktü. Şiddetle geriye çekildi, deli gibi dışarıya firar etti.

İhsan Bey'in damarları şiddetle vuruyor, başı ateş gibi yanıyordu. İki eliyle kafasını sıkıştırarak bahçeye çıktı.

Etrafı karanlıklar istila etmişti. Yalnız birkaç yıldızın parladığı görünüyordu.

Delikanlı serin havanın vücuduna temasıyla ferahlayarak bahçede ilerledi. Ne yaptığını, nereye gittiğini bilmiyordu. Gözlerinin önünde yalnız İkbal'in korkunç çehresi dehşet saçıyordu.

İhsan Bey birdenbire durdu. Kendisine pek yakın bir yerde ayak sesleri işitildi.

Bu esnada bahçede kim bulunabilirdi?

İhsan Bey'in hayalinden bir şimşek hızıyla Mazlume'nin çehresi geçti. Kalbi şiddetle vurdu.

Nasıl?.. Mazlume, öyle mi? Kendisinden iki adım uzak. Gece, bahçenin tenha bir yerinde.

İhsan Bey'in aklından İkbal'in ölü yüzü silindi. Aklı Mazlume'nin orada, ağaçların biraz ötesinde gezinmekte olduğuna kaydı.

Mazlume'nin aheste aheste yaklaştığı hissolunuyordu. Genç adam süratle ağaçların arkasına saklandı. Mazlume önünden geçerken o kadar heyecanlandı ki hemen kızcağızın önüne atılacak zannolunurdu.

Nefsine büyük bir direnmeyle kendisini zapt etti.

Genç kız biraz daha yürüdü. Lakin büyük bir çam ağacına yaklaştığı zaman durdu, ağacın altına oturdu.

İhsan Bey her hareketini gözüyle takip ediyordu. Genç kız ağaca gelişigüzel yaslanmış, başını biraz arkasına atarak gözlerini yıldızların hazin ışığına dikmişti. Bu ara ayın ufukta aheste aheste yükselerek parlak ışıklarını ağaçların yapraklarından süzerek salıverdiği, Mazlume'yi bir nur denizine boğduğu görüldü.

Genç adam güzellik vücut bulmuş da gözünün önünde nurdan, gençlikten oluşan bir manzara çizmiş zannetti.

Artık tahammül edemedi. Deli gibi Mazlume'ye koştu. Fakat genç kız o kadar seri bir hareketle kalkmıştı ki ne yapacağını şaşırdı. Buraya niçin geldiğini, Mazlume'yi niçin hayallerinden alıkoyduğunu anlamadı.

Genç kız o kadar korkmuştu ki titrek sesle, "Ne istiyorsunuz?" cümlesinden başka bir şey söyleyemedi. Sanki İhsan Bey'in cüretini arttırmaya bu söz yeterliymiş gibi genç adam delice bir şekilde ellerini tuttu, "Mazlume! Seni seviyorum!" sözünü söyledi.

Mazlume şiddetli bir hareketle silkinerek ellerini kurtardı, sert bir sesle, "Hain!" dedi. Lakin İhsan Bey duramayacak kadar hislerine mağlup olmuştu. Genç kızı kollarıyla tuttu, "Seviyorum" sözü de dilinde tekrarlanıyordu.

Mazlume kendisini kurtarmayı başaramadı. Vücuduna temas eden ateşli nefesten, çehresinin her tarafına yağan buse yağmurundan başı döndü; ikisi beraber yere düştüler.

Mazlume artık karşı koyamıyordu. Son bir feryat olarak ağzından çıkan "Merhamet!" nidasını ateşli bir öpücük kapadı; genç kız bir daha kalkmamak üzere düştü.

Bu esnada semanın karanlık rengi üzerinde bir yıldızın kaydığı görülüyordu...

Yarım saat sonra İhsan Bey büyük bir suç işlemiş gibi ağaçların arasından, karanlıkların içinden çılgıncasına bir halle geçiyordu.

Zannediyordu ki Mazlume'nin kurban olmuş namusu intikama susamış gibi arkasından takip ediyor.

Firar ediyormuş gibi süratle ilerledi. Lakin köşkün kapısına yaklaştığı zaman yıldırımla vurulmuş gibi birdenbire durdu.

Eşiğin üzerinde hareketsiz, tehditkâr bir hayal gördü. Korkuyla geriye çekildi, fakat firar etmeyi başaramadı.

Hayalin gözleri kendisine dikilmişti. İhsan Bey bu gözlerde tehditkâr manalar görüyordu.

Hayalin kahreden bakışı altında ezildi, titredi.

Korkunç bir rüya görüyorum, şiddetli bir kâbus altında eziliyorum zannetti.

Hayır, değil... Karşısındaki hayal son bir yaşama gayretiyle canlanmış, yalnız aşkın verdiği bir kuvvetle dirilmiş de karşısına çıkmış; yalnız can çekişme anında uyanan bir hisle sevgisinin, aşkının hatırasının ayaklar altına alındığını anlamış; oraya... Karşısına... Bu dünyadan ebediyen ayrılmadan intikama gelmiş olan İkbal'di.

Mezarından yeni çıkmış bir iskelet gibi sallanarak ilerledi. İhsan Bey bu korkunç varlık karşısında çekingen, titrek geri geri çekiliyordu.

Lakin gözleri; İkbal'in boş, mezarın derinliklerinden çıkıvermiş gibi karanlık gözlerine istemsizce, bozguna uğramış bir halde yöneliyordu. Alnından soğuk soğuk terler dökülüyordu.

İkbal'in daha fazla ilerlemeye gücü yetmedi. Sarhoş gibi sallandı, yardım istiyormuş gibi etrafına bir göz gezdirdi. Dayanacak bir yer, tutunacak bir ağaç göremedi.

Zayıflığın, dermansızlığın verdiği bir acıyla boğazından şiddetli bir hırıltı çıktı. Dengesini kaybediyormuş gibi iki kolunu etrafa uzattı, hücum etmek istiyormuş gibi son bir gayret etti, lakin başaramadı.

Canhıraş, yürek parçalayan bir feryat ederek kolları arasında hayattan zevk aldığı adamın ayakları altına düştü.

Bu feryadın akisleri etrafta henüz çınlıyordu ki İkbal put gibi hareketsiz durmakta olan İhsan Bey'in ayakları altında son nefesini vermişti.

23

Bu geceyi takip eden günler Mazlume ve İhsan Bey için pek ıstıraplı geçti. Mihriban ise hiçbir şey olmamış gibi sessizliğini koruyordu. Bir hafta kadar bu üç kişi arasında hiçbir kelime söylenmedi.

Mazlume odasından çıkmıyordu. İhsan Bey şiddetli bir vicdan azabının etkisi altındaydı. Mihriban da eskisi gibi işiyle meşgul oluyordu.

Mazlume'ye hedefi olduğu felaket o kadar dehşetli gelmişti ki zavallı kız deli gibi bir haldeydi.

Düşünmeye, halini anlamaya gücü yetmiyordu. İlk günler ağlamıştı. Fakat sonraları bu teselli vasıtası da kendisi için ortadan kalktı.

O gecenin hatırası aklından geçtikçe kalbi parçalanıyordu, boğazına kadar bir ateş çıkıyordu; lakin gözyaşları çıkmıyordu, ebediyen ağlamak istediği namusuna ağlayamıyordu. Demek en korktuğu, en çok çekindiği şey başına gelmişti.

İşte bu korkunç hakikatin karşısında üzüntüsü son dereceyi buluyordu.

Mazlume düştüğü uçurumun tehlikeli derinliğinden korkuyordu, titriyordu.

Lakin düşmüştü... Artık ne yapabilirdi?..

Bir hafta sonra, sabahleyin, genç kızın kapısına yavaşça vuruldu. Mazlume titreyerek kalktı, kapıyı açtı.

İhsan Bey gözlerini kaldırmaya cesaret edemeden dedi ki:

— Size bir şey teklif etmeye geldim.

Bu soru genç kız için o kadar beklenmedik bir soruydu ki cevap veremedi.

Genç adam yavaş bir sesle devam etti:

— Burası o kadar acı olaya ev sahipliği yaptı ki artık burada oturamayacağımı anlıyorum.

Sözünün buradan sonrasını getirmeye sıkıldı.

Acaba ne demek istiyordu?..

İhsan Bey kızararak Mazlume'ye yaklaştı, ellerini tutarak dedi ki:

— Artık size hislerimi serbestçe söyleyebilirim, değil mi?

Genç kız mahcup bir şekilde gözlerini indirdi. Fakat artık karşı koymuyordu.

İhsan Bey sesiyle genç kızın yüreğini titreterek devam etti:

— Artık sizi ne kadar sevdiğimi, aşkınızın kalbimde nasıl güçlü bir yer tuttuğunu söyleyebilirim, değil mi?.. Lakin müsaade ediniz... Evet Mazlume... Müsaade et de seni ne kadar delice sevdiğimi, her gün, her dakika dizlerinin dibinde tekrar edeyim.

Mazlume İhsan Bey'in ne teklif etmek istediğini anladı. Yine bu teklifin bir aynını pek az bir zaman önce İkbal'e ettiğini hatırladı. Yine bu İhsan Bey'in birkaç ay önce İkbal'e bağlılık sözü verdiğini düşündü.

Birdenbire zihninde İhsan Bey'in böyle bir teklifi İkbal'e ettiği gecenin manzarası uyandı. Genç adamı ayaklarının dibinde, çocuk gibi ağlıyor zannetti.

İhsan Bey ise kulaklarına, "Mazlume seni seviyorum... İlelebet seveceğim" vaadini mırıldanıyordu.

Bu sözler bir musiki gibi genç kızı kendinden geçiriyordu, kafasını karıştırıyordu.

Gözlerinin önünde hayalî, bulutlar içinde bir tablo beliriyordu. Bu tablo İhsan Bey'le kendisini aşkın göğünde uçuyor gösteriyordu.

Genç adam Mazlume'nin ellerini şiddetle sıkıyor, cevap vermeye zorluyordu. Bir ara bakışları birbirlerine tesadüf etti. İhsan Bey'in bakışı o kadar şiddetli âşıkane hislerle doluydu ki genç kızın gözleri mağlup bir tavırla indi. Lakin bu göz göze geliş kalbini bir aşk deniziyle doldurmuştu. Az kaldı ki ağzından, "Ben de seni seviyorum... Al... Beni ne yaparsan yap! Senin tamamıyla kölenim..." itirafı çıkacaktı.

Lakin İkbal'in tehditkâr hayali ansızın gözünün önünden geçti. İlanıaşkı kabul ettiğini söylemeye cesaret edemedi. Fakat İhsan Bey'e de karşı koyamıyordu

Aşkın ezici kuvveti genç kızın bütün acılarını, ıstıraplarını yok ediyordu.

Yardım istercesine; zaafını, karşı koymaya gücünün olmayışını itiraf ediyormuş gibi yalvarırcasına İhsan Bey'e baktı.

İhsan Bey sevildiğini, aşkının reddedilmediğini anladı. Genç kız bu ümitsiz bakışıyla kendisini teslim etmiş oluyordu...

Bu ikinci sessizlik, Mazlume'yi İhsan Bey'in kucağına tamamen atıyordu.

24

Birkaç gün sonra köşkü terk etmişlerdi. Şimdi aldıkları ev Emirgan'da bir yalıydı. Burada kimsenin haberi olmaksızın tek başlarına, yalnız aşklarıyla meşgul olarak yaşıyorlardı.

Mihriban kendilerini terk etmemişti. Sanki İkbal ölmemiş yahut Mazlume İkbal'miş gibi hiç tavır değiştirmemişti.

İhsan Bey aylarca Mazlume'yi terk etmedi. Annesini tamamen unutmuş gibi görünüyordu. Mazlume ise İhsan Bey'in esiri olmuştu. Genç adamı büyük bir tutkuyla seviyordu.

Vakitleri o kadar huzurla geçiyordu ki hayatın akışının farkında değildiler.

Lakin bir gün beklenmedik bir olay yaşandı.

Alıştıkları üzere sabahleyin erkence kalktıkları zaman Mihriban elinde bir mektupla içeriye girdi. İhsan Bey bu mektubu açtığı zaman şaşırmış görünüyordu.

Mektup yalnız şu sözleri içeriyordu:

"Anneniz ölüyor. Son defa görmek isterseniz derhal geliniz."

İhsan Bey sapsarı kesilmiş halde ayağa kalktı, titreyerek mektubu Mazlume'ye uzattı.

Genç kızın gözleri şu iki satırı süratle süzdü.

Bir süre birbirleriyle bakıştılar.

Mazlume o zamana kadar İhsan Bey'in annesini hiç düşünmemişti. Birdenbire bu zavallı kadının çekmiş olduğu ıstıraplar gözünün önünde belirdi. Oğlunun hayatını uzaktan,

büyük bir sabır ve tahammülle takip ettikten; kendisini terk edişine karşı son derece içten bir metanetle direndikten sonra son nefesini oğlunun sevgisinden mahrum halde vermeye katlanan bu anne Mazlume'nin gözünde ulvi bir hal aldı.

İhsan Bey karşısında hiç hareket etmeksizin duruyordu. Lakin niçin duruyordu?.. İhtimal ki kurbanı olarak ölümü bekleyen annesini son defa olarak görmeye niçin koşmuyordu?

Mazlume delikanlıya yaklaşarak dedi ki:

— İhsan! Niçin duruyorsun?..

İhsan Bey bu sözü bekliyormuş gibi dışarıya koştu. Mazlume'nin ağır bir serzenişi ima eden şu sorusu o zamana kadar sessizliğini koruyan vicdan azabını birdenbire tutuşturmaya yetti. Annesinin sevgisini ne derecelerde suiistimal ettiğini, hukukunu ne kadar alçakçasına ayaklar altına aldığını düşündü.

Kalbinde türlü, karmaşık birçok his çarpışmaya başladı; şiddetli, ateşli bir ıstırap yüreğini ezdi.

Kafası o kadar karışıktı ki İstanbul'a çıktığı zaman bir araba tutmayı akıl edemedi, sokaklardan bir deli gibi hızla geçti. Hiçbir şeyi düşünemiyordu. Etrafında lakayt, amaçsızca geçmekte olan insanların arasından deli gibi koşuyor, yalnız bir fikri takip ediyordu:

"Ya ölmüşse!.."

Bu fikir kalbini parçalıyordu. Annesinin vefatından kendisini sorumlu tutuyordu.

Kendi kendine o zamana kadar annesini niçin düşünmediğini, ona borçlu olduğu görevi niçin ayaklar altına aldığını soruyordu.

Eve geldiği zaman merdivenlerden büyük bir hızla çıktı, odaları deli gibi geçerek garip bir hissin yönlendirmesiyle annesinin yatmakta olduğu odaya atıldı... Aman yarabbi! Bu odaya girerken kalbi ne kadar çarpıyordu!

"Ya ölmüşse!.."

Hayır, ölmemişti. Son nefesini teslim etmek üzere oğlunu son defa görmeyi bekliyordu.

İhsan içeriye girdiği zaman olağanüstü bir kuvvetle yatağında doğruldu, gözlerini delikanlının üzerine dikti. Bu gözlerde o kadar şiddetli kınama ifadesi görülüyordu ki İhsan Bey bulunduğu yerde mıhlandı kaldı, ilerlemeye cesaret edemedi. Bu esnada delikanlının gözleri önünden İkbal'in öldüğü geceki görünüşü geçiyordu. O da ölürken kendisine böyle bir bakışla bakmıştı.

Annesi İhsan Bey'i bir müddet sessiz, şaşkın bir halde seyrettikten sonra ağır bir sesle dedi ki:

— Seni muhtemelen arzu etmediğin bir ziyarete mecbur ettiğimden dolayı beni kınama... Seni son defa olarak görüp son sözlerimi söylemek istiyorum.

İhsan Bey cevap vermek istedi, fakat hastanın bir işareti mani oldu.

Genç adam duygularının galeyanı içinde boğuluyordu.

— Seni düşkün bir hayata dalmış gördüğüm zaman pek az bir süre içinde bana döneceğini, annene borçlu olduğun sevgiyi birtakım fahişelere feda etmeyeceğini zannediyordum. Bu ümidimin gerçekleşmesine kadar büyük sabır ve metanetle bekledim, fakat heyhat!.. Sen zannetmediğim kadar hainmişsin.

Şu son söz İhsan Bey'e yakıcı bir kırbaç gibi çarptı.

Annesi devam ediyordu:

— Eğer hassas bir kalbe sahip olsaydın, bu süre zarfında ne ıstıraplar, ne zorluklar altında yaşadığımı tasvir ederdim. Eğer vicdanen mustarip olacağını bilseydim beni ne derecelerde felakete sürüklediğini, kalbimi ne kadar zalimce parçaladığını izah ederdim. Lakin susacağım. Benim için hazırladığın mahrumiyet hayatı içinde nasıl sessizce ıstıraplarıma tahammül ettiysem son nefesimi de öyle vereceğim. Lakin isterim ki senin hakkında neler düşünerek öldüğümü bilesin.

Genç adam tahammül edemedi. Kalbini istila eden duygu tufanı taştı. Annesinin yatağına koşarak ellerini tuttu, şiddetle ağzına götürerek deli gibi ağlamaya başladı. Boğazını parçalayan hıçkırıklar arasından "Anne! Affet!" haykırışları çıkıyordu.

Lakin yaşarken susan bu anne ölürken affetmek istemiyordu. Reddedilmiş bir sevgi, ayaklar altına alınmış bir hukukun verdiği kahredici şiddetle intikam almak istiyordu.

Ellerini büyük bir küçümsemeyle çekti ve dedi ki:

— Bırak! Seni buraya çağırmaktaki amacım hayattayken yerine getirmediğin vazifeye davet için değildir. Yalnız senden ne derecelerde nefret ettiğimi söylemek istiyorum. Bu arzumu gerçekleştirdim. Şimdi gidebilirsin.

İhsan çıldırıyordu. Ağlayarak af diliyordu. Fakat bu anne, hissiyatına yenilecek kadar zayıf değildi. Yatağı üzerinde daha da doğrularak dedi ki:

— Annenin son nefesinde olsun bir arzusunu yerine getirmeyecek kadar vicdansız mısın?

Bu söz son darbe oldu. Genç adam bu sefer doğrularak ayağa kalktı. Annesine son bir bakış fırlatarak deli gibi dışarıya çıktı.

Hastanın gözleri bir süre kendisini takip etti.

İhsan Bey dışarıya çıktığı zaman zavallı anne heyecanın yükü altında ezilmiş gibi yatağına düştü. O zamana kadar zapt ettiği gözyaşları sessizce akmaya başladı.

İhsan Bey annesinin ölmekte olduğu bu odadan çıktığı zaman artık gözüne bir mezar kadar korkunç görünen bu evde durmak istemedi. Deli gibi sokağa atılarak süratle yürüdü. Fikrinde bir şey vardı.

Bu fikri takip ediyordu. Bir yere gitmek; orada annesini yatağında, İkbal'i mezarında unutmak istiyordu. Oh, İkbal... Bu isim boğazını parçalıyordu. O zamana kadar kalbinde zapt ettiği ve bastırdığı olanca vicdan azapları annesini o halde görmekle tekrar uyanmıştı.

O geceki manzara tamamen gözlerinin önünde tekrar canlanıyor, o son feryadın korkunç akisleri kulaklarında tekrar çınlıyordu.

Lakin İkbal'i büyük bir şiddetle sevdikten sonra niçin son bir kucaklaşma için uzanan kollardan firar ederek başka birisinin kollarına atılmıştı?

Bilmiyordu, zihninde bir sebep bulamıyordu!.. O gece garip bir sebeple, muhakemesi mahvolmuş gibi Mazlume'nin ayaklarına atılmıştı... Bundan başka bir şey düşünemiyor, başka bir sebep bulamıyordu.

İhsan Bey sokaklardan şuurunu kaybetmiş bir adam gibi geçiyordu. Bütün eski hatıralar bir ceza kırbacı gibi kendisini takip ediyordu. Bunlardan kaçıyormuş gibi süratle ilerliyordu. Fakat garip bir ses kulaklarına şu kelimeyi mırıldanıyordu: "Hain! Hain!"

Lakin bu hakarete hedef olmak için ne yapmıştı?

Bu soru zihninde inatla canlanıyordu. Annesini, İkbal'i kendisi mi öldürmüştü ki "hain" namına müstahak görülüyordu?

İhsan Bey bu soruya karşı öfkeleniyordu. Evet, niçin kendisini bir katil gibi aşağılamaya layık görüyorlardı? Ne yapmıştı?

Zavallının bu öfkesiyle eğleniyormuş gibi aşağılayıcı bir ses kulaklarına o kelimeyi tekrar ediyordu: "Hain! Hain!"

Genç adam çıldırıyordu. Tahammül edemiyormuş gibi etrafına bir göz gezdirdi.

Lakin neredeydi?

İhsan Bey kendisini karanlık, tenha bir sokakta buldu.

Buraya niçin gelmişti? Pek iyi bilmiyordu. Kalbinde bir ihtiyaç hissediyordu. Muhtemelen o ihtiyacı gidermek için!

Önündeki kapıyı iterek içeriye girdi. Burası adi bir meyhaneydi. İhsan Bey içeriye girdiği zaman etrafa göz gezdirdi. Yarı karanlığa gömülmüş, havası kükürtle dolu bu yerde birtakım biçareler ciğerlerini zehirliyordu. İhsan Bey içeriye girdiği zaman yüzüne birkaç sönük bakış dikildi. Genç adam bunların arasından geçerek en derin bir köşeye oturdu.

Bir akşam yine böyle bir yere, yine böyle bir halde gelmişti. Lakin o zaman kendisini bu ümitsizce harekete yönelten aşktan başka şey değildi. Halbuki şimdi...

Birdenbire genç adamın gözlerinin önünde annesinin kendisini kınayan hali göründü. Elini gayriihtiyari bir hareketle masanın üzerinde bulunan kadehe uzattı. İçindeki

zehirli suyu içti. Olağanüstü bir süratle kadehler birbiri ardından geldi.

Etrafından kükürtle dolu bir buhar yükseliyor, gözlerine bulutlar çekiyordu.

İhsan Bey o kadar içmişti ki bir hareket etmeye, başını döndürmeye gücü yetmiyordu. Böyleyse de son bir gayret ederek elini uzattı. Lakin almak istediği kadeh pek ağır geldi, parmakları çözüldü, kadeh elinden düşerek parça parça oldu.

Artık genç adam içmiyor; hareketsiz, bilinçsiz duruyordu.

Bu vaziyette üç dört saat geçmişti ki delikanlı ayağa kalktı, ilerlemek istedi. Lakin ayaklarının ucunda bir uçurum, gözlerinin önünde bir boşluk açılıyordu. Sallanarak, etrafa tutunarak ilerledi.

Sokağa çıktığı zaman gözlerinin önünden dükkânlar, sokaklar bulutlar içinde dönerek firar ediyordu.

25

Gecenin ilk karanlıkları etrafı istila etmeye başlamıştı ki kapının çalındığı işitildi. Mihriban kapıyı açtığı zaman merdivenin yanına yaslanmış olan Mazlume, İhsan Bey'in sallanarak, doğaüstü bir güçle canlanmış bir heykel gibi içeriye girdiğini gördü. Delikanlının çehresinde o kadar korkunç bir sarılık, gözlerinde o derece vahşi ıstırap belirtileri görülüyordu ki Mazlume yüreğinin titrediğini hissetti. Bununla beraber bir hareket etmeye, dudaklarının ucuna kadar gelen acı soruyu sormaya cesaret edemedi. İhsan Bey öyle bir halde dönüyordu ki gerçekleşmesinden korktuğu felakete hedef olduğuna şüphe bırakmıyordu.

Genç adam yanına yaklaştığı zaman Mazlume kollarına atılacak, gözyaşlarını aşkının bağrına dökecek zannediyordu. Lakin aldanıyordu... İhsan Bey sanki Mazlume'nin orada bulunduğunu fark etmemiş gibi sallanarak yoluna devam etti, odasına kadar gitti. Elbiseleri üzerinde olduğu halde

ruhi ıstırabının kahredici ağırlığı altında dermansız kalmış gibi yatağına atıldı.

Mazlume kendisini takip ederek içeriye girdiği zaman zavallı delikanlının delice bir üzüntüyle gözyaşı tufanını salıverdiğini gördü.

Bir hayli müddet odanın matemli sessizliği içinde İhsan Bey'in boğuk boğuk seslerinden başka bir şey işitilmedi. Mazlume hiçbir söz söylemiyor, aklına hiçbir teselli sözcüğü gelmiyordu. İhsan Bey'in hali gözünün önünde o kadar kederli bir tablo oluşturuyordu ki genç kızı korku sarmıştı. Fakat kalbi, deruni iniltilerini âşığının feryatlarına katıyordu.

Bulundukları oda gecenin karanlığına tamamen gömülmüştü. Yalnız ayın hazin ışığı pencereden hafif hafif vurarak odanın bir kısmını belli belirsiz aydınlatmaktaydı.

Gözleri bu ışığa dikilmiş halde Mazlume dalgın dalgın düşünüyordu.

Birdenbire oda mutlak bir sessizliğe gömüldü. İhsan Bey'in hıçkırıkları kesildi, yalnız iri iri nefes aldığı işitilmeye başladı.

Mazlume düşünüyordu...

Bir hayli zaman bu şekilde geçti, genç kız tamamıyla düşüncelerine dalmıştı. Lakin ne düşünüyordu? Bilmiyordu. Fakat kalbinde yakıcı bir ıstırap, aklında bir hüzün vardı.

Birdenbire yanında bir sesin mezardan çıkıyormuş gibi ürkütücü ve boğuk bir şekilde "İkbal!" dediği işitildi. Mazlume şiddetle titredi.

Bu ses İhsan Bey'in sesiydi.

Odanın karanlığı içinde boğuk bir şekilde bu adın yâd edilmesi genç kızı o kadar dehşete düşürmüştü ki titreyerek ayağa kalktı.

İhsan Bey ağlayan bir adamın konuşma tarzına benzer bir şekilde devam ediyordu: "İkbal!.. Affet!.."

Şu son söz boğazında boğuluyormuş gibi hıçkırıklarla karışarak işitiliyordu. Lakin niçin annesine ağlaması icap eden bu adam İkbal'i düşünüyor, İkbal'den af diliyordu?

Mazlume kendi kendisine bu soruyu soruyordu. İhsan Bey'in bu kadını düşündüğüne adeta sinirleniyordu. Demek onu hâlâ seviyor, hâlâ onu düşünüyordu! Fakat kalbinden onun aşkını, hatırasını çıkarmak için kendisi burada değil miydi?

Bu sorular süratle aklından geçmekteyken İhsan Bey'in "Affet!.. Affet!.." nidasını tekrar ettiği işitiliyordu.

Lakin niçin af diliyordu? Mazlume şimdi kendi kendisine bu soruyu soruyordu. Demek kendisini sevdiği için İkbal'den af dilemeye mecbur hissediyordu.

Mazlume'nin aşkı o kadar şiddetlenmişti ki genç kız İhsan Bey'in ne kadar farklı hisler altında âciz, kalbinin ne derece şiddetli vicdan azaplarına cenk meydanı olduğunu düşünemiyordu.

Vefatından beri her ikisinin de adını yâd etmeye cesaret edemedikleri İkbal'in ismini İhsan Bey'in ağzından böyle bir halde işitmekle Mazlume'nin kalbinde garip birtakım hisler uyandı. O zamana kadar zapt ettiği hislerinin galeyanı boğazına hücum etti; kendisini pencerenin yanında bulunan bir sandalyenin üzerine atarak sessizce ağlamaya başladı.

İhsan Bey şiddetli kâbuslar altında ezilerek ölüme benzeyen bir uykunun derinliklerine tamamen dalmıştı ki Mazlume de kederlerini gözünün önünden ay ışığına bürünerek geçen denizin dalgalarına emanet ediyordu.

26

İhsan Bey on gün kadar şiddetli bir sıtmanın tesiri altında olarak yatağında kaldı. Mazlume bu uzun zamanı acı ıstıraplar içinde hastanın yanı başında geçirdi.

Bu on gün İhsan Bey için daimi bir kâbus içinde geçmişti. Delikanlı nadir olarak gözlerini açardı. Lakin bu gözler bulutlarla örtülmüş gibi kimseyi fark edemezdi. Mazlume bu hastalıktan o kadar korkmuştu ki İhsan Bey'in annesinin ardından gideceğini zannediyordu. Bazı vakitler olurdu ki

delikanlıyı hareketsiz, cehennem ateşleri içinde yanmakta görerek çıldırıyormuş gibi eğilir; hastayı varlığından haberdar etmek istiyormuş gibi, "İhsan!.. İhsan!.." derdi. Lakin bir cevap alamazdı. Kalbinin en samimi noktasından çıkan bu nidalar hastaya ulaşmazdı.

Mazlume yıldırım kadar süratle İhsan Bey'i hedef alan bu ani hastalığa bir mana veremiyor, o zamana kadar hiç tanımadığı bir doktorun şüpheli bir tavırla başını sallamasından bir şeyler anlayamıyordu. Fakat kalbinde bir korku vardı.

Niçin birkaç gün evvel mutlu mesut yaşamaktayken şimdi İhsan'ı böyle bir halde görüyordu?

Pek çok defa Mazlume yatağın yanında acı acı düşüncelere dalardı. Genç kızın kalbinde başka bir ıstırap daha vardı.

İhsan Bey, günde birkaç defa tekrar eden nöbetleri esnasında sayıkladığı zaman ağzından çıkan sesler arasında yalnız iki kelime fark edilebilirdi: "Anne!.. İkbal!.."

O zaman Mazlume titrerdi. Hakkını ayaklar altına alırcasına İhsan'ın hayallerini işgal eden bu kadına öfkelenirdi. Kendisini zapt etmek, hislerini bastırmak için hastanın yanında asabi kadınlara has sancılarla kıvranırdı.

Lakin niçin İhsan kendi ismini söylemiyordu?

Mazlume'de bu soru bir saplantı olmuştu. Genç kız isterdi ki İhsan'ın hayallerini yalnız kendisi işgal etsin, ağzından yalnız kendi adı çıksın.

Lakin değil, daima kulaklarına çarpan kelime İkbal'in adıydı. O zaman Mazlume ümitsiz bir öfkeyle etrafına bakınırdı. Lakin niçin İhsan'ın ağzında bu kelime tekrar ediyordu? Demek o zamana kadar geçirdikleri mesut zamanlarda İkbal'in hatırası İhsan'ın kalbini istila ediyordu, demek bazen İhsan Bey sessizce düşüncelere daldığı zaman İkbal'i düşünürdü?

Oh, şimdi hepsini anlıyordu.

Genç kızın kalbinde buna benzer birtakım şüpheler uyanıyor, yüreğini dayanılmaz ateşlerle yakıyordu.

Bir gün Mazlume henüz uyanmış olduğu halde yavaş yavaş İhsan Bey'in yatağına yaklaşarak eğildi.

Delikanlının gözleri açık ve bir noktaya dikiliydi. Mazlume "İhsan!.. Nasılsın?.." sorusunu sorduğu zaman gözleri ağır bir hareketle döndü, Mazlume'ye dikildi. Bakışları o kadar dokunaklıydı ki Mazlume kalbinde büyük bir üzüntü hissetti.

İhsan Bey genç kızın elini tutarak hafif ve tatlı bir sesle, "Mazlume..." dedi.

Hastalığının başlangıcından beri bu ismi ilk defa söylüyordu. Lakin bu kelime o kadar tatlı, o kadar gönül okşayıcı bir sesle söylenmişti ki genç kız olanca öfkelerini, kederlerini unuttu. Yalnız bu kelimeyi bekliyor; hâlâ sevildiğini, aşkının İhsan Bey'in kalbinde hâlâ hüküm sürdüğünü yalnız bu kelime ispata yetermiş gibi delikanlının üzerine atıldı. Ateşli bir buseyle yanmakta olan dudaklarını delikanlının dudaklarına koydu. Bir yandan da şu soru çıkıyordu: "Beni seviyorsun, değil mi İhsan?.."

27

İhsan Bey dışarıya çıkabilecek derecede iyileşmişti ki bir gün Mazlume uyandığı zaman delikanlıyı giyinmiş gördü. Mazlume dedi ki:

— Ne o? Çıkıyor musun?

— Evet, biraz yürümek istiyorum.

— Lakin henüz yürüyebilecek kadar kuvvetin yok.

— Oh!.. Uzun bir yola gidecek değilim ya...

Mazlume ne olduğunu anlamadığı bir his nedeniyle İhsan Bey'i salıvermek istemiyordu:

— Burada otursan daha iyi değil mi?

Genç kız bu soruyu öyle yalvarırcasına soruyordu ki İhsan Bey tebessüm ederek şu şekilde karşılık verdi:

— Eğer dışarıya çıkmamı istemiyorsan kalırım. Bense müsaade edeceksin zannediyordum.

Mazlume İhsan Bey'in çıkmasına engel olamayacağını anladı. Kalbinde anlam veremediği bir şüphe uyandı. Bu şüpheyi ortadan kaldırmak istiyormuş gibi dedi ki:

— Hiç olmazsa çabuk döneceğine söz verir misin?

İhsan Bey dudakları üzerindeki tebessümü korumaya gayret ederek şu cevabı verdi:

— Bilirsin ki senden uzak kalınca rahat edemem.

"O halde niçin çıkıyorsun?" sorusu Mazlume'nin dudağının ucuna kadar geldi. Fakat bu konuşmanın devam etmesinden İhsan Bey'in rahatsız olacağını hissetti. Kalbinde uyanan şüpheler şiddetlenmiş olduğu halde sustu.

Beş dakika sonra İhsan Bey dışarıya çıkarken Mazlume de hep yaptığı gibi penceresinin yanına oturuyordu.

Mazlume bir hayli müddet burada oturdu. İhsan Bey'in pek az bir zaman sonra döneceğini zannediyordu.

Lakin birkaç saat geçtiği halde henüz dönmemişti.

Lakin niçin gelmiyor? Demek kendisine yalan söylemişti. Oh!.. Şimdi hepsini anlıyordu. Artık İhsan Bey kendisini evvelki gibi sevmiyor.

Bu fikir Mazlume'nin kalbini bir ateş parçası gibi yakıyordu.

Mazlume hayatını İhsan Bey'e adadığı zaman bu acı neticeyi düşünememişti. Şimdi kendisini attığı korkunç girdabı bir bulut arasından fark ediyordu.

Mazlume kendisini İhsan Bey'in kucağına teslim ettiği zaman ne yaptığını, nasıl bir tehlikeye atıldığını bilmiyordu. Bu delikanlıyı şiddetli bir aşkla seviyordu, bu aşk muhakemesini tamamen iptal etmişti.

Mazlume İkbal'in fuhuş batağına sürüklenmiş hayatını öğrendiği zaman nefret etmişti. Onunla beraber nasıl yaşayacağını, namusunu nasıl koruyacağını düşünmüştü. O zaman genç kızın zihni, namusunu korumaya, bulunduğu tehlikeli girdabın korkunç derinliğini anlamaya çalışmakla yetinirdi.

Oradan kaçmak istemişti, fakat yoksulluk hayatına dönmek için kendisinde cesaret bulamamıştı.

Genç kız çok değişik hislere dalmıştı ki İhsan Bey'e tesadüf etti. Bu tesadüf, düşüncelerini istila eden karanlık bulutlar arasında güzel bir ışığın parıldaması gibi olmuştu.

Kalbinde bir yıldırım hızıyla birtakım garip hisler uyanmıştı. Bunları bastırmak ümidindeydi. Fakat başarılı olamamıştı. Zihni elinde olmaksızın istemediği noktaya kayardı.

İkinci defa olarak İhsan Bey'i İkbal'in ayaklarında, aşkın aşırıya kaçan çılgınlığı altında ağlarken gördüğü zaman kalbinden hafif hafif akan aşk, şiddetli bir tufan halini almıştı. Genç kız yine karşı koymak istemişti. Lakin İkbal İhsan Bey'i sevdiğini itiraf ettiği zaman bu aşk olanca kuvvetiyle uyanmış, kalbini tamamıyla etkisi altına almıştı.

Ah, o gece!.. Evet, o gece Mazlume karşı koyabilirdi. Lakin bu mümkün olmamıştı. İhsan Bey, genç kızın kendisini düşündüğü bir zamanda aşkını itiraf etmişti.

Mazlume için düşüş kaçınılmazdı.

O zaman bu aşkın ölümsüzlüğüne inanmıştı. İkbal kendisi için feci bir örnekti, lakin Mazlume bunu düşünmüyordu; sevmek, sevilmek istiyordu.

Lakin şimdi... Düşünmekten korktuğu tehlikenin yaklaştığını hissediyor, vahametini anlıyordu...

Yıldızlar hazin, hafif ışıltılarla parlamaya başlamış; kesif ışıklarla karanlıklardan oluşmuş hayali bir perde gökyüzünü kuşatmıştı ki genç kızın zihni, dalgaların hazin musikisiyle acı acı düşünceler içinde yuvarlanmaktaydı.

Bu esnada kapının yavaşça açıldığı işitildi. İhsan Bey Mazlume'nin orada bulunduğundan haberdar değilmiş gibi geçerek odasına girdi.

Mazlume anladı. İhsan Bey sarhoş olarak dönüyordu.

Genç kız İhsan Bey'in içtiğini bilirdi, fakat birlikte yaşamaya başladıklarından beri bu âdetini terk etmişti.

Fakat niçin şimdi sarhoş olarak geliyordu?

Mazlume yavaş yavaş ilerleyerek İhsan Bey'in yanına girdi. Delikanlı elbiselerini çıkarmadan kendisini yatağa atmıştı.

Mazlume eğildiği zaman İhsan Bey'in gözlerinin açık olduğunu gördü.

Çekingen bir sesle dedi ki:

— Ne kadar geç geldiniz!

Henüz bu söz son bulmamıştı ki İhsan Bey hızlı bir hareketle yatağında doğrularak şu cevabı verdi:

— Rica ederim sabahki sorguya tekrar başlamayalım!

Mazlume şaşırdı. Nasıl, İhsan Bey bu şekilde mi mazeret bildiriyordu?

Hiç karşılık vermeksizin dışarıya çıktı, fakat kalbinde yakıcı bir ıstırap vardı; İhsan Bey ilk defa bu muamelede bulunuyordu.

Ertesi gün İhsan Bey hiçbir söz söylemeksizin dışarıya çıktı. Mazlume bu sefer nereye gittiğini sormaya cesaret edemedi. İhsan Bey'in niçin çıktığını artık biliyordu.

Bugün İhsan Bey erken geldi. Lakin önceki günden daha çok sarhoştu.

İçeriye girdiği zaman sallanıyordu.

Mazlume, yalnız şiddetli ıstıraplar altında dönmesini beklediği âşığının bu halde döndüğünü gördüğü zaman metanetini kaybetti, şiddetle ayağa kalkarak asabi bir öfkeyle delikanlının ellerini tuttu. Bağırır gibi dedi ki:

— İhsan! Beni öldürecek misin?

İhsan Bey donuk bir bakışla Mazlume'ye baktı.

Nasıl? Bu da mı kendisine bu sözü söylüyordu?

Mazlume'nin yalnız bu sözü, İhsan'ın feci hatıralarını uyandırmaya yetmişti. Birdenbire kendisini annesinin, İkbal'in cesetleri arasında cani bir katil gibi gördü. Lakin niçin herkes kendisine bir katil gözüyle bakıyordu? Ne yapmıştı?

İkbal ölürken onu aşağılamıştı. Hayatının sonuna kadar koruduğu delice aşkı son nefesinde bir düşman kırbacı gibi yüzüne çarparak ölmüştü.

Lakin ne yapmıştı?

Gözlerini istila eden sarhoşluk bulutları arasından Mazlume'nin çehresini belli belirsiz görüyordu.

Annesi son nefesini teslim ederken onu bir cani gibi aşağılamıştı. Kendisine katili gözüyle bakarak ölmüştü.

Lakin ne yapmıştı?

Bu hatıralar uyandıkça İhsan'ın kalbinde şiddetli, yakıcı ıstıraplar ortaya çıkıyordu.

Şimdi Mazlume de "Beni öldürecek misin?" diyordu. Lakin o herkesi öldürmek için mi yaratılmıştı?

Boğazına kadar yürek yakan bir hırıltı çıktı, bütün vücudunda öfkeden kaynaklanan şiddetli bir kasılma görüldü, gözlerinde olağanüstü bir alev uyandı... İhsan sarhoşluğun, duygu selinin baskısı altında çıldırıyordu... Mazlume korktu, İhsan Bey o kadar korkunç bir hale bürünmüştü ki istemsizce birkaç adım geriledi.

28

Bu akşam Mazlume'nin hayalleri karanlıklar içinde uçuşuyordu. Odanın ortasına konmuş kandilin kesif ışığı hafif daireler çizerek karanlıklara yarım yamalak bir parıltı veriyordu. Mazlume'nin gözü gayriihtiyari bir hareketle bu dairelerin içine dalıyordu.

Gecenin derin sessizliği içinde İhsan Bey'in sert sert nefes alıp verişinden başka bir şey işitilmiyordu. Mazlume İhsan'ın yanında hareket etmeksizin yatmakta olduğu halde susuyor, odanın hüzünlü sessizliği içinde ıstıraplarını dinliyordu.

Birdenbire İhsan Bey şiddetle titredi, yatağının içinde seri bir hareketle doğrularak gözleri korkmuş gibi açıldı, kolları birisine direniyormuş gibi uzandı.

Üzerine saldırmışlar gibi kıvranarak kesik ve boğuk bir sesle, "Bırak! Bırak!" diyordu.

Mazlume yatağın en derin köşesine büzülerek büyük bir korkuyla seyrediyordu. İhsan'ı ilk defa böyle bir halde görüyordu. Yanından kaçmak, dışarıya firar etmek istedi. Fakat garip bir korku kendisini bulunduğu yerde alıkoydu. Tek bir hareket bile etmeye cesaret edemedi.

İhsan Bey diyordu ki: "Bırakın diyorum size! Sizi öldüren ben değilim! Fakat benden ne istiyorsunuz? Bırakın beni! Ben değilim, ona gidin, ona gidin..."

O? Acaba kimi kastediyordu?

Mazlume bir hançer darbesi almış gibi kalbinde soğuk, acı bir ıstırap duydu.

İhsan Bey mustarip bir halde çırpındıktan sonra mağlup olmuş gibi mecalsiz yatağına düştü, ağzından birçok gelişigüzel ses boşandı, birkaç dakika sonra derin bir uykuya dalmıştı. Lakin Mazlume sessizce ağlıyordu...

Sabahleyin Mazlume İhsan Bey'den evvel kalkarak yukarıya çıktı. Aşağıda bulunup da İhsan Bey'i tekrar görmekten çekiniyordu. En küçük bir vesileyle kalbine üşüşen hislerin patlamasından korkuyordu.

Şimdi Mazlume'nin İhsan Bey'e olan aşkı ümitsiz bir düşmanlık şeklini almaya başlıyordu. Zavallı kız kendisi üzgünken, masumiyetinden istifade ederek hayatını kirlettikten sonra kalbinin en nazik yerini yaralayan bu adamın fena bir tabiatta yaratılmış olduğuna hükmediyordu.

İhsan Bey Mazlume'yi görmek istemeksizin dışarıya çıktı. Mazlume'nin kalbinde garip bir ümit vardı. İçinden bir ses, "Belki bugün çıkmaz" sözünü mırıldanıyordu. Fakat İhsan Bey'in çıktığı işitildiği zaman Mazlume çaresizce bir hareket yaptı, benzi sapsarı kesildi, o zamana kadar zapt ettiği öfkesi bütün asabını istila etti. Az kaldı ki sevgi dolu kucağından küçümsercesine kaçan bu adamın arkasından bağıracaktı, aşağılayacaktı.

Bugün Mazlume evi heyecanıyla dolduruyordu. On on beş defa aşağıya inip çıktı. Bir yerde duramıyor, zihni bir şeyle meşgul olamıyordu. Birkaç kere Mihriban'a tesadüf etti. Fakat aralarında bir konuşma geçmedi. Yalıya geldiklerinden beri Mihriban evin içinde bir gölge gibiydi. Bir söz söylediği, yanlarına çıkıp oturduğu pek nadir olurdu. O kadar ki hayatını son derece bir patırtı içinde geçiren bu kadının hayatının son zamanlarında tercih ettiği mutlak sessizliğe karşı İhsan ve Mazlume hayret etmişlerdi. Fakat sonraları

bu hale alışmışlar, hatta bundan memnun kalmaya bile başlamışlardı.

Lakin bugün Mazlume'nin konuşmaya, kalbine üşüşen hisleri başka birine anlatmaya şiddetle ihtiyacı vardı. Hatta Mihriban'a tesadüf ettiği zaman bir şey söylemeye davranmıştı. Fakat Mihriban o kadar lakayt, o derece söz söylenemeyecek bir halde görülüyordu ki cesaret edemedi. Hem ne söyleyecekti? Vicdansızlığından tamamen emin olduğu Mihriban'a en nazik hislerini anlatacak mıydı?

Bir ara Mihriban'a sırlarından bahsetmek fikrine sahip olduğuna kızarak Mazlume tekrar odasına çıktı. Fakat duramıyordu, hislerini zapt etmek için kendini zorluyordu; lakin bütün nefretine, hiddetine tercüman olmak üzere "alçak" kelimesi dudaklarını yakıyordu. İstiyordu ki İhsan karşısında bulunsun da bu kelimeyi yüzüne bir hakaret tokadı gibi atsın!

Öğlen olmuştu. İhsan Bey henüz gelmiyordu. Demek bugün de yemekte bulunmayacaktı?.. Lakin nereye gidiyordu? Şüphesiz ki meyhaneye! Niçin içiyordu? Çünkü artık kendisini sevmiyordu.

Zihninde uyanan şu sorulara Mazlume bu cevapları veriyordu.

Bu ara Mihriban içeriye girdi. Hâkimlikten sonra hizmetçilik rütbesini bilgece kabul etmiş olanlara has bir tavırla, "Yemeğe inmeyecek misiniz?" dedi.

Mazlume yalnız şu cevabı verdi:

— Hayır.

Mihriban bir süre Mazlume'yi seyrettikten sonra yavaş bir sesle dedi ki:

— Sizi mustarip görüyorum.

— Ben mi? Fakat niçin?

— Bilmem, sabahtan beri büyük bir heyecanınız var. İhsan Bey'in hastalığından beri her halinizde bir ıstırap belirtisi, her sözünüzde bir keder alameti hissediyorum. Hele şu son günlerde o kadar üzgün duruyorsunuz ki İhsan Bey'den başka hiçbir kimsenin dikkatini çekmemesi mümkün değil.

Mihriban şu "İhsan Bey'den başka" kaydını o kadar manidar bir şekilde söyledi ki genç kızın coşmuş olan bütün hissiyatı uzun süre basınç altında kalmış buharlar gibi birdenbire boşandı:

— Evet mustaribim. Istırabımın şiddetinden çıldırıyorum da onun merhametini uyandıramıyorum... Benim yegâne iftihar sebebim, yegâne servetim, saadetim olan namusumu ayaklar altına aldıktan sonra yalnız annemin hatırasına adadığım sevgimi tamamen ele geçirdi de şimdi onu reddediyor; beni şehvetli arzularına zalimce feda etti de şimdi aşağılıyor; bana ebedi sevgiler, ebedi saadetler vaat etti de şimdi benden nefret ediyor... Bu adama düşmanlık mı beslemek, yoksa aşkından ölmek mi gerekeceğini bilsem... Lakin hayır, düşünüyorum da onu her zamankinden çok seviyorum. Bazı vakitler oluyor ki öfkemden boğacağım geliyor. Beni ne derecelerde esir ettiğini, beni nasıl bir aşk oyuncağı gibi oynattığını, bütün hissiyatımı ele geçiren aşka nasıl kayıtsızca karşılık verdiğini düşünüyorum da böyle bir adamı sevmekten nefret ediyorum.

Mazlume'nin ağzından çıkan şu çalkantılı kelimelere karşı Mihriban sessizce duruyor, genç kızın ne kadar mustarip olduğunu anlıyordu. Son kelime Mazlume'nin ağzından bir ümitsizlik feryadı gibi çıkmıştı. Bu "nefret ediyorum" sözü genç kızın nasıl vahşi, garip bir aşkın esiri olduğunu tamamen anlatıyordu.

Mihriban tereddütlü bir şekilde genç kıza yaklaşarak pek yavaş bir sesle:

— Niçin kendinizi avutmaya çalışmıyorsunuz? dedi.

Mazlume bu sözü tam olarak anlamamış halde yüzüne baktı. Mihriban'ın gözlerinde garip bir mana vardı. O zaman Mazlume ne demek istediğini hissetti, bu kadının kendisine ne teklif ettiğini anladı.

Fakat bu teklife nasıl cesaret ediyordu? Mazlume neydi?

Genç kızın olanca insanlık onuru müthiş bir şiddetle uyandı, büyük bir hakarete uğramış gibi tehditkâr bir bakışla Mihriban'a baktı. Bu bakış o kadar kuvvetliydi ki Mihriban'ın gözleri mağlup bir şekilde indi.

Mazlume İhsan Bey'i sevmekte, onunla yaşamakta kendisini mazur görmekteydi. Mademki bir kalbe sahipti, sevmeye hakkı vardı. Lakin saf görmek istediği bir aşkı kirletmek... Asla! Asla!

Genç kız bu fikre karşı büyük bir şiddetle kendini koruyordu. Gerçi İhsan Bey'in aşkı meşru değildi. Lakin onu seviyordu. Kalbinde ebediyen saklamak istediği bu sevgiyi hiçbir şey karşılığında kirletmek istemezdi.

Mazlume için bir teselli sebebi vardı: İhsan Bey'i sevmek, hayatını yalnız onun aşkına adamak. Halbuki o?.. O kendisini reddediyor, şiir gibi bir hayat gösterdikten sonra şimdi kendisini en öldürücü ıstıraplar içine atıyordu.

Bu düşünceler aklından bir şimşek hızıyla geçiyordu. Sonunda tahammül edemedi, elleriyle yüzünü kapayarak hüngür hüngür ağlamaya başladı. Gözyaşları arasında şu kelimelerin tekrar edildiği işitiliyordu:

"Seviyorum, seviyorum!"

29

Mazlume on beş gün kadar dayanılmaz ıstıraplar içinde yaşadı. İhsan Bey artık her gün dışarıya çıkıyor, her gün sarhoş olarak dönüyordu. Bu müddet zarfında Mazlume sitemli hiçbir söz söylemedi, olağanüstü bir tahammülle sabretti. İhsan Bey ise Mazlume'nin ıstıraplarına karşı lakayt görünüyordu. Zavallı kızın kendisini kahreden metanetindeki acıyı anlamıyor, susmak için işkenceler altında yaşadığını hissetmiyordu. Zannediyordu ki Mazlume hissiyatına tâbi olmak üzere yaratılmış bir varlıktır.

Genç kız susuyordu. Çünkü ıstıraplarını göstermekten bir şey kazanamayacağını, duygulardan arınmış görünen bu kalbi etkileyemeyeceğini anlıyordu. Bundan başka yıkılmış bir aşk binasını tamire çalışmayı bir alçalma görüyordu.

Mazlume bu aşkı her türlü sıkıntıdan uzak hayal etmişti, halbuki şimdi hakikatin korkunç yüzü gözlerinin önündeydi. Şimdi kalbi aşkla çarpmıyordu, hazin hazin ağlıyordu...

Artık genç kız İhsan Bey'in aşağılayan darbelerinden bir haz almaya başlamıştı. Onun için zorluk çekmekte, onun tarafından felaket görmekte garip bir memnuniyet buluyordu. İhsan Bey'le beraber bulundukları zaman genç kız üzgün görünmemeye, bilakis alaycı bir şekilde davranmaya çalışırdı. İhsan Bey bazen ağır hakaretler ederdi. Mazlume bunlara küçümseyici bir tebessümle karşılık verirdi, lakin kalbi ağlardı.

Hatta bir gün İhsan Bey her zamankinden fazla evde kalmıştı. Mazlume kendisinin hâlâ evde olduğunu gördüğü zaman büyük bir şaşkınlıkla demişti ki:

— Nasıl, daha çıkmadınız mı?

— Bugün biraz rahatsız gibiyim.

— Dün az içmiş olmalısınız!

— Şaka mı yapıyorsunuz?

— Ben mi? Bilakis pek ciddi söylüyorum, hatta bugün içmezseniz o kadar neşesiz olacaksınız ki adeta canım sıkılacak.

İhsan Bey azarlar gibi bir sesle dedi ki:

— Sarhoş olduğum zamanlar sizi eğlendiriyor muyum?

Genç kız hiç tavrını bozmadı.

— Elbette! Sarhoşluğunuzda o kadar tuhaf oluyorsunuz ki sizi daima o halde görmeyi cidden arzu ediyorum.

İhsan Bey sabırsızlık gösterdi. Ayağa kalkarak, "Kötü şaka yapıyorsunuz" dedi. Odadan dışarıya çıktığı zaman arkasından bir kahkaha sesi takip etti. Fakat bu kahkaha bir alay ifadesi olmaktan ziyade bir ıstırabın tercümanıydı.

Bu akşam İhsan Bey eve girdiği zaman gözlerinde başka bir hal vardı.

Sandalyenin üzerine gelişigüzel yaslanmış olan Mazlume'ye yaklaşarak alaycı bir sesle:

— Sizi eğlendirmek üzere sarhoş olarak dönüyorum, dedi.

Genç kız hiç tavrını bozmaksızın olağanüstü ciddi bir tavırla şu cevabı verdi:

— Teşekkür ederim.

İhsan Bey şüphesiz ki bu cevabı beklemiyordu. Çünkü dudağının ucuna gelmiş olan sözü söylemeyerek arkasını döndü, odayı birkaç kere turladı. Mazlume, İhsan Bey'i gözleriyle takip ediyordu. Genç adamda bugün bir tuhaflık görülüyordu. Alışıldığı üzere döndüğü zaman doğruca odasına çekilir, Mazlume ile bir iki kelime konuştuğu pek nadir olurdu. Fakat bugün bir şey söylemek istiyordu.

Birdenbire Mazlume'nin önünde durarak dedi ki:

— Doğru söyle Mazlume, benden memnun değil misin?

Bu soru genç kızın kalbine bir hançer kadar tesir etti. Lakin bu adam ıstıraplarını, acılarını anlamıyor muydu? Eğer İhsan Bey başka türlü bir hakaret etmiş olsaydı muhtemelen Mazlume bu kadar üzülmezdi. Fakat bu soru, mutsuzluğunun şüpheli olduğunu ima eden bu soru, olanca acılarını uyandırmaya yetti. Yine de coşkulu hislerini zapt etti. Şaşırıyormuş gibi bir tavırla şu cevabı verdi:

— Sizden mi? Niçin memnun olmayayım?

— Hayır, doğru söylemiyorsun. Birkaç günden beri bana fazlasıyla kırgın görünüyorsun. Hatta bu sabah o kadar acı şakalar yaptın ki bana düşmanlık etmeye başladığını anladım.

— Bu sabahki sözlerimi şakaya yoruşunuz haksız. Fakat size düşmanlık etmeye başladığım hakkındaki zannınıza yanlıştır diyemeyeceğim.

Mazlume şu son sözü gülerek söylüyordu.

İhsan Bey öfkelendiğini belli eden bir sesle dedi ki:

— Bana niçin düşmanlık ediyorsunuz?

Mazlume sandalyesinin üzerinde doğruldu, pek ciddi bir tavır alarak şu cevabı verdi:

— Çünkü... Sarhoş olmaya başladığınızdan beri geceleri fena halde horlayarak beni rahatsız ediyorsunuz.

Bu cevap o kadar beklenmedik, durumla o kadar alakasızdı ki İhsan Bey bir şey söyleyemedi. Bütün öfkesini ortaya koyarcasına "Mazlume!" diye bağırdı. Bu kelimeden birçok tehditler anlaşılıyordu. Lakin genç kız metanetini kaybetmedi. Aşağılar gibi bir bakışla, "Ne var?" dedi.

İhsan Bey tahammül edemedi, lakaytlığıyla kendisini çıldırtan bu kızı dövmek istiyormuş gibi bir hareket etti, delicesine Mazlume'nin ellerini tuttu, olanca kuvvetiyle sıkmaya başladı. İhsan Bey'in vücudu öfkesinden zangır zangır titriyor, gözlerinde vahşi vahşi manalar okunuyordu.

Fakat Mazlume korkmadı, İhsan'ın elleri içinde kırılan ellerini çekmedi. Yalnız dudaklarının üzerinde acı bir tebessüm görülüyordu.

Fakat İhsan o kadar kuvvetle sıkmaya başladı ki Mazlume şu sözü söylemeye mecbur oldu:

— Gariptir, sarhoş olduğunuz zaman bütün aklınız kuvvete dönüşüyor.

Oda, İhsan Bey'in gözünde bütünüyle döndü; istemsizce bir hareket yaptı, bunun arkasından Mazlume'nin korkunç bir çığlık attığı işitildi.

İhsan Bey genç kızı tokatlamıştı.

Bir süre aralarında kin ve düşmanlık dolu uzun bir bakışma oldu. İhsan Bey yapmış olduğu delice hareketin ardından titremeye başlamıştı. Mazlume son derece ciddi bir şekilde hareketsiz durdu, ağır bir bakışla İhsan Bey'i süzdü.

Bir an içinde genç kızın kalbinde birçok farklı his savaşmış, kalbinde şiddetli bir intikam arzusu uyanmıştı.

Hiçbir kelime söylemeksizin dışarıya çıktı.

Bu geceyi ayrı geçirdiler. Sabahleyin İhsan Bey her zamanki gibi evden çıktı. Fakat biraz sonra Mazlume de Mihriban'la beraber dışarıya çıkıyordu.

30

İhsan Bey dönüp de evde kimseyi bulamayınca hayret etti.

Mazlume'nin evden çıkması daha önce görülmemiş bir şey olduğu için dönüp de kimseyi bulamadığı zaman şaşırdı. Lakin nereye gidebilir? Niçin kendisine haber vermemişti?

Birdenbire İhsan'ın zihninden bir fikir geçti, beyni bu fikrin ağırlığı altında patlayacakmış gibi elleriyle başını tuttu.

İhsan şüphe ediyordu.

O zaman dayanılmaz bir sabırsızlık başladı, iki üç saniyede bir pencereye koşup etrafı gözden geçiriyordu; fakat yok, Mazlume'den eser yok...

Akşama kadar ne şiddetli, ne üzücü ıstıraplar içinde bulundu! Kalbinde yakıcı bir kıskançlık uyanmıştı. Şu saatte Mazlume'nin başkasının kolları arasında bulunabilmesi düşüncesi kendisini çıldırtıyordu. Bir ara dışarıya çıkmak, aramak istedi. Fakat nereye gitmeli? Nerede bulmalı?

Genç adam öfkesinden deli gibi etrafına tehditkâr işaretler yolluyor, ağzından hiddetli sözler boşanıyordu. Istırabı son dereceye varmıştı ki kapının açıldığını işitti. Olağanüstü bir hızla aşağıya koştu, parçalayacakmış gibi Mazlume'nin üzerine hücum etti. Ağzından şu sorunun hiddetten boğulmuş bir sesle çıktığı işitiliyordu:

— Nereye gittin? Söyle diyorum sana. Nereden geliyorsun?

Mazlume İhsan Bey'in heyecanına karşı sakinliğini bozmadı. Hiç telaş etmeksizin gayet rahat bir sesle şu cevabı verdi:

— Gezmekten.

— Nerede gezmekten? Kerhanelerde mi!

Mazlume kendini savunmadı:

— Belki...

— Nasıl? Demek itiraf ediyorsun?

Şu söz İhsan Bey'in ağzından korkunç bir feryat gibi çıktı. Vücudu hiddetinden zangır zangır titriyordu, karşısında büyük bir rahatlıkla cevap veren bu kızı dövmemek için kendini zor tutuyordu.

Mazlume İhsan'ın ne kadar mustarip olduğunu anladı. Kalbinde garip bir memnuniyet hissetti. Kendisine o kadar azap çektiren bu adamı en şiddetli bir ıstırabın tesiri altında görmekten zevk aldı. Az kaldı ki gerçeği tamamen itiraf etsin! Fakat şüphede bırakmayı uygun görerek dedi ki:

— Siz her gün dışarıya çıktığınız zaman ben nereye gittiğinizi, nereden geldiğinizi soruyor muyum? Zannederim siz hareketlerinizde ne kadar hürseniz ben de o kadar serbestim.

Siz çıkıyorsunuz, ben de çıkarım. Ben size mani olamam, siz de benim hareketlerime karışamazsınız. Siz sarhoş oluyorsunuz, beni azaplar içinde yaşatıyorsunuz; benim karşılık vermeme ne mani olabilir? Aramızda riayet edilecek karı kocalık hukuku mu var?.. Ben sizi seviyordum; saf, ciddi bir şekilde seviyordum. Siz benim aşkımı küçük gördünüz, en kutsal bildiğim hislerimi hakaretle çiğnediniz! Ben ne yaptım? Sabır... Sizi ıstıraplarımı anlayarak beni üzmeye devam etmezsiniz zannettim. Bilakis siz daha ileri gittiniz; beni aşağılamaya, hatta dövmeye kadar vardınız. Artık sabretmek benim için imkânsızdı. İntikam almak, çektiğim ıstırapların aynını sizde görmek istedim. Hakkım yok mu?

İhsan Bey susuyor, genç kızın büyük sakinlikle söylediği şu sözleri dinliyordu. Mazlume bitirdiği zaman ağır bir sessizlik oluştu. Nihayet dedi ki:

— Hayır Mazlume, yalan söylüyorsun. Bana acı çektirmek için yalan söylüyorsun. İtiraf et, böyle bir alçaklığı yapmadın değil mi? Oh, söyle, yalan söylediğini, beni aldatmadığını söyle; zira tahammül edemeyeceğim.

Genç adamın gözlerine yaşlar çıkıyordu:

— Mazlume, cevap ver! Söylediğini yapmadın değil mi?

Mazlume cevap vermedi, gözlerini yere indirdi. Yanaklarının üzerinden iki damla yaş yuvarlandı. Bu gözyaşlarını gören İhsan Bey dayanamadı, Mazlume'nin ayaklarına atıldı, hüngür hüngür ağlamaya başladı. Hıçkırıkları arasından şu sözler dökülüyordu:

— Oh, Mazlume, seni seviyorum! Seni her zamankinden çok seviyorum. Ölünceye kadar seninle yaşamak, yalnız seni sevmek için yaşamak isterim. Seni memnun etmek için her şeye razı olacağım. Sen de maziyi unutacaksın, değil mi? Yine beni evvelki gibi seveceksin değil mi? Üzüntünden anlıyorum ki bugün yalnız benden intikam almak için çıktın. Söylediğin şeyi yapmadın. Aşkımız yine her türlü lekeden uzaktır, değil mi? Oh, cevap ver Mazlume!..

Mazlume susuyordu. Bu suskunluk acı bir şekilde "Heyhat!" diyordu.

31

Bu olaydan sonra İhsan Bey'le Mazlume arasındaki ilişki başka bir renk aldı. Aralarında garip bir korku hüküm sürüyordu. Beraber bulundukları zaman gözleri birbirine değmekten kaçınıyordu. Zannolunurdu ki aralarında geçilmesi imkânsız bir uçurum açılmış.

O olay İhsan Bey'in olanca aşkını şiddetlendirmişti. Fakat kalbini tekrar hükmü altına geçiren bu aşka meydan vermekten korkuyordu. Delikanlının zihninde Mazlume'nin başka birisinin şehvetli kucağına atılmış olabilmesi bir saplantı haline gelmişti. Kalbinde garip bir kıskançlık hüküm sürüyordu.

İhsan Bey artık dışarıya çıkmaktan vazgeçti, evde içmeye başladı.

Mazlume ile o kadar az konuşurlardı ki yeni evlenmiş karı koca zannedilirdi.

Mazlume odasından indiği zaman İhsan Bey'in oturduğunu, dalgın dalgın düşündüğünü görürdü. Yavaşça karşısına otururdu. Aralarında bir iki kelime ancak konuşulurdu. İkisini de görüşmekten alıkoyan garip bir şey vardı. Onun içindir ki saatlerce uzayan ağır sessizliği tercih ederlerdi.

İhsan Bey o günden beri kesin bir karar verememişti. Mazlume'nin suçu bir şüphe gibi kalbini yavaş yavaş zehirliyordu. Delikanlı bu şüpheyi ortadan kaldırmak üzere birkaç defa Mazlume'den açıklama istemeye karar vermişti. Fakat bu kararı yerine getirmeye cesaret edemedi. Mazlume'nin hepsini itiraf etmesinden korkuyordu. Evet, ya Mazlume itiraf ederse!..

Mazlume susuyor ve susmak istiyordu. İhsan Bey'in o gün halinde gördüğü keder büyük bir pişmanlık uyandırmıştı. Genç kız şimdi intikam almak istediği için kendi kendisine kızıyordu.

Mazlume o gün öfkesinden deli gibi kalkarak Mihriban'a "Haydi!" demişti. Mihriban ilk önce şaşırmıştıysa da sonra anlayarak itaatkâr bir şekilde susmuş ve ikisi beraber

o kadar zamandan beri saf bir aşka sığınak olan bu evden çıkmışlardı.

O günün hatıraları Mazlume'nin zihninden korkunç bir rüya gibi geçiyordu.

İstanbul'a çıktıkları zaman Mazlume garip bir cesaretsizliğe düşmüştü. Daha ileriye gitmemek, bu tehlikeli yolda devam etmemek istemişti. Fakat arabaya bindikleri zaman tehlikeye düşenlerin kendilerini tehlikeye teslim edişleri gibi Mazlume hislerine artık karşı koymamıştı. Gözleri arabanın penceresinden akıp giden dükkânları, evleri, insanları karmaşık bir şekilde görüyordu. Zannediyordu ki gözünün önünden olağanüstü bir hızla geçen bütün bu şeyler kendisine gülüyor, alay eder gibi kahkaha atıyordu.

Arabadan inip de oraya (...) girdikleri zaman Mazlume artık kendisini bilmiyordu. Nasıl olup da bir saat sonra hiç tanımadığı bir adamın kolları arasında bulunuyordu? Nasıl olup da bu evden çıkarak geri dönmüşlerdi? Mazlume buralarını bilmiyor, hatırlamıyordu.

Fakat niçin bu alçaklığı yapmıştı?

Şimdi Mazlume şiddetli vicdan azabının baskısı altında inliyordu. O günden beri genç kız derin bir hüzne düşmüştü. Mazlume mustarip, evvelkinden bin kat fazla mustaripti.

Pek çok defa genç kız gidip İhsan'ın ayaklarına kapanmak, af dilemek istemişti. Fakat bu düşünceyi yerine getiremedi. Onu şüphede bırakmayı tercih etti.

O gün İhsan Bey'i şüphede bırakmakla intikam fikrini yerine getirmiş oluyordu. Fakat şimdi delikanlıyı çıldırtmaktan korkuyordu. Evet, İhsan bu şüphe altında o kadar üzgün, o kadar mustarip olmakla beraber bu şüphe sayesinde yaşıyordu. Mazlume yalan söyleyerek hakikati gizleyemezdi, fakat hakikati söylemekle delikanlıyı nasıl bir ıstıraba atacağını hissediyordu.

İşte bunun içindir ki susuyordu.

Her ikisi de son derece ıstırap içinde yaşıyordu. Mazlume cehennemî bir pişmanlık içinde inliyor, İhsan Bey de ümitsizce içiyor, daima içiyordu...

Bir akşamüstü pencerenin yanında oturuyorlardı. Gözlerinin önünde Boğaz'ın latif manzarası, etrafı kuşatmaya başlayan karanlıklar içinde hayali bir şekilde görülüyordu.

Bakışları karanlıkların belirsiz bir noktasında kaybolmuş halde düşünüyorlardı.

Mazlume demişti ki:

— Bu akşam da içecek misiniz?

İhsan acı bir tebessümle şu cevabı vermişti:

— Evet.

Böyleyken İhsan Bey içmiyordu. Günbatımı, karanlıklarla örtünen bu manzara düşüncelerini başka bir noktaya sürüklüyordu.

Bir ara gözleri daldığı karanlığın derinliklerinden yorulmuş gibi ağır bir hareketle çevrildi, Mazlume'ye yöneldi.

Genç kız bulunduğu sandalyeye gömülmüş halde, karanlık gökyüzünde birer birer parlamaya başlayan yıldızları seyrediyordu.

İhsan Bey derin derin Mazlume'yi süzdü. Karanlıkların arasından genç kızın dudakları üzerinde hazin bir tebessümün belirdiğini fark ediyordu.

Birdenbire bir hareket etti; kolu kendiliğinden, doğal bir güce boyun eğiyormuş gibi yanındaki masaya uzandı; etrafta hüküm süren derin sessizlik içinde şişelerin çınlaması işitildi.

Mazlume'nin gözleri İhsan Bey'in elini takip etti. Delikanlının titrek bir elle kadehi ağzına götürdüğünü, ne olduğunu anlayamadığı bu sıvının sönük dudakları arasından süzülüp gittiğini karanlıklar arasından bir hayal gibi gördü.

İhsan Bey kadehi boşalttıktan sonra bir müddet hareketsiz durdu.

Artık ciğerlerini yakmaya başlayan bu sıvının vücuduna yayılışını dinliyordu.

İçkinin yıkıcı faaliyetleri, artık korkunç yüzünü göstermeye başlamıştı. Şimdi bir iki kadeh içtiği zaman göğsünde yakıcı ıstıraplar hissediyordu. Fakat devamdan, vücudunu

dayanılmaz azaplara teslim etmekten onu hiçbir şey men edemezdi.

İçmediği zamanlar vücudunda bir tembellik, düşüncelerinde bir dağınıklık bulurdu. Artık içki onun için bir abıhayat olmuştu. Fakat bu abıhayat kendisini ölüme sürüklüyordu.

İçkinin yarattığı tahribat asıl sabahları, uykudan kalktığı zaman görülüyordu. Göğsünü parçalarcasına öksürükler, hırıltılar o zaman işitilirdi. Istıraplar o derece şiddetlenirdi ki delikanlı iki eliyle göğsünü bastırmaya; azap çeken, ateş gibi yanan bu zavallı göğsü sıkıştırmaya mecbur olurdu.

O zaman boğuk öksürüklerle kesilen bir sesle Mazlume'yi çağırırdı. Rakı isterdi.

İhsan Bey içmeye devam etti. Kadehler birbirini süratle takip ediyordu.

Mazlume hareket etmeksizin sessizce seyrediyordu.

Ufuk üzerinde aheste aheste yükselerek gümüş parıltılarını denizin dalgalarına salıveren ayın hazin ışığı odayı yarım yamalak aydınlatmaya başlamıştı.

Birdenbire Mazlume bir hareket etti, elini şişeye uzattı, hızlı bir hareketle kadehi doldurdu, yüzünde hiçbir nefret belirtisi görülmeksizin içti. Mazlume kadehi elinden bıraktığı zaman sandalyesinin arkasına atıldı; hiçbir şey olmamış gibi gözleri yine denizin dalgaları arasında titreyen ay ışığına daldı, gitti.

Bugünden itibaren artık İhsan Bey yalnız içmiyordu. Mazlume kendisine eşlik ediyordu.

Yavaş yavaş içki arkadaşlığı aralarında hüküm süren soğukluğu ortadan kaldırmaya başladı. Evvelki gibi artık zamanları susarak geçmiyordu, bilakis şakalaşıyor, gülüyorlardı. Mazi tamamen unutulmuş, aşklarının hatırasına çekilen kara bulut kaybolmuş gibiydi.

Fakat içkinin İhsan Bey üzerinde yarattığı yıkıcı etkiler korkulacak bir hale gelmeye başladı. Genç adam midesinde dayanılmaz acılar, göğsünde yakıcı sancılar duyuyor, bir iskelet görüntüsü almaya başlayan vücudu şiddetli öksürüklerle sarsılıyordu.

İhsan Bey'in manevi gücünde de bütünüyle bir yıkım dikkate çarpıyordu. Hatta Mazlume maddi ve manevi açıdan çöken bu vücudun perişanlığının belirtileriyle İkbal'in hastalığı arasında büyük bir benzerlik buluyor, içkinin ölümü işaret eden bu neticesinden korkuyordu.

Bir vakit oldu ki İhsan Bey'in sinirleri son derece zayıfladı. Zavallı artık titriyordu. Lakin çöküşünün belirtileri bundan ibaret kalmadı. Delikanlının durumunda birçok değişiklik ortaya çıkmıştı.

Mazlume genç adamda meydana gelen çöküşü ümitsizce takip ediyor, zavallıyı korkunç derinliklerine doğru çeken uçuruma karşı bir şey yapamayacağını anlıyordu.

Hatta bir akşam zavallı İhsan Bey korkunç ıstırapların sıkıntısı altında ezilip de bu kadar büyük bir azaba yalnız tahammül edemiyormuş gibi Mazlume'nin ellerini yardım istercesine sıktığı zaman, genç kız ümitsiz, ağlamaklı bir bakışla delikanlıya bakmıştı. Bu bakış o kadar acı bir şekilde çaresiz olduğunu gösteriyordu ki İhsan Bey kirpiklerine kadar gelip asılmış olan titrek gözyaşı tanelerini salıvermişti.

33[1]

Bir sabah İhsan Bey'in odasına girdiği zaman Mazlume'nin dudaklarında garip bir tebessüm, gözlerinde parlak bir gülücük vardı. Kapıyı açtığı zaman hemen içeriye girmedi, dudaklarının ucuna gelen kelimeyi söyleyemedi, tereddütle etrafına bakındı, şaşırdı, kızardı. Fakat İhsan Bey anlamıyordu.

Genç kız, çehresine yayılan hicap rengi arasında gülerek, elleri arkasında, bulmuş olduğu bir cevheri göstermekte naz-

1 *Hizmet* gazetesindeki tefrikada 33. bölüm numarası bulunmamakta, 32'den 34'e atlanmaktadır. Daha önce *Sefile*'yi yayına hazırlayan Prof. Dr. Ömer Faruk Huyugüzel 33. bölümün burada başladığını düşünmektedir. Biz de Huyugüzel'in tespitine bağlı kalarak 33. bölümü burada başlatmayı uygun görüyoruz.

lananlara has bir tavırla, yavaş yavaş ilerledi. İhsan Bey'in ta önüne kadar geldi. Fakat söylemeye cesaret edemiyordu.

İhsan Bey bu uzun tereddütten sıkılarak dedi ki:

— Mazlume, çocuk mu oldun. Yeni bir şey mi var?

Bu söz genç kıza olanca cesaretini verdi, âşığının dizleri üzerine atıldı, başını delikanlının göğsüne saklayarak sabahtan beri dudaklarını titreten "Gebeyim" kelimesini sevinç, hicap ve annelik gururuyla karışık bir sesle söyledi.

Genç kız isterdi ki âşığının ateşli dudakları bu sözü kendi dudaklarından toplasın; isterdi ki bu kelimeyi aşk ve saadetle harmanlanmış bir buse karşılasın; isterdi ki âşığı bir hayat taşıyan, kendisine annelik hazzını yaşatan bu göğsü göğsüne bastırsın... Fakat hayır, İhsan Bey sandalye üzerinde doğruldu; Mazlume'nin başını iki eliyle tutarak ağır, uzun bir bakışla genç kıza baktı, bundan sonra dizleri üzerinde bulunan bu varlığı reddediyormuş gibi bir hareket yaptı. Aşağılayıcı bir sesle, "Kim temin eder ki bu çocuk bendendir?" dedi.

Mazlume'nin ağzından canhıraş bir feryat çıktı.

Genç kız bu hakareti beklemiyordu.

Bu söz zavallıya bir hançer gibi tesir etti, canevinden vurulmuşlara has bir gözle baktı, kendini savunmaya çalışan kuvvetli bir sesle, "İhsan!.." dedi.

O zaman delikanlı öfkelendi, yerinden fırladı; sinirlerindeki zayıflık hücum eden hiddete karşı bütün vücudunu istila etti, zangır zangır titremeye başladı.

Şu sözler ağzından dökülüyordu:

— "İhsan!.." Evet, serzenişlerinize, hiddetlerinize tercüman ettiğiniz bu isim daima dudaklarınızda! Şimdiye kadar size tahammül ediyor; masummuş, namusluymuş gibi kandırmacalarınıza karşı sessiz kalıyordum fakat bilemem nerelerden peydahladığınız piçlerinizi de başıma atmak isterseniz sabredemem.

Mazlume tahammül edemeyerek sandalyenin üzerine yıkıldı, hüngür hüngür ağlamaya başladı. Fakat İhsan Bey susmuyor, acı sözlerle annelik sevincinin henüz belirdiği kalbini hançerliyordu:

— "İhsan!.." Ne vakit hanım kızsa ağzında bu kelime! Lakin İhsan size ne yapıyor? İhsan sizden başka birini mi sevmek istedi? İhsan sizin gibi kerhanelere mi gitti? Hayır, onun en büyük suçu sizinle yaşamak istemek oldu. Ben sarhoş olurmuşum! Namusunu alçakçasına çiğnediğim, masumiyetinden ahlaksızcasına istifade ettiğim hanımı eskisi gibi sevmez olmuşum! Lakin sizi sevmemeye, belki sizden nefret etmeye beni mecbur eden yine sizsiniz. Ben acı bir hatıranın tesiri altında inlediğim, feci bir ölümün hatırasıyla zehirlendiğim zaman siz ıstıraplarımı anlamak istememiştiniz. Beni azarlamaktan, serzenişlerinizle beni takipten hiçbir zaman vazgeçmediniz, beni çıldırtıyordunuz. Bende var olduğunu iddia ettiğiniz alçaklıklara karşın siz ne yaptınız! İntikam almak için gittiniz, bir kerhanede tanımadığınız bir adama kendinizi teslim ettiniz. Beni en dehşetli azaplar, en can yakan ıstıraplar altında bıraktınız. Şimdi de piçinizi, babasını tanımadığınız çocuğu bana kabul ettirmek istiyorsunuz. Affedersiniz ama bu çok oluyor.

Mazlume artık ağlamıyordu. Kendisinde hiçbir suç görmeyen bu adamı şaşkınlıkla dinliyor, ciğerlerini parçalayan hakaretleri sabırla kabul ediyordu. Lakin genç kızın havsalası son sözleri alamadı; kendisini böyle aşağılayan, bütün suçları kendisine yükleyen bu adamın şu sözlerini dinleyemedi; bir şimşek hızıyla bu adamı ikna edemeyeceğini, ıstıraplarını, o zamana kadar çektiği sıkıntıları anlatamayacağını hissetti; kalbinde vahşi, zalimce bir düşmanlık duydu. Yerinden fırlayarak İhsan'ın önüne geçti; olanca nefretine, düşmanca hislerine tercüman olacak derecede sert bir hareket yaptı; gözlerinde vahşi bir bakış, dudaklarında dehşetli bir ifade vardı.

Genç kız haykırır gibi bir sesle dedi ki:

— Beni; sizi ölünceye kadar sevmek, sizin için her türlü fedakârlığa katlanmak üzere namusunu aşkınıza feda eden benim gibi bir kızı aşağılıyorsunuz. En ağır sıkıntılar altında yaşattıktan sonra şimdi beni suçlamak, en büyük suçlarınızı bana yüklemek istiyorsunuz. Siz beni mahvettiniz, siz beni hayatımın en kıymetli bir zamanında bedbaht ettiniz, siz beni gençliğimin en güzel mevsiminde hayattan iğrendirdiniz. Şim-

di size anne olarak geliyorum da bana fahişe, içimde saadetimin yadigârı olarak taşıdığım masuma, bu çocuğunuza piç diyorsunuz. Oh!.. Siz o kadar alçak, o kadar alçaksınız ki size hakaret etmek için bir kelime bulamıyorum. Sizin hakkınızda hissettiğim düşmanlığı, nefreti tasvir etmek için bir söz hatırlayamıyorum. Düşünüyorum da şimdiye kadar sizinle nasıl yaşayabildiğime şaşırıyorum. Geçen zamanım... Ne ıstıraplı, ne sıkıntılı bir zaman! Fakat bundan sonra size düşmanlık beslemek hazzıyla yaşayacağım. Evet, bir zamanlar sizi sevmek için yaşadığım gibi şimdi size düşmanlık beslemek, çocuğunuza sizden nefret etmeyi öğretmek için yaşayacağım.

Mazlume bu son cümleyi İhsan'ın yüzüne bir intikam kırbacı gibi çarparak dışarıya çıktı.

Bir saat sonra iki kadını taşıyan bir araba Aksaray yokuşundan hızla iniyordu.

34

İhsan Bey, Mazlume ile geçen şiddetli konuşmanın tesiri altında, son derece hiddetle gezinmekteydi ki sokak kapısının kapandığı işitildi. İhsan Bey birdenbire durdu, dinledi.

Kapının gürültüsü bir mezarın üzerine atılan son toprağın çıkardığı ses kadar hazindi. Genç adam kalbinde bir damarın koptuğunu hissetti. Bu kapının aşkları üzerine ebediyen kapanmış bir tabut kapağı olduğunu biliyordu. Garip bir his, Mazlume'nin bir daha gelmeyeceğini, keder gibi bir kuvvetle çıkan bu kızın dönmeyeceğini anlatıyordu. O zaman genç adam kalbinde bir acı duydu; hayatının mesut saatlerinin yadigâr olarak hazin bir çınlama bırakarak yok olduğunu, aşkının hatıralarının yaralı kanatlarını çarparak uçtuğunu hissetti.

Nasıl? Mazlume gitti, Mazlume bir daha gelmeyecek, öyle mi?

Genç adam ümitsizce bir hareket yaptı, gözlerine bir yaş perdesi çekildi, evin derin sessizliği içine şu feryatlı haykırışı salıverdi:

— Mazlume!.. Mazlume!..

Lakin yok! Her vakit bu seslenişe ahenkli bir sesle cevap veren Mazlume'nin sesi kesildi. Genç adamın hüzünlü seslenişi hafif dönüşlerle kendisine geri gelen yankılardan başka bir cevap alamadı. Evin her tarafından "Mazlume!.. Mazlume!.." nidaları çıkıyordu. Sanki genç kızı ev de arıyor, aşk saçtığı her köşeden bir hasret nidası çıkıyor.

Fakat yok! Mazlume ürkmüş bir kelebek, yaralanmış bir kırlangıç gibi uçmuştu.

— Mazlume!.. Mazlume!..

Genç adamın titrek sesi hüzünlü bir biçimde çınlıyordu. Birdenbire gözünde bu ev bir mezar kadar korkunç, iç karartıcı bir hal aldı. O zaman Mazlume'ye ettiği fenalıklar gözünde canlandı. Lakin niçin kendisini seven ve ebediyen sevmek isteyen bu kızın aşkını hor görmüştü? Üstelik onu seviyordu.

Şimdi aklında bu soru uyanıyordu. Fakat bu soruyu takiben gözlerinin önünden karmaşık bir şekilde İkbal'in hayali geçiyordu. İkbal!.. Daima İkbal!

İhsan daima çoğalan, daima şiddetlenen bir üzüntüye düşüyordu. Nasıl? Mazlume'yi reddeden, Mazlume'ye hakaret eden kendisiydi öyle mi?

Lakin niçin? Bilmiyordu... Muhtemelen Mazlume'den intikam almak istediği için. Fakat İhsan Mazlume'ye daha evvel hakaret etmeye başlamıştı. Hem Mazlume'nin suçlu olduğunu kim temin ediyordu?

Bu fikir genç adamın kalbini ezdi.

Ya Mazlume masumsa?.. Ya içinde taşıdığı çocuk kendisininse?..

— Mazlume!.. Mazlume!..

Şimdi bu isim boğazını yırtıyor, yüreğini parçalıyordu.

İhsan genç kızın karşısında ne kadar suçlayıcı olduğunu, zavallıya ne büyük bir ıstırap verdiğini, hayatını nasıl zehirlediğini anlıyordu.

Bir ara etrafına göz gezdirdi. Bulunduğu halin dehşetli bir kâbus olup olmadığından şüpheliydi.

Genç adamın aklından mazideki hatıralar geçti. Bir anda Mazlume ile geçirdikleri mesut saatler gözlerinin önünde

hoş fakat unutuşun karanlığına atılmış bir aşk tablosu gibi canlandı. Fakat heyhat! Şimdi onlar bir hayal olmuştu.

Genç adam üzerine çöken felaketin ağırlığı altında ezilmiş gibi yıkıldı; boğazından yaşlarla dolu, hıçkırık galeyanıyla sönük bir hırıltı çıktı:

— Mazlume!.. Mazlume!..

35

Araba ansızın durduğu zaman Mazlume kendisini bir evin kapısının önünde gördü. Genç kız bu evi tanımalıydı, fakat şu dakikada sağlıklı düşünemiyordu. Korkunç bir rüyadan çıkmış gibi duygularında bir uyuşukluk, düşüncelerinde bir kopukluk vardı.

Şaşkın bir bakışla evi süzdü. Burası neresiydi? Buraya niçin gelmişti?

Hatırlamıyordu...

Oraya gelinceye kadar Mihriban'la aralarında bir kelime konuşulmamıştı. Genç kızın bir uyurgezermiş gibi düşünmeye, bir kelime söylemeye gücü yoktu.

O zamana kadar birbirine eklenen ıstırapları birdenbire coşmuş, senelerden beri kalbine metanet veren sabır yalnız bir hakarete karşı yok olmuştu. Mademki kendisine fahişe deniliyordu, o da fahişe olacaktı.

Ani bir karar zihnini ele geçirmişti. Aşkını anlamak istemeyen bu adamla yaşamaktansa fuhuşa atılmak, fuhuş içinde ölünceye kadar ilk ve son aşkının matemini tutmak düşüncesi aklına daha yatkın gelmişti. Fakat Mazlume ebediyen terk etmekte olduğu bu evden çıkarken ayaklarının altında bir uçurumun korkunç ağzını açmakta olduğunu görmüştü.

Mazlume son kararını uygulamaya koyduğu zaman nasıl bir cehennem ateşine atılacağını, nasıl bir çirkef tufanının dalgaları içinde yuvarlanacağını hissetmişti.

Lakin Mazlume için bu sonuç olağan görünüyordu. Başka bir hayat görmemiş olan bu bedbaht kız, kendisi için bu hayatı kaçınılmaz buluyordu.

Yalnız ümitsizliğe düşenlerin alabileceği bir kararla sıkıntılardan kurtulmak için kendisini daha büyük bir sıkıntı girdabına atmak istemişti. İşte Mazlume bu kerhanenin önünde bunun için bulunuyordu.

Mihriban teli çektiği zaman çanın sesi evin içinde boğuk bir biçimde yankılandı.

Bu ses Mazlume'nin yüreğini titretti. Demek oraya girecekti!.. Demek Mazlume adi bir fahişe olacaktı!..

Kapı açıldığı zaman tereddüt etti. Şu anda Mazlume'nin kararından vazgeçmesine ramak kalmıştı. Evet, genç kız bu kapıyı geçecek yerde kaçmak, buradan kurtulmak istedi.

Fakat niçin, evet, niçin buraya gelmişti?

Artık düşünemiyordu. Mihriban'ın bir hareketi üzerine içeriye girdi. Sarhoş gibi merdivenlerden çıktı.

Yukarıya çıktıkça Mazlume'nin hatıraları uyanıyordu. Yarı kapalı perdelerden sızan hafif ışıkla örtülü bu evi tanıdı. Alışıkmış gibi odaları geçmeye başladı. Mihriban sessizce takip ediyordu.

Nihayet durdular. Mihriban yavaşça odanın kapısını itti. İçeriden bir ses işitildi:

— Buyurun Mihriban Hanım! Sefa geldiniz!

Mihriban'la aralarında manidar bir bakışma oldu. Mazlume içeriye girdiği zaman hanım, oturmakta olduğu minderde doğrularak tatlı bir sesle:

— Buyurun kızım! Safa geldiniz! sözünü tekrar etti.

Fakat Mazlume işitmiyordu.

Yıkılır gibi sandalyelerden birine oturdu. Gözleri ümitsiz bir bakışla odayı dolaştı. Koyu renkli bir kâğıtla örtülü duvarlar, yeşil perdelerle kapatılmış pencereler gözlerinin önünden hayal gibi geçti; kirpiklerinin ucunda yaş damlaları titredi, birdenbire genç kız arkasına atıldı, birikmiş olan gözyaşlarını salıverdi.

Niçin burada bulunuyordu?..

Mazlume'ye bir oda verdiler. Fakat bu oda kendisinin olmaktan ziyade herkesindi. Genç kız burada yalnız kalabildiği zamanlar kendisine tahsis edilen bütün bu eşyayı; yatаklığı, sediri, masayı, sandalyeleri tuhaf bakışlarla seyrederdi. Bu oda kendisi için bir misafirhane şeklinde; orada bulunan her şey kalbine, aklına tamamen yabancıydı.

Mazlume kendisine iki arkadaş buldu. Fakat bunlar yolculuk esnasında karşılaşılan; halleri, hayatları meçhul arkadaşlar hükmündeydi. Onlarla yakınlık kalplerin tebessümü, ruhların kucaklaşmasıyla başlamaz. Onların yakınlıkları tesadüften meydana gelmiş, tesadüfle ortadan kalkacak geçici tanışıklıklardır. Böyleyse de Mazlume bu hazin evde kendisine hemhal bulmaktan, üzüntüsünü neşeyle örtebilmek vasıtasına sahip olmaktan memnundu. Şimdi Mazlume onlarla beraber gülüyor; mesut, lakayt görünmeye çalışıyordu. Kalbini bir kurt gibi yemekte olan hatırayı kahkahalarla yok etmeye çalışıyordu. Bu kahkahalar, bu neşeler, sahte, zoraki olmakla beraber arkadaşları Mazlume'nin kalben ne kadar mustarip olduğunu bilmiyorlardı. Fakat bu haller ancak Mazlume serbest olduğu zaman meydana gelirdi. Birisi gelip de genç kız içeriye davet olunduğu zaman bütün nefreti kabarırdı. Dudaklarındaki tebessüm hazin bir kavis şeklini alırdı. Aklından bir sabah İkbal'in söylediği sözler, fuhuş hayatı hakkında verdiği malumat geçerdi. Kalbine nefret duyguları dolardı. Oraya girmemek, kendisini bir meta gibi ilk defa gördüğü bir adama sunmamak isterdi. Lakin hayır; oraya girmek, şen ve güzel görünmek, gülmek, kendisini beğendirmek lazımdı.

O zaman Mazlume tahammül ederek girer, otururdu.

Genellikle Mazlume birden fazla kişinin huzuruna çıkardı. O zaman arkadaşları da çağırılır, hatta bazen başka kızların da geldiği görülürdü.

Mazlume bu sıralarda baştan aşağı hüzün kesilirdi. Bu erkeklerin kucaklarına büyük bir serbestlikle atılan, ilk defa

gördükleri bu adamlara tuhaf tuhaf ilanıaşklar eden arkadaşlarına katılmazdı.

Kızlar rakı dağıtırlardı. Mazlume nöbetini o kadar yavaş ve nefretle yerine getirirdi ki arkadaşlarının alaylarına hedef olurdu.

Mesela bir kızın yanındaki erkeğin kulağına eğilerek, "Dikkat ediyor musunuz, hanım ne kadar mahzun! Zavallı ömründe böyle bir şey yapmamış ki! Şimdi böyle bir mecliste sakilik etmek namusuna dokunuyor" dediğini işitirdi.

Mazlume o zaman kalbinde bir ıstırap duyardı. Zihni istemsizce İhsan Bey'in karşısında sessiz sedasız geçirdiği zamanlara dönerdi. O zamanı görmek istiyormuş gibi gözlerini kapatırdı, fakat devam etmek lazım, rakı istiyorlar...

Kızlar şarkı çağırırlardı. Erkekler Mazlume'nin de katılmasını isterlerdi. O zaman kızlardan biri gebeliğine işaret etmek için, "Hanım şimdi şarkı çağıramaz. Sesini çocuğunun ninnisine saklıyor" derdi.

Çoğu defa tekrar eden bu şaka kahkahalar arasında kaybolur, sarhoşluğun buharına karışırdı. Fakat bazen şakanın aslını bilmek isteyen meraklılar bulunurdu. O zaman kızlar gülüşürlerdi. İçlerinden biri yanındaki erkeğin kulağına eğilerek yavaş, fakat Mazlume'nin mutlaka işitebileceği bir sesle:

— Canım bunda merak edecek bir şey yok. Hanım fevkalade namuslu ve iffetli olduğundan...

Erkek bu şakaya karşı yüksek sesle gülerdi.

...Bir çocuk yapmakta hiçbir sakınca görmemiş. Fakat şimdi çocuğuna bakacak bir baba da ele geçiremediğinden ne yapacağını şaşırmış...

Bu sözler o kadar tuhaf bir halle söylenirdi ki hikâyenin neticesi kahkahalar arasında kaybolurdu. Mazlume bunlara karşı hüzünle susardı.

Lakin bu gebelik bir hakaret vesilesi olmuştu. Hatta hanımın rivayetine göre misafirler üzerinde fena bir etki yaratmaya başlamıştı.

Kızlar dans ederlerdi. Mazlume'ye de teklif olunurdu. O zaman zavallı kız ağır bir emre boyun eğen bir esir gibi kal-

kar; her hareketini ağır bir şaka, iğrenç bir kelimeyle alkışlayan bu adamların karşısında oynardı.

Fakat her hareketi büyük bir gayrete, her adımı olağanüstü bir güce muhtaçtı. Kendisine ilk defa dans teklif edildiği zaman Mazlume mahcup bir şekilde, "Bilmem" cevabını vermişti. Fakat arkadaşlarından biri bir kahkaha salıvererek, "Hanım oynamak bilmez! Fakat yalnız burada..." sözünü o kadar derin manalar taşıyan bir halle söylemişti ki Mazlume bir daha itiraz etmemişti. Kendisine her dans teklif edilişinde kulaklarında bu cümlenin çınladığını işitirdi.

Mazlume bir şeye dikkat etmişti. Bütün bu kızlar bu acı hakaretleri, bu can yakan alayları yalnız erkeklerin yanında yapıyorlardı. Kendi kendilerine bulundukları zaman o kadar tatlı olurlardı ki Mazlume şaşardı. Fakat biçare kızı yavaş yavaş zehirlemeye bu kâfiydi.

37

Sabahleyin genç kız uyandığı zaman gözlerinde bir şaşkınlık ifadesi belirirdi. Bakışları ağır bir hareketle etrafı dolaşır, yanında derin bir uykuya dalmış halde uyumakta olan adama dönerdi.

Bu kim?

Mazlume çıplak omuzlarını, gömleğinin açık bıraktığı göğsünü kederlice süzerdi. Bu omuzların, bu göğsün; orada şehvet ve sarhoşluk neticesinde baygın yatmakta olan adamın zevk alması için kullanıldığı düşüncesi kalbini parçalardı. Mazlume geceyi bu adamın kolları arasında geçirmiş olmaktan tiksinirdi.

Bu kim?

Bilmiyordu! Dün burada, yine bu yerde sabahleyin uyandığı zaman başka bir şey bulmuştu. Yarın göreceği de bugünkü olmayacak. Lakin her gün değişen bu adamlar kim? Niçin Mazlume bunlarla beraber bulunuyordu? İstemsizce uyanan şu sorulara derinden bir ses, "Heyhat!" cevabını verirdi.

Mazlume sabahları uyandığı zaman çoğunlukla bu türden, karmaşık birtakım hisler altında bir hayli müddet düşünürdü.

Genç kız kalktığı zaman gece bir çirkefe atılırmış gibi nefretlerle kucağına atıldığı bu adamdan şimdi kaçmak istiyormuş gibi yatağının bir köşesine çekilir, sessizce düşünürdü.

Bu adam oraya dün akşam gelmişti. İki saat kadar sürekli ilk kez gördüğü Mazlume'ye güzelliğinden, kendisini çıldırttığından bahsetmişti. Mazlume bunları dinlemek mecburiyetindeydi. Fakat kalbini büyük bir sabırsızlık istila etmeye başlamıştı. Genç kız on beş günden beri her akşam çeşitli tarzlarda dinlediği bu efsanelerden bir işkencedeymiş gibi sıkılırdı. Sonunda işkencenin büyüğü başladı. Beraber yukarıya çıktılar, odalarına girdiler. O zaman herif aşağıdaki sözlerini ispata kalkıştı. Mazlume şaşırmadı, çünkü her akşam hikâye bu yolda son bulurdu.

Mazlume seri bir hareketle soyunmuş ve kendisini yatağına atarak vücutlarını cerrahi işlemlere teslim edenlere has bir sabır ve tahammülle bu adama teslim olmuştu.

Mazlume her sabah gecesinin nasıl geçtiğini bu şekilde hatırlamaya çalışır, hatıraları uyandıkça kalbinde şiddetli ıstıraplar duyar, bu ıstıraplardan garip bir lezzet alırdı.

Lakin ilk gece!

İlk gecenin hatırasını Mazlume bir felaket başlangıcı gibi aklında tutuyordu.

Mazlume birinci günü, kendisine tahsis ettikleri odada kederli hatıralarla meşgul, karanlık hislerle mustarip bir halde geçirmişti.

Zavallı kızın gözünde başladığı hayatın ne kadar nefret uyandırıcı olduğu belirginleşiyordu. Genç kızın aklından belirsiz, karışık birtakım fikirler geçiyordu. Geleceğine bir göz atmak istiyordu. Lakin önündeki hayatı o kadar karanlık, o kadar korkunç görüyordu ki hayalleri ümitsizce geri dönüyordu.

Bazen aklından bir şimşek hızıyla bir fikir geçiyordu. İntihar! Evet, artık niçin yaşayacak? Hayatından ne ümit edi-

yor? Kendisini atmış olduğu çirkeften bundan sonra nasıl çıkacak? Hayatını kirleten lekeyi nasıl ortadan kaldıracak?

Bu düşünceye karşı zavallı kız korkuya kapılıyordu. Gözleri istemsizce pencereden aşağıya bakmış, yüksekliğini tahmin etmişti. Yalnız bir hareket yapmış olsaydı Mazlume yok olacaktı.

İntihar!.. İntihar!..

Bu sözcük kulaklarında matemli bir şekilde tekrar ediyordu.

Az kaldı ki delice bir hareket Mazlume'yi pencereden aşağıya atsın. Fakat zavallı kızın içindeki bir varlık onu hayata bağlıyordu, yaşamasını emrediyordu.

Mazlume ıstıraplarının ağırlığı altında ezilmiş gibi sandalyesinin üzerine yıkılmıştı ki güneş son ışıklarıyla ufku selamlayarak batıyordu.

Bir ara kapıya yavaşça vurulduğu işitildi: Mazlume'yi yemeğe davet ediyorlardı. Genç kız geçtiği yolu fark edemeyecek bir kafa karışıklığıyla aşağıya indi. Yemek esnasında hiç kimse söz söylemeye cesaret edemiyor, herkes orada sessizliğe muhtaç bir ıstırabın hüküm sürdüğünü hissediyordu.

Bir saat sonra Mazlume odasında yalnızdı. Yavaşça içeriye biri girdi. Bu, Mihriban'dı. Hareketsiz, karanlıkta düşünmekte olan Mazlume'ye eğilerek sönük bir sesle dedi ki:

— Kuvvetli olacaksın, değil mi?

Genç kız bir şey anlamadı, cevap vermedi. Hatta biraz sonra içeriye Mihriban'dan başka birisi girdiği zaman genç kız yine anlamıyordu.

Fakat dudaklarına temas eden bir buse Mazlume'yi uyandırdı, birdenbire ayağa kalktı. Yıldırım gibi şiddetli bir bakış fırlattı.

Mazlume zangır zangır titriyordu. Diyordu ki:

— Dışarıya çıkın! Çıkın diyorum, yoksa bağırırım!

Mazlume kendisini nerede zannediyordu?

Heyhat! Zavallı kız bu reddetmek istediği adamın kölesiydi.

İki kuvvetli kol hayvancasına vücudunu sardı.

Mazlume kızgınlığından boğuluyordu, bu adamın kolları arasında delicesine çırpındı. Genç kız kaçmaya gücü yettiği zaman yataktan dışarıya atıldı. Penceresini açarak gözleri karanlıklara daldı. Tebessümden ebediyen mahrum yaratılmış olan gözlerinden hazin hazin yaşlar dökülüyordu.

Lakin şimdi...

Şimdi zavallı kız fuhuşa karşı mahpusların hürriyetten mahrum olmaya tahammülleri gibi sabrediyordu.

38

Bir gün sabahleyin Mazlume kalktığı zaman odasını aydınlığa boğan güneş ışığından saatin pek geç olduğunu anladı. Fakat garip bir hantallık kendisini yatağına bağlıyordu.

Mazlume bu eve geleli on beş gün olmuştu, zavallı kız bu sabah ilk defa kendisini yatağında yalnız buluyordu.

Gece pek erken yatmış ve on iki saat aralıksız ağır bir şekilde uyumuştu. Hâlâ beyninde bir yorgunluk, vücudunda bir tembellik vardı. Gözleri uyku mahmurluğuyla henüz dalgın olduğu halde tavana dikilmişti. Mazlume hiçbir şey düşünmediği halde hareketsiz duruyordu.

Bu ara kapı açıldı, Mihriban'ın yavaş yavaş ilerlediği görüldü.

Genç kızın yatağına eğilerek dedi ki:

— Bugün ne kadar çok uyudun. Sabahtan beri seni bekliyorum.

Mazlume şaşkın bir şekilde sordu:

— Beni mi? Niçin?

— Bugün beraber dışarıya çıkacağız.

— Dışarıya mı?

— Evet, seni bir yere götürmeyi vaat etmiştim. Hatta erken gideceğimizi de haber verdiğim halde geç kaldık. Biraz çabukça davransan da bir an evvel gitsek!

Mihriban ne demek istiyordu?

Mazlume hiçbir cevap vermeksizin yatağından kalktı, omuzlarından düşmekte olan gömleğine ehemmiyet verme-

yerek aynasına doğru ilerledi; bir müddet hazin hazin parlak beyazlıklarını aynaya aksettiren kollarını, gerdanını, fuhuşun manevi bir çirkefle kirlettiği bütün bu güzel vücudu seyretti

İnce gömleğinin altında vücudu hoş bir kıvrımla şekilleniyordu. Sarı saçları karışık bir halde omuzları üzerine dağılmış, bazı çılgın teller uzun kirpiklerine karışmıştı. Genç kız, Mihriban'ın orada varlığına ehemmiyet vermeksizin sahip olduğu güzelliklerin aynaya yansıyan suretini hüzünle seyrediyordu. Gözlerinde manidar bir bakış, bu güzel vücudun fuhuşa feda edilmeye değer olup olmadığını soruyordu.

— Nereye gideceğiz?

Mihriban ansızın sorulan bu soruya cevap vermekte zorluk çekmedi:

— Sizi her halükârda memnun edecek bir beyin yanına!

Genç kız acı ve zoraki bir kahkahayla karışık bir sesle:

— O kadar güzel mi? dedi.

Biraz sonra ikisini taşımakta olan bir araba Köprü'yü hızla geçiyordu.

Mazlume'yi gittiği yerde beş gün alıkoydular. Mazlume bu uzun müddeti en hayvancasına arzulara boyun eğerek geçirdi.

Döndükleri zaman Mazlume'yi evde birisi daha bekliyordu. Genç kız, buradaki beş günlük yokluğundan kaynaklanan zararı karşılamak zorunda kaldı. İki gün sonra başka bir yerden istediler. Burada yalnız bir gece kaldı. Fakat birkaç gün sonra yine çağrıldı. Artık Mazlume farklı yerlerde yaşıyor sayılırdı. Bu iki kadın zavallı kızı ticari bir meta gibi çalıştırıyordu.

Bir ay kadar bu şekilde devam etti, Mazlume'de maddi ve manevi pek çok çökme belirtisi yüz göstermeye başladı. Hatta bir ara ıstırabından dolayı çağırtılan doktor genç kızın istirahate ihtiyacı olduğunu, özellikle bu hayatın hamileliğine büsbütün hasarı olacağını söyledi.

Bu hamilelik zaten hanımı ve Mihriban'ı sıkmaya başlamıştı. Mazlume'nin vücuduna ağırlık veren bu hamilelik menfaatlerine cidden zarar veriyordu.

Şiddetli ıstıraplar uzuvlarını kıvırıyor; sancılar kemiklerini, göğsünü yakıcı bir mengenede sıkıyordu.

Mazlume boğuk feryatlar ederek karyolanın demirlerine sarılıyordu, gözleri vahşi bakışlarla etrafından yardım istiyordu.

Lakayt, hareketsiz, sabit bakışlarla Mihriban karşısında, genç kızın ıstıraplar içinde çırpınışını izliyordu.

Birdenbire Mazlume durdu, hayattan soyutlanmış bir vücut gibi hareketsiz kaldı, gözleri son derece açılmış olduğu halde mumun hazin ışığının duvarlarda hafif hafif titrettiği gölgelere dikildi, odayı matemli bir sessizlik istila etti.

Mihriban işledikleri cinayeti vahşi bir bakışla seyreden caniler gibi gözleri genç kıza dikilmiş olduğu halde duruyordu.

Odanın matemli sessizliği içinde hafif bir ışık duvarların, perdelerin, beyaz örtülerin üzerinden karanlıkları kovalayarak ağır dalgalanmalarla geçiyordu.

Bu esnada yatağın beyaz örtüleri üzerinde kırmızı bir leke görüldü. Bu leke artan bir hızla dairesini genişleterek Mazlume'yi kan içinde bıraktı.

Genç kız korku içinde hareketsiz durmaya devam ediyordu.

Pek az zaman zarfında yataklar bir kan tufanıyla kaplandı; genç kızın gömlekleri, kolları kan içinde kaldı. O zaman Mazlume anladı, fakat anlamamak istiyordu. Aşkının yadigârı olan varlığın kendisini böyle terk etmesine ihtimal vermiyordu.

Lakin bir kan tufanı şeklinde çıkan bu çocuğa karşı bütün annelik duyguları kabardı, korkunç bir acı yüreğine saplandı. Tiz, dehşetli bir feryat gecenin sessizliğini yararak etrafında matemli bir şekilde çınladı. Bu feryadın akisleri hafif dönüşlerle henüz tekrarlanıyordu ki Mazlume vücudundan çıkan bu kanlar içine düşmüş olduğu halde bayılmıştı.

Mazlume evvela ne olduğunu anlayamamıştı.

Bir gün şiddetli bir sancı hissetmişti. Lakin bu sancıyı sıradan bir şey zannediyordu. Istırabı pek az bir zaman içinde pek çok arttı. Öyle ki genç kız son derece bir gayretle merdivenlerde sürünerek aşağıya inmek istediği halde başaramadı, yarı yolda kaldı. Zavallı kızı odasına kadar çıkarmak icap etti. Yatağına yatırdılar, Mazlume baygın bir haldeydi. Herkes bu ani hastalıktan şaşkın görünüyordu.

Lakin hanım ile Mihriban hastanın karşısında şaşkınlık göstermeye meydan bırakmadılar. Hastanın odasında yalnız Mihriban kaldı. Mazlume iki gün boyunca derin bir baygınlık içinde kaldı. Son akşam bütün ıstırabı meydana çıktı. Deli gibi yatağın içinde çırpındı. Fakat bunun ardından genç kız yine bayılmıştı.

Mazlume'nin hastalığı on beş gün kadar devam etmişti. Hayatından ümit kesilecek derecede harap görünüyordu. Lakin ıstırap çekmek üzere yaşamaya mahkûm olan bu bedbaht, sıkıntısından başka bir meziyetini görmediği hayatı terk etmedi.

Birkaç gün zarfında tamamıyla sağlığına kavuşma alametleri gösterdi, hatta artık yanında kimse bulunmuyordu.

Bir sabah bütün ev halkı Mazlume'nin odasında toplanmış, boş yatağa şaşkınlıkla bakıyordu.

Mazlume yoktu!

40

Mazlume hastalığı esnasında uzun geceleri hatıralarıyla geçirirdi. Sıtmanın şiddeti geçtikten sonra genç kız kendisinde düşünmeye güç bulmuştu. Bir gece evin derin bir sessizliğe gömülmüş olduğu bir zamanda genç kızın kapalı gözleri açılıp şaşkın şaşkın, ağır bir bakışla etrafı dolaşmıştı.

Odada sarı, hazin ışığıyla bir kandil küçük küçük ışık daireleri çizerek hafifçe yayılıyordu. Mazlume'nin gözleri

odanın bir tarafında bir yatağa ilişti, fakat içindekini göremiyordu.

Mazlume şaşırdı.

Şimdiye kadar odasında başka bir yatakta yatacak kadar terbiyeli bir arkadaş görmemişti. Yatağında doğrulmak, orada yatanın kim olduğunu görmek için hareket etmek istedi; lakin ağır bir takatsizlik, büyük bir dermansızlık genç kızı yatağına bağlıyordu. Mazlume o zaman hasta olduğunu hatırladı.

Fakat niçin hastaydı?

Hatıralarında bir kopukluk, düşüncelerinde bir karışıklık vardı. Zihninden yaşadıkları karanlık bir gökyüzünde uçuşan bulutlar gibi geçiyordu; genç kız bunların arasından hakikati, o acı hakikati göremiyordu. Lakin birdenbire kalbine yakıcı bir şiş sokuyorlar zannetti, aklından bir şimşek hızıyla hastalığının başlangıcı olan gecenin hatıraları geçti; hayatının son ümidi, kalbinin son tesellisi olan varlığın bir kan tufanı şeklinde kendisini terk ettiği o dehşetli manzarayı tekrar görüyorum zannetti; o zaman ağlamak istedi, fakat bu defaki ıstırabı bir annenin vahşi ıstırabıydı; ağlayamadı. Öfkesinden dudaklarını ısırdı, dişlerinin arasından korkunç bir beddua çıktı.

Mazlume'nin ıstırabı uyandıkça hatıraları da belirginleşiyordu. Felaketine yol açan tertibatı birer birer aklından geçirdi, en küçük ayrıntıyı büyük bir metanetle iyice düşündü; o zaman hepsini anladı. Bu kadınların dehşetli birer katil olduklarına karar verdi.

Mazlume gözlerini yarı kapamış, kirpikleri arasından süzülerek geçen hazin ışığa dalmış halde yatağında düşünüyordu.

Bu esnada öteki yataktan şiddetli bir soluk alındığı işitildi, Mazlume arkadaşının Mihriban olduğunu anladı.

O zaman genç kızın kalbinde garip bir his uyandı. Yatağından fırlamak, bu cellat karının üzerine atılıp kanını emmek istedi. Bu arzu mazlum bir annenin ilk hissettiği

intikam arzusundan ibaretti. Lakin genç kızın kalbi henüz hayatın eziyetleriyle bir kalp halinden çıkmamış, hayatı henüz insaniyet mertebesinden aşağıya inmemişti.

Mazlume bir akşam uyandığı zaman odasında hiç kimseyi görmedi.

Mihriban artık hastayı yardıma muhtaç bulmuyordu.

Mazlume yalnız olduğunu anladığı zaman gürültü etmekten korkanlara has çekingen bir ihtiyatla yatağında doğruldu, yorganları üzerinden attı, hafif bir hareketle yatağından indi, genç kız kendisini ayakta bulduğu zaman omuzlarının üzerinden gömleği sıyrılarak ayaklarının dibine düştü. Mazlume aynasının karşısında tamamen çıplak bulunuyordu.

Kandilin hafif ışığıyla genç kız vücudunu bir bulut arasından izliyordu. Bununla beraber birkaç gün zarfında vücudunda meydana gelen tahribatı fark etti, pembeliklerini donuk bir sarıya bırakan cildini hazin bakışlarla süzdü; Mazlume fiziken ne kadar zarar gördüğünü anladı. Evet, fuhuş bu zavallı kızı güzellikten de mahrum bırakmaya başlamıştı.

Genç kız, ilhamla hareket eden uyurgezerler gibi çekmecesini çekti, olağanüstü bir hızla giyindi. Beş dakika içinde tamamen hazır bulunuyordu.

O zaman çıkarmış olduğu bir çarşafa büründü, odasının kapısını yavaşça açarak merdivenlerden bir gölge gibi indi. Sokak kapısına geldiği zaman bir ara cesaretini kaybetti, lakin son bir metanet daha göstererek kapının sürmelerini bu küçük ellerden umulmayacak bir kuvvetle açarak dışarıya çıktı.

Etraf korkunç bir karanlığa gömülmüştü.

Mazlume henüz yürümeye başlamamıştı ki saatin tokmağının titreyerek çanın üzerine düştüğü işitildi.

Genç kız durarak gecenin sükûneti içinde hazin bir şekilde çınlayan bu çan darbelerini derin derin dinledi.

Mazlume pek erken davranmıştı, çünkü saat bu uzun kış gecesinin ikisini vuruyordu.

41

Mazlume karanlıklar içinde hareket eden kesif bir gölge şeklinde ilerledi. Bu tarafları hiç bilmiyordu, ayakları içinden gelen bir hisse uyarak hareket ediyordu.

Mazlume dar sokaklardan sallanarak geçti, henüz zihnini tamamen toparlayamadığı halde saatlerce yürüdü.

Birdenbire soğuk, keskin bir rüzgâr genç kızın yanmakta olan cildine temas etti; vücudu bir elektrik akımının etkisi altındaymış gibi şiddetle titredi.

Mazlume büyük, geniş bir meydanda bulunuyordu. Bu meydan... Mazlume burayı çok iyi hatırlıyordu. Bu meydan birkaç sene evvel sefil bir şekilde gezdiği, rüzgârlarına, soğuklarına karşı titrediği ilk sefalethanesiydi.

Mazlume karanlıklar içinde geçtiği yerleri yarım yamalak bir şekilde fark ediyor, her tarafta bir hatırası uyanıyordu. Genç kız caminin dış avlusuna kadar ilerledi, kendisince malum bir noktayı arıyormuş gibi etrafına bakındı, biraz sonra bulunduğu yerden ayrıldı, bir ağacın altına kadar gitti; orada durdu.

Burası Mihriban'ın Mazlume'ye tesadüf ettiği yerdi.

O zaman genç kız hayatını dolduran sefaletlerini düşündü, hatıralarını birer birer zihninden geçirdi, buradan ayrılışından geri dönüşüne kadar geçen hayatını saati saatine takip etti. Mazlume'nin kalbinde korkunç bir ümitsizlik hüküm sürüyordu; zavallı kız kaderin en acı tecrübelerine hedef olduğunu, daima bedbaht olmak üzere yaratıldığını anlıyordu.

Hayata karşı şiddetli bir düşmanlık duydu, haklarının gasp edildiğine karar verdi; kendisini diğer insanlardan değersiz buldu; bütün hissiyatı felaketlerine karşı ayaklandı.

Birdenbire Mazlume'nin gözleri ufkun bir noktasına yöneldi, güneş genç kızla alay ediyormuş gibi kışın rutubetli bulutları arasından gülücükler saçarak yükseliyordu. Mazlume çok defalar hayranlıkla seyrettiği bu güneşi nefretle karşıladı.

Mazlume'den biraz ötede, sabahın sükûneti içinde çıngıraklarının sesini aksettirerek hayvanlar taşıdıkları yükler altında ağır ağır ilerliyor, ara sıra sürücülerin vahşi sesleri işitiliyordu.

Artık kapılar açılmıştı. Etraf insanların yaşam telaşesiyle doluyordu.

Mazlume'nin yanından bazı kimseler geçiyor, manidar bir tebessüm ederek yollarına devam ediyorlardı.

Genç kız düşünmeye devam edemedi. Etrafından akan bu hayat koşturması hayallerinin geçişine engel oluyordu.

Mazlume bütün bu insanları; hayatın kaygı ve ihtiyaç dalgaları arasında yuvarladığı bütün bu varlıkları derin derin seyretti.

Gözünün önünden geçen çehreleri birer birer inceledi; hepsinde bir ümit ışığı, hepsinde bir sevinç belirtisi buldu. Demek bütün bu insanların en bedbahtı, en felaketzedesi kendisiydi.

O zaman genç kız korkunç bir düşmanlık hissiyle, "Niçin?" dedi. Evet, niçin herkesten fazla bedbaht, herkesten fazla felaketzedeydi?

Mazlume bu sorunun karşısında istemsizce İhsan'ın hayalini gördü. Birdenbire genç kızın bütün nefretleri, düşmanlıkları bu hayale yöneldi. Mazlume sefaletinin bütün sebebinin İhsan olduğuna karar verdi.

Güneş ufuk üzerinde yükselmiş, saat süratle ilerlemişti. Artık Mazlume burada duramazdı.

Lakin şimdi ne yapacak?

Bu sorunun cevabı olarak Mazlume'nin omzuna bir el dokundu.

Mazlume hayallerinden birdenbire uyananlara has hızlı bir hareketle başını döndürdü. Genç kızın omzuna dokunan sabahleyin sokaklarda birtakım şüpheli kadınlarla gezen erkeklerdendi.

Bıyıklarını burarak ve gözleriyle garip bir mana sezdirmeye çalışarak dedi ki:

— Böyle yalnız ne duruyorsun?

Mazlume cevap veremedi.

Herif sesine alaycı bir tarz vererek devam etti:

— Oh! Küçükhanım kendisini naza çekiyor. Haydi bakalım, gelecek misin?

Mazlume gözlerini indirerek şu cevabı verdi:

— Evet!

Birbirinden biraz aralıklı olarak ilerlediler. Mazlume düşünmeksizin takip etti. Tanımadığı sokaklardan geçtiler, tanımadığı bir yerde bir saat kadar kaldılar, bu müddetin sonunda genç kız elinin içinde bir madenin soğukluğunu hissetti, arkadaşı artık yanında değildi.

Mazlume'nin gözleri olağanüstü bir nefretle paraya dikildi, birdenbire şiddetli bir hareketle elinden attı, koşar gibi bir süratle uzaklaştı.

Lakin bu hareket, Mazlume'nin kalbini hiçbir vakit terk etmeyen âlicenaplığın son bir etkisiyle yapılmıştı. Sonra genç kız, midesinin şiddetli bir açlığın etkisi altında kıvrandığını hissettiği zaman pişman oldu.

Mazlume akşama kadar bir serseri gibi dolaştı. Geçtiği yerlerden hakaretamiz kelimeler çıkıyor, kulaklarını yırtıyordu.

Mazlume çarşafına son derece bir sakınmayla bürünüp musallat olanları defetmek istedi.

Lakin bir genç kızın, gittiği belirli bir nokta olmadığı anlaşılan bir kadının sokaklardan yalnızca geçmesi dikkati çekiyor, manidar tebessümleri davet ediyordu.

Genç kız kalabalık sokaklardan kaçarcasına tenha bir sokağa girdi. Burada biraz yürüdü, fakat pek az bir zaman sonra iki kişi tarafından takip edildiğini gördü. Bunlar Mazlume'ye arkadaşlık teklif ettiler. Genç kız sabahleyin gösterdiği rızadan şimdi kaçınmak istiyordu. Fakat kendisinden daha baskın bir kuvvet kabule mecbur etti: Mazlume açtı.

Akşam olmuş, herkes evlerine çekilmeye başlamıştı. Fakat Mazlume bir yere gidemez, bir yere sığınamazdı.

Sabahtan beri dolaşmaktan kırılan ayaklarını sürükleyerek yavaş yavaş tenhalaşmaya başlayan sokakları başıboş bir halde geçmeye devam etti.

Hiçbir yeri bilmiyor, ne yapabileceğini düşünemiyordu.

Saat akşamın sekizine gelmişti ki Mazlume Sultanahmet Caddesi'ni evine yetişmeye çalışan biri gibi süratle geçiyordu.

Birdenbire alaycı bir sesin kendisine hitap ettiğini işitti.

Gayriihtiyari durarak başını döndürdü.

Bu adam dükkânını kapamak üzere olan bir dükkâncıydı. Mazlume'nin çehresini gördüğü zaman dudaklarının üzerinde hayvancasına bir sırıtma görüldü, çekine çekine iki tarafına bakındı, kimse olmadığını anladığı zaman yavaş bir sesle dedi ki:

— İstersen gel!

Mazlume bu daveti bekliyormuş gibi ilerledi, telaşla dükkânın içine atıldı. Birdenbire kendisini dünyanın en rahat yerine sığınmış zannetti. Sabahtan beri karşısında titrediği buz gibi rüzgâr burada yoktu.

Genç kız sabaha kadar derin bir uykuya dalarak uyudu. Fakat erkence kalkıp gitmek gerekiyordu. O zaman Mazlume gayet kutsal bir yeri terk ediyormuş gibi üzüntüyle dışarıya çıktı.

Soğuk soğuk rüzgârlar devam ediyordu.

Genç kız kendisini bekleyen bu korkunç güne karşı titredi.

Henüz şafak atmadığı bir zamanda sefalet hayatına tekrar başlamak gerekiyordu.

42

Mazlume fuhuş denilen girdabın en dehşetli derinliklerine kadar yuvarlandı.

Mazlume insaniyet mertebesinin en sefiline, en aşağısına kadar indi.

Mazlume hayatın en kirli, en iğrenç tecrübelerinden geçti.

Mazlume insanların en bedbahtı, en felaketzedesi oldu; fakat Mazlume artık mustarip olmuyor, ağlamıyordu.

Fuhuş onun için sıradan bir yaşam tarzı, eziyet onun için dünyanın yegâne mükâfatıydı. Mazlume artık muhakeme

edemiyor, düştüğü sefaletin derecesini anlamaktan âciz kalıyordu. Mazlume toplumun aşağılayıcı ayağı altında o kadar ezilmiş, kaderin korkunç darbesiyle o kadar düşmüştü ki başını kaldırıp gözlerinde gururun, sevincin gülücükler bıraktığı insanları göremiyordu.

Mazlume artık bir insan değil, toplumun karşısına geçmiş bir utanç timsaliydi.

Mazlume susuyor, kendisine ayırdıkları yaşam biçiminde sabırla devam ediyordu, fakat gözlerinde vahşi bir kınama ifadesi insanların bencil yüzlerine karşı, "Beni ne yaptınız?" sorusunu fırlatıyordu.

Mazlume hiçbir şey değildi, fakat Mazlume düşmüş bir kızdı. Düşmüş bir kız toplumun en iğrenç bir lekesidir.

Mazlume yağmurlu havalarda, çamurlar içinde fuhuşun harap ettiği vücudunu ısıtamayan elbiselerine bürünerek insanların kayıtsız gözleri önünden geçerdi. Mazlume'yi hâlâ beğenenler bulunuyordu. Fuhuşun sokaklara atıverdiği bahtsızlar için de toplum birçok zavallı hazırlamıştır.

Mazlume çoğu defa mezar içlerinde, viranelerde yatardı. Aç olduğu, soğuktan uzuvlarının donduğu olurdu; lakin genç kız bunlardan manevi olarak etkilenmiyordu.

Mazlume artık bir hayvan gibi olmuştu. Konuşmuyordu. Kendisine arkadaşlık teklif edenlere başıyla bir onay cevabı vermekle yetinirdi.

Mazlume kendisi gibi sokaklarda sefaletlerini gezdiren fahişelerden farklıydı. Onlar hallerini bilgece kabul edenler gibi mutlu, neşeliydiler. Mazlume daima susan, daima hüzün içinde gezen bir bedbahttı. Genç kızın zekâ ve ruhtan büsbütün uzak olan çehresi mermerden yapılmış, ruhsuz bir hüzün heykeli gibiydi. Mazlume'nin yalnız gözlerinde garip bir ışık bu zayıf vücudun bir saplantıyla hareket ettiğini, bu zavallı beynin vahşi bir düşünce beslediğini sezdirirdi.

Mazlume etrafına daima meraklı bakışlar fırlatarak geçerdi. Gözleri birini arıyormuş gibi geçen yüzleri incelerdi. Mazlume'de son bir fikir, son bir arzu vardı.

Mazlume hastaydı.

Çocuk düşürme; histeri, kanama gibi zavallı kıza iki korkunç hastalığı musallat etmişti. Bunlar zehirli bir kurt gibi vücudunu yavaş yavaş tahrip ediyordu. Mazlume hastalığının farkında değildi. Yalnız bazı sabahlar uyandığı zaman kendisini kan içinde bulurdu. O zaman zavallı beynine birtakım korkunç hatıralar üşüşürdü. Bedbaht kız, yine bir çocuktan mahrum olduğu düşüncesine kapılırdı. Muhakeme etmekten, düşünmekten tamamen âciz olan bu zavallı kız, o zaman insan sesine benzemeyen, vahşi, donuk bir sesle şu kelimeleri mırıldanırdı: "Çocuk!.. Kan!.."

Mazlume insanlığın kucağından kovulmuş, insani haklarından mahrum olmuş bir biçare nasıl olursa öyleydi.

Mazlume felaketle başlamış, felaket içinde devam etmiş bir hayatın son kalıntısından başka bir şey değildi.

Mazlume'de arzu, ümit, keder, ıstırap gibi manevi hisler kalmamıştı, Mazlume hatıralarından soyutlanmıştı.

Mazlume'de yalnız bir fikir beynini işgal ediyordu. Denilebilirdi ki Mazlume ancak bu fikrin kuvvetiyle yaşıyordu.

Bir akşam Mazlume'yi o zamana kadar görmediği bir yere götürdüler. Burası harap bir kalenin harap duvarları arasında sıkışmış karanlık, viran bir sokaktı. Mazlume buraya nasıl ve kimler eşliğinde geldiğini bilemiyordu. Yalnız sabahleyin uyandığı zaman hiç görmediği bir yerde olduğunu anladı.

Burası bir sokaktı, fakat kimse geçmiyordu.

Mazlume şaşkın şaşkın, boş gözlerle etrafı süzdü. Yüzünde hayrete benzer bir alamet görünmüyordu. Mazlume uykunun ağırlığı altında ezilmiş bir vücut gibi yıkıldı, başı doğal bir hareketle yere düştü.

Bir el Mazlume'nin omzuna dokundu.

Mazlume gözlerini açtı, karşısındaki bir kadındı.

İlk önce hiç hareketini değiştirmedi. Donuk, uzun bir bakışla gözlerinin önündeki çehreyi süzdü.

Bu çehreyi?..

Mazlume rüyalarının etkisinden kurtulmak isteyenlere has bir tavırla elleriyle gözlerini sildi, bu çehreyi hatırlayabilmek için kendini zorladı, lakin hafızası buna müsait değildi.

Mazlume Mihriban'ı tanıyamıyordu.

Mihriban Mazlume'nin ne kadar düştüğünü anladı. Kımıldamadan, hayretle bu sefil kızı bir müddet seyretti.

Mihriban, ilk defa bu kız için kalbinde merhamet hissediyordu.

Doğal bir hareketle eğildi, Mazlume'nin kolundan tutarak bu mecalsiz vücudu kaldırdı, hiçbir kelime söylemeksizin sürükleyerek ilerledi.

Mazlume'nin elbiseleri kan içindeydi. Kanama olağanüstü bir dehşetle devam ediyordu. Mazlume o kadar kan kaybetmişti ki vücudu sapsarı kesilmişti.

Mazlume Mihriban'ın koluna dayanarak ilerledi. Harap kale duvarlarının arkasına kadar gittiler, orada bir eve yahut harabenin duvarlarına yapıştırılmış viranelerden birine girdiler.

Mihriban Mazlume'yi tamamen soydu, bir vakitler letafetine hayran olduğu vücudun geldiği hali şefkatli bir bakışla süzdü.

Mihriban bu kıza cidden acıyordu.

Bir saat sonra Mazlume temiz elbiseler ve temiz yatak içinde, viranenin bir köşesinde yatıyordu.

Mihriban sefil kızın karşısında, dalgın bir halde oturmuş, mahzunca düşünüyordu.

Mihriban'ın karşısında Mazlume fuhuşun bir neticesi gibiydi. Lakin ne yürek yakan bir netice!

Mihriban Mazlume'nin karşısında o zamana kadar düşünmediği şeyleri düşündü, kendi hayatını aklından geçirdi.

O da fuhuşla başlamış, o da fuhuşun dehşetli neticesine düşmüş değil miydi?

Mihriban etrafına, bezlerle tıkanmış pencerelere, hasırların üzerine serilmiş eski minderlere, delikleri tahta parçalarıyla kapanmış duvarlara hüzünle bir göz gezdirdi. Bu

sefaletlerin hepsi hayatının bir tebessümünü, bir neşesini hatırlatıyordu. Ne büyük tezat...

Mihriban mesut bir kadın olabilirdi.

Bu ihtimal aklına geldikçe kalbinde şiddetli bir acı duyuyordu. Bir ara gözlerinin önünde İkbal'in çehresini gördü.

Bu hayal kendisine, "Beni sen mahvettin!" diyordu.

Mihriban saatlerce Mazlume'nin karşısında düşündü. Bu bedbaht kızın manzarası hayatının bütün hatıralarını, o zamana kadar lakaytlıkla gizlediği bütün hissiyatını uyandırdı; gözlerinin ucundan iki damla yaş yuvarlanarak yere düştü.

Bu esnada Mazlume, taş kesilmiş bir kalbi harekete geçirdiğinden tamamen habersiz olarak derin derin uyuyordu.

44

Bu ev sessizliğin hüküm sürdüğü bir sokaktaydı yahut burası bir kalenin harap kalıntılarının hücrelere bölünmesiyle oluşmuş bir yerdi.

Burada sefalet, güneşin en parlak ışıklarını karanlık bir perdeyle örterdi; burada hayat hazin bir sessizlik içinde geçerdi. Burası fuhuşun sefaletlerini, alçaklıklarını, çirkinliklerini sakladığı bir insanlık çöplüğüydü.

Sabahleyin, henüz güneş doğmadan evvel viranelerin içinde hayatın yükünü kaldırmaktan çökmüş omuzları üzerinde çarşaflarını sürükleyerek birtakım zavallıların geceledikleri yerlerini terk ederek sokaklardan geçtikleri, büyük şehrin hayat dalgalarına atılmak üzere buradan çıktıkları görülürdü. Gecenin karanlıkları bu zavallıları tekrar bu yere getirirdi. Denilebilir ki burası sabahleyin pisliğini sokaklara döken, akşamları sokakların pisliğine kucağını açan bir çöplüktü.

Mihriban burada yaşıyor, Mazlume hayatının son dakikalarını burada geçiriyordu.

Burası şehrin her tarafından toplanan evsizlere bir sığınaktı. Fakat burası hayvanlıklarını doyurmak isteyen birtakım sefillerin de limanıydı. Sefaletin, sıkıntının, sarhoşluğun

insaniyet mertebesinden düşürdüğü zavallılar fuhuş denilen çirkefi buradan içerlerdi.

Bazı geceler karanlıkların içinde yürüyen birtakım göl- gelerin sallanarak geçtiği, birdenbire gözden kaybolduğu görülürdü.

Bazı zamanlar bir sarhoşun boğuk sesiyle manasız keli- meler mırıldanarak geçtiği, duvara çarpmasından bir kapı- nın ağırlığına dayanamayarak açıldığı, bu sefilin sefaletini diğer bir sefalete eklemek üzere viranelerden birinin karan- lıkları içine daldığı görülürdü.

Evet, Mihriban burada yaşıyor, Mazlume hayatını bura- da tamamlıyordu.

Mihriban her gün sabahleyin çıkardı. Akşam dönerse vi- ranenin bir köşesine sessizce büzülürdü; fakat pek çok gece dönemezdi, bu geceler işlerinin mühim ve çok olduğu ge- celerdi. Lakin Mihriban'ın halinde pek çok değişiklik görü- lüyordu, zannolunurdu ki hayatını hemen tamamen fuhuş içinde, lakayt bir şekilde geçiren bu kadın şimdi fuhuştan tiksiniyor, gençliğinde sürdüğü hayatın beklenen sonunu bü- yük bir nefretle karşılıyordu.

Mazlume Mihriban'ın karşısında fuhuşun bir faciası hükmünü almıştı, şimdi Mihriban bu kıza karşı yerine getir- diği vazifeyi başkalarına yapmaktan nefret ediyordu.

Mihriban evde olmadığı zaman Mazlume pencereye kadar gider, dönüşüne kadar orada hiç hareket etmeksizin otururdu.

Bazı bir gürültü işittiği zaman dikkatlice gözleri açılır, et- rafı dinlerdi. Mazlume şimdi korkak olmuştu, yalnız kaldığı zaman evde gezmeye, hatta karanlık köşelere bakmaya cesa- ret edemezdi. Hafızadan, düşünme yetisinden mahrum olan bu varlık orada, sessizce otururdu.

Mihriban, birkaç gün sefil kızın kendine geleceğine inan- mıştı. Fakat bir fikir söylemeye, bir zekâ pırıltısı göstermeye gücü yetmeyen bu varlık düşünme yetisini tamamen kaybet- miş, bir vakitler parlak sarı saçlarla süslü olan bu baş altında beyni akıp gitmişti.

Bu gece dehşetli bir geceydi.

Şiddetli bir fırtına viranede korkunç, boğuk iniltiler meydana getiriyor; yağmurlar olağanüstü bir süratle camları kamçılıyordu.

Mihriban yoktu; Mazlume yalnız, yatağında hareketsiz oturmuş, gözleri vahşi bir bakışla açılmış, şimşeklerle cehennem ışıklarına boyanan etrafını seyrediyordu.

Şiddetli bir öksürük göğsünü yırtıyor, viranede boğuk akisler meydana getiren gök gürültülerinin arasında zavallı kızın yürek parçalayan hırıltılarla ciğerleri sökülüyordu.

Duvarın yanında bir kandil genç kızın gölgesini büyük, heybetli bir biçimde aksettiriyor, hazin ışıklar duvarların üzerinde tuhaf resimler çizerek oynuyordu.

Birdenbire genç kız başını kaldırdı.

Sokak kapısının açıldığı işitildi. Fırtına korkunç seslerini sürükleyerek içeriye hücum etti. Bu gürültüler Mazlume'yi titretiyordu, yorganının altında saklanmak, dehşetleriyle kendisini takip eden bu fırtınadan kurtulmak istedi, lakin genç kız birdenbire durmaya mecbur oldu. Gözleri çekinircesine bir noktaya dikildi.

İçeriye biri girmişti.

Bu adam sallanıyordu. Odanın içinde biraz ilerledi, gözleri Mazlume'ye çevrildi.

Hareketsiz, birbirlerini uzun uzun seyrettiler, Mazlume'nin gözlerinde garip bir mana, çehresinde müthiş bir zekâ pırıltısı uyanıyordu. Genç kız gözlerini karşısındaki çehreden ayırmaksızın, ağır bir hareketle doğruldu, mezardan çıkıyormuş gibi yatağının içinde ayağa kalktı; bütün asabı şiddetli bir titreme altında sarsılıyor; bir iskelet kadar zayıf, bitkin bu vücut titriyordu.

Mazlume boşluk içinde dayanacak bir şey arıyormuş gibi kollarını uzattı, göğsü şiddetli soluklarla yükseliyordu.

Sallanarak bir adım attı, gözlerinde acı bir mana, dudaklarında korkunç bir gülümseme vardı.

Bir adım daha ilerledi, kanlarla dolu boğazından tiz, korkunç bir feryat çıktı; karşısında hakir bir şekilde titreyen bu adamın ellerini tuttu, dudaklarındaki gülümsemeden kanlar dökülüyordu.

O zaman Mazlume boğuk bir sesle "İhsan" kelimesini söyledi.

Bu kelime genç kızın hafızasında kalan son kelimeydi.

İhsan elini çekmek, kaçmak istedi; fakat Mazlume'nin elleri olağanüstü bir kuvvetle ellerini tutuyordu.

İhsan çekinen bir bakışla Mazlume'ye bakıyor, mezardan çıkan bu varlığı hatıralarının bulutları arasından görmek istiyordu.

Mazlume ellerini sıkmaya devam ediyordu.

Bir süre ikisi de sustular.

Fırtına korkunç gürültülerle devam ediyor, şimşekler etrafı cehennem ışıklarına boyuyordu.

Birdenbire Mazlume İhsan'ın ellerini bıraktı. Korkunç, yürek parçalayan bir sesle "İhsan!" diye bağırdı.

İhsan titriyor; tanımadığı, bilmediği bu çehreden, bu gözlerden korkuyordu.

Mazlume seri bir hareketle İhsan'ın üzerine atıldı. Yılan gibi bu vücuda sarıldı, dişleriyle boğazını yakaladı.

Sefaletin vahşileştirdiği bu iki sefil arasında hayvancasına yırtıcı bir mücadele başladı. İkisi de susuyor, yalnız boğazlarından boğuk hırıltılar çıkıyordu.

Sonunda Mazlume ayağa kalktı. Vahşi bir canavar gibi İhsan'ın damarlarını parça parça etmişti.

İhsan Mazlume'nin ayakları altında, kanlar içinde yatıyordu. Mazlume hayatını zehirleyen bu varlığı bir cellat, intikama susamış vahşi biri gibi bir hayli zaman seyretti.

Gözlerinde vahşi bir bakış, dudaklarında kanlar vardı. Birdenbire genç kızın vücudu İhsan'ın soğuk cesedi üzerine düştü, son defa olarak ağzından hırıltılarla karışık "İhsan" kelimesi çıktı, başı İhsan'ın göğsü üzerine düştü.

Sefil kız, hayatının son vazifesini yerine getirmişti.

TÜRK EDEBİYATI KLASİKLERİ DİZİSİ

1. KUYRUKLUYILDIZ ALTINDA BİR İZDİVAÇ
   Hüseyin Rahmi Gürpınar

2. MÜREBBİYE
   Hüseyin Rahmi Gürpınar

3. EFSUNCU BABA
   Hüseyin Rahmi Gürpınar

4. İNTİBAH
   Namık Kemal

5. ŞAİR EVLENMESİ
   Şinasi

6. VATAN YAHUT SİLİSTRE
   Namık Kemal

7. KÜÇÜK ŞEYLER
   Samipaşazade Sezai

8. FELÂTUN BEY İLE RÂKIM EFENDİ
   Ahmet Mithat Efendi

9. TAAŞŞUK-I TALAT VE FİTNAT -TALAT VE FİTNAT'IN AŞKI-
   Şemsettin Sami

10. MAİ VE SİYAH
    Halit Ziya Uşaklıgil

11. REFET
    Fatma Aliye

12. TURFANDA MI YOKSA TURFA MI?
    Mizancı Murat

13. ÖMER'İN ÇOCUKLUĞU

Muallim Naci

14. DOLAPTAN TEMAŞA

Ahmet Mithat Efendi

15. GULYABANİ

Hüseyin Rahmi Gürpınar

16. SALON KÖŞELERİNDE

Safveti Ziya

17. FALAKA

Ahmet Rasim

18. A'MÂK-I HAYAL -HAYALİN DERİNLİKLERİ-

Filibeli Ahmet Hilmi

19. ŞEYTANKAYA TILSIMI

Ahmet Mithat Efendi

20. ÇİNGENE

Ahmet Mithat Efendi

21. SERGÜZEŞT

Samipaşazade Sezai

22. ZEHRA

Nabizade Nâzım

23. GENÇ KIZ KALBİ

Mehmet Rauf

24. BİZE GÖRE -VE BİR SEYAHATİN NOTLARI-

Ahmet Haşim

25. SEYAHAT JURNALİ
Âli Bey

26. GÖNÜL BİR YEL DEĞİRMENİDİR SEVDA ÖĞÜTÜR
Hüseyin Rahmi Gürpınar

27. HAZAN BÜLBÜLÜ
Hüseyin Rahmi Gürpınar

28. AŞK-I MEMNU
Halit Ziya Uşaklıgil

29. KÜRK MANTOLU MADONNA
Sabahattin Ali

30. LEVAYİH-İ HAYAT -HAYATTAN SAHNELER-
Fatma Aliye

31. İÇİMİZDEKİ ŞEYTAN
Sabahattin Ali

32. KUYUCAKLI YUSUF
Sabahattin Ali

33. HENÜZ 17 YAŞINDA
Ahmet Mithat Efendi

34. DEĞİRMEN
Sabahattin Ali

35. SIRÇA KÖŞK
Sabahattin Ali

36. YENİ DÜNYA
Sabahattin Ali

37. KAĞNI
Sabahattin Ali

38. EYLÜL
Mehmet Rauf

39. HALAS -KURTULUŞ-
Mehmet Rauf

40. GUREBAHANE-İ LAKLAKAN -GARİBAN LEYLEKLER EVİ-
Ahmet Haşim

41. SES
Sabahattin Ali

42. KÜÇÜK PAŞA
Ebubekir Hâzım Tepeyran

43. TOPLU HİKÂYELERİ: SENİN İÇİN
Tevfik Fikret

44. SİYAH GÖZLER
Cemil Süleyman

45. TOPLU HİKÂYELERİ / I. CİLT (1902-1911)
BAHAR VE KELEBEKLER
Ömer Seyfettin

46. FERDÂ-YI GARÂM -AŞKIN YARINI-
Mehmet Rauf

47. MENFİ -SÜRGÜN-
Fazlı Necip

48. TOPLU HİKÂYELERİ / II. CİLT (1911-1914)
PRİMO TÜRK ÇOCUĞU
Ömer Seyfettin

49. KARABİBİK
Nabizade Nâzım

50. ŞIPSEVDİ
Hüseyin Rahmi Gürpınar

51. ESRÂR-I CİNÂYÂT
Ahmet Mithat Efendi

52. AYYAR HAMZA - KOKONA YATIYOR
Âli Bey

53. ZAVALLI NECDET
Saffet Nezihi

54. AH, ANNE
Fazlı Necip

55. HAKKA SIĞINDIK
Hüseyin Rahmi Gürpınar

56. KUŞDİLİ'NDE
Mehmet Celal

57. BİR AŞKIN TARİHİ
Mehmet Rauf

58. ZAVALLI ÇOCUK
Namık Kemal

59. ÖLMÜŞ BİR KADININ EVRAK-I METRUKESİ
Güzide Sabri

60. ÖLÜM ALLAH'IN EMRİ
Ahmet Mithat Efendi

61. ZANİYELER
Selahattin Enis

62. DEFİNE
Mehmet Rauf

63. SEFALET
Emine Semiye

64. KAN DAMLASI
Mehmet Rauf

65. MEYHANEDE HANIMLAR
Hüseyin Rahmi Gürpınar

66. BATAKLIK ÇİÇEĞİ
Selahattin Enis

67. MÜŞAHEDAT
Ahmet Mithat Efendi

68. SEFİLE
Halit Ziya Uşaklıgil

Halit Ziya Uşaklıgil'in 1887'de, henüz yirmili yaşlarında genç bir yazarken kaleme aldığı ilk romanı *Sefile*, küçük yaşta kimsesiz kalarak dilencilikten fuhuş denilen girdabın en dehşetli derinliklerine kadar sürüklenen Mazlume'nin hikâyesidir. *Sefile*, Halit Ziya'nın ustalık dönemi eserlerinde kullandığı bazı teknik ve temaların denendiği bir eskiz ve bu noktada farklı okumalara da açık bir ilk romandır.

Halit Ziya Uşaklıgil (1867-1945)

Tanınmış Uşakizade Ailesinin üyesi olarak çocukluğu İstanbul'da, ilk gençliği İzmir'de geçti. Eski tarzda Arapça ve Farsça öğrenim gördü. Aydın görüşlü babası Hacı Halil Efendi'nin elinden düşürmediği Hafız-ı Şirazî'nin *Divan*'ı ile Mevlânâ'nın *Mesnevî*'siyle yetişti. İstanbul'da yaşadığı yıllarda, Gedikpaşa'da Güllü Agop'un oyunlarını izleme fırsatı buldu. Özel Fransızca dersleri aldı. Yazı hayatı Avusturyalı Katolik rahiplerin yönettiği Mechitariste'de okurken başladı. On beşinde ilk yazısı yayımlandı. İzmir'de tanınan, Fransız edebiyatçı Auguste de Jaba onu Mechitariste'ye hazırlarken bir de roman çevirtti. Okuldan ayrıldığında ilk işi şair Tevfik Nevzat'la *Nevruz* adlı bir dergi çıkarmak oldu (1884). Ardından *Hizmet* gazetesini yayımladı. İzmir Rüştiyesi'nde Fransızca öğretmenliği, Osmanlı Bankası'nda çevirmenlik yaptı. 1893'te İstanbul'daki Reji İdaresi'nde başkâtipliğe ve II. Meşrutiyet'in ilanıyla reji komiserliğine getirildi. 1909'da İttihat ve Terakki'nin önerisiyle V. Mehmed'in mabeyn başkâtipliğine atandı. Darülfünun'da Batı edebiyatı ve estetik dersleri verdi. Siyasal görevlerle Fransa, Almanya ve Romanya'ya gitti. Bu yoğun çalışma hayatının içinde yazarlığını da ilerletti. 1896'da Edebiyat-ı Cedide topluluğuna katılıp *Servet-i Fünun*'da kendisine büyük ün kazandıran romanlarını tefrika etmeye başladı. İlk büyük romanı *Mai ve Siyah* yayımlandığında büyük ses getirdi. *Aşk-ı Memnu, Kırık Hayatlar* ve pek çok hikâyesi peş peşe geldi. 1901'de yazarlığı bıraktığını duyursa da II. Meşrutiyet'ten sonra yazmaya devam etti, ancak bu dönem yazdıklarını 1923'e kadar ortaya çıkarmadı.

İlk romancılarımız Namık Kemal ve Ahmet Mithat olarak anılsa da edebiyatımız Halit Ziya ile çağdaş romanın gerçek örneklerine kavuşur.

